

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ADLİ TIP ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI
Danışman : Prof. Dr. M. Fatih YAVUZ**

**ORGANİZE SUÇ OLGULARININ İRDELENMESİ
ANTALYA VE CİVARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayhan KARA

İstanbul-2001

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ADLİ TIP ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI
Danışman : Prof. Dr. M. Fatih YAVUZ**

**ORGANİZE SUÇ OLGULARININ İRDELENMESİ
ANTALYA VE CİVARI 2000-2001**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayhan KARA

İstanbul-2001

Önsöz

Bu çalışma birçok dosyadaki olayların irdelenmesi, kişilerin yardım ve desteği olmuştur.

Öncelikle çalışmama danışmanlık yapan, her türlü yardım ve desteğini sunar

Prof. Dr. M. Fatih YAVUZ'a

Prof. Dr. Sevil ATASOY'a

Yrd.Doç.Dr. Jale BAFRA'ya

M.Tanıl BAŞKAN'a , Tunç DEMİRCAN'a;

ve Adli Tıp Enstitüsü Hocalarına, çalışanlarına,

Desteğinden dolayı Eşim'e ve kızıma,

Emeği geçen herkese sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Konu	Sayfa
I. Giriş ve Amaç	1
II. Genel Bilgiler	4
1. Organize Suç Kavramı	4
1.1 Örgütlü Suç	4
2. Türkiye’de Organize Suçların Ortaya Çıkış Sebebi	10
2.1 Cumhuriyetin Temel Niteliklerinin Gözardı Edilmesi	10
2.1.1 Demokratik Devlet	10
2.1.2 Laik Devlet	11
2.1.3 Sosyal Devlet	11
2.1.4 Atatürk Milliyetçiliği	11
2.1.5 Hukuk Devleti	11
2.2 Yasama	11
2.3 Yürütme ve İdare	11
2.4 Yargı	12
2.5 Ekonomik Otorite Boşluğu	12
3. Organize Suç Örgülerinin Genel Olarak Yapısal Unsurları	14
4. Organize Suç Örgülerinin Genel Olarak Tarihi Gelişimi	16
5. Türkiye’de Organize Suçların Durumu	18
5.1 Türkiye’de Organize Suçların Sosyolojik Yapısı	23
5.2 Türkiye’de Organize Örgütlerinin Karakteristik Özelliği	26
6. Türkiye’de Organize Suçla Mücadelede Kullanılan Metotlar	29
6.1 Sızma	29
6.2 Bilgi Kaynağı Kullanma	30
6.3 Takip	31
6.3.1 Rızaya Dayalı Elektronik Takip	32

Konu	Sayfa
7. Türkiye’de Organize Suçlarda Yakalama	39
8. Türkiye’de Organize Suçlarda İfade Alma	41
9. Organize Suçlarla Mücadele de Uluslar arası Mevzuat	42
9.1 Avrupa Ülkeleri	42
9.1.1 Almanya	42
9.1.2 İtalya	44
9.1.3 Fransa	46
9.1.4 İngiltere	47
9.1.5 Hollanda	47
9.2 ABD	48
10. Türkiye’de Organize Suçla İlgili Mevzuat	51
10.1 TCK’ ya Göre	51
10.2 4422 SKM. “Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri ile Mücadele Kanunu”	52
11. Türkiye’de Organize Suçla İlgili Hukuki Mevzuatın Değerlendirilmesi	61
11.1 Türk Ceza Kanunu 313,314. Maddelerinin İzahı	61
11.2 4422 Sayılı Kanun Maddesinin İzahı	63
III. Gereç ve Yöntem	77
IV. Bulgular	78
V. Tartışma ve Sonuç	96
VI. Özet	102
VII. Kaynaklar	104

GİRİŞ VE AMAÇ

Organize suçluluk geniş bir faaliyet alanında, bir çok suç türünü bünyesinde barındırmaktadır. Yurtiçi yapılanmasının yanında yurtdışı açılımı da söz konusudur.

Ülkemizin istikbalini, bağımsızlığını menfi yönde etkileyen, devlet mekanizması içerisinde demokrasinin bütün kurumları ile işlerlik kazanmasını engelleyen, zor kullanma, baskı ve tehdit yolu ile şahsi özgürlükleri sınırlayan, toplumda sosyal, ekonomik ve siyasi zaafa oluşturan organize suçlar, kriminal olduğu kadar sosyolojik bir nitelik taşımaktadır. Devlet mekanizması içerisindeki otoritenin sarsılması veya zaafa uğraması yerel bir karşı faaliyetin ortaya çıkmasını sağlamış, örf ve adetler gibi toplumca benimsenmiş hal ve hareketler, meydana gelen bu boşlukların yerini doldurmuş, organize suçluluğa bulunmaz bir zemin hazırlamıştır.

Organize suç örgütleri kamu oyunda bir yer edinmek için zor kullanır, bunun neticesinde haksız kazanç elde eder ve ekonomik bir güç haline gelir. Hem zor kullanma hem de ekonomik gücü ele geçirdikten sonra yasallaşmaya başlar.

Haksız kazanç temelinde özellikle ülke içerisindeki ekonomik gelişmeyi takip eden suç organizasyonları, faaliyet alanı olarak bilhassa bu zemini tercih ederler. Kesin hedef, dolaylı veya direk haksız kazançtır. Bu noktada hedefe ulaşmak için elaman, muhasip, kurye, tetikçi gibi unsurların yanı sıra yapılan illegal faaliyetin kamufle edilmesine yönelik yardımcı ve koruyuculardan oluşan hiyerarşik bir yapılanmaya ihtiyaç vardır. Bu, örgütün organik yapısı ile çevresini oluşturmaktadır.

Organize suçluluk arsa spekülasyonundan, gece kondu ticaretine, kültür varlıklarının yağmalanmasından, uyuşturucu ve silah kaçakçılığına, kan, organ ve insan ticaretinden, koruma parası

adı altında haraç toplamaya kadar kısa sürede büyük kazanç teminine müsait her alanda ortaya çıkabilir.

Basit ve adi tabir edilen suçların sürekliliği örgüt içerisindeki yapılanmada bir vasıf olarak kabul edildiği gibi meslek haline de getirilmiştir. Suç işlemek, sabıkalı olmak, suçu başkasının yerine üstlenmek, lidere mutlak itaat gibi özellikler organik yapı içerisinde olmak zorundadır. Bunların aksine yapılan bir hareket, organizasyon içindeki yaptırım sisteminin işlemlerini sağlar.

Örgütlü suçlar başlığı altında nitelendirilen suç türlerinde olduğu gibi organize suçların da hedefe varmak için kullandığı yöntemlerden ilki şiddet ve tehdit gibi unsurlardır. Bunları kullanarak toplum üzerinde bir baskı oluşturmak suretiyle, örgüt kendi hukukunu ve iktidarını tesis eder. Bu devlete olan güveni ortadan kaldırır. Ayrıca, örgüt üyeleri arasında disiplini ve güvenilirliği sağlamak için başvurulan yegane yöntem olarak kabul edilir. Bundan hareketle bir güç haline gelen yapılanma; liderin emri altında çalışmak isteyen, koruma talebinde bulunan ve kendi güç ve yeteneğini bu güç ile birleştirmek isteyen, öncelikle yerel, daha sonra ise bu yapılanmanın devlet mekanizması içerisinde kendisini kamufle etmesini sağlayacak unsurları çevresinde bulur.

Organize suçlar profesyonel suçuların bir organizasyonudur. Amaç; para ve güçtür, legal ve illegal işlere sızmıştır. Yasaların engellediği ihtiyaç duyulan hizmetleri sağlayabilir.

Kendi özellikleri ile tanımlı olan organize suç kavramı üzerinde çeşitli uluslar arası kuruluşlar tarafından çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların özünü "hangi suçlar organize suç, hangi örgütler organize suç örgütüdür?" soruları oluşturmaktadır.

Avrupa organize suçlulukla mücadele çalışma Gurubu'nun 28-31 Mart 1996 tarihlerinde Almanya'nın Leipzig şehrinde yaptığı toplantıda, organize suç örgütü kriterleri;

“Aralarında kazanç temin etmek için fonksiyonel iş bölümü yapılmış olan elamanlar bakımından hiyerarşik bir yapının bulunması,

Kazancın kural olarak suç ile sağlanması,

Suç işleminin süreklilik arz etmesi,

Suç organizasyonu içerisinde bir yaptırım sisteminin bulunması,

Şiddete başvurulması,

Kamuoyu ve/veya özel sektöre nüfuz edilmesi,

Kara para aklanması,

Paravan firmalar kurulması şeklinde tespit edilmiştir”.

12-15 Aralık 2000 tarihleri arasında İtalya'nın Palermo şehrinde yapılan toplantıda kabul edilen ve ülkemizin de taraf olduğu “Uluslararası Organize Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşme” sinde;

“Organize suç grubu; belli bir zaman için oluşturulmuş, üç yada daha fazla kişiden oluşan ve amacı dolaylı yollardan veya doğrudan fayda sağlamak için, şiddete ve diğer yasadışı yollara başvurarak, ciddi uluslar arası suç işlemeyi birlikte sarf edilen çabayla hedefleyen bir grup olarak tanımlanmıştır”.

Ülkemizde organize suç örgütleri ile mücadelede;TCK-313-314 ve özel kanun olan 4422 sayılı “Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri ile Mücadele Kanunu” temel alınmaktadır.

Çalışmamızda organize suç örgütleri ile mücadele eden güvenlik görevlilerinin bu mücadelesinin daha etkin ve daha teknik yapabilmeleri, kısa zamanda kesin sonuca varıp suç örgütlerinin suçlarını teknik deliller ile delillendirilebilmeleri, bağlantılarının tam ve noksansız yapılabilmesi, suçla mücadele de en güç suç tipi olan Organize suçla mücadele edilebilmesi, bu suç tipine ait verilen saptanması amaçlanmıştır.

II. GENEL BİLGİLER

1. ORGANİZE SUÇ KAVRAMI

1.1 Örgütlü Suç:

Bazı yazarlar eserlerinde, Örgütlü suçluluk, bazı yazarlar da, Organize suçluluk kavramı kullanmışlardır. Bize göre en iyi anlaşılan kavram “çıkart amaçlı suç örgütleri” kavramıdır. Biz de tezimizde çıkart amaçlı suç kavramını kullanacağız.

Örgütlü suç kavramı, Hukuk sözlüğünde yapı, kuruluş, düzen, teşkilat olarak tarif edilmiştir (1).

Özek, Örgütlü suç; Kamu düzenini bozduğu varsayılan aynı amaca yönelik suçları işlemek için” İştirak Kavramını aşan” şekilde birden fazla kişi tarafından kurulmuş disiplinli, sürekli ve hiyerarşik düzene sahip örgütlenme olarak tanımlamaktadır (2).

Kazan, Örgütlü suç; birden çok kişinin belli bir disipline ve hiyerarşik düzene bağlı ve sürekli olarak, kamu düzenini bozduğu kabul edilen suçları işlemek için örgütlenmeye denir demıştır (3).

Özek, Örgütlü suç Örgütlerinin çeşitli ortak özellikleri olduğu kabul edilmektedir, bunların en belirleyici olanları, bu örgütlerin disiplinli, dayanışma ve tesanüte dayanan ve ideolojik-siyasal bir amaca yönelmiş üyelerden olması, örgütlenmede “üst yönetime bağlı iş bölümünün”, ”İç denetim” bulunması bu hiyerarşik yapı içinde “Amaca ve amaca ulaşmak yöntemlerine ilişkin belirgin programın varlığı”, “amaç programının” gerçekleştirilmesi için şiddet içeren çeşitli hukuka aykırı yöntemin ön görülmesi ve bireyler üzerinde tedirginlik yaratması veya amaca ulaşmak amacıyla parasal kaynak sağlamak için “Suç alanı “ yaratılması olarak sayılabilir şekilde genişçe bir tarif yapmıştır (2).

Özüer, Örgütlü suç; yeni bir kavram olmamasına rağmen, 1970’li yıllardan itibaren Terörist faaliyetlerin ortaya çıkışıyla dikkatleri üzerine çekmiştir demektedir (4).

Yücel, Örgütlü suç; İnterpol Genel Sekreteri R.E.Kendal'ın ifadesiyle; Örgütlü suç grupları neredeyse Hükümetleri satın alabilecekleri kaynaklara sahip bulunmaktadır (5).

Yenisey, Örgütlü suçlar; sosyal ekonomik ve siyasi kurumların temelli sarsmaktadır.

Alman savcı yönetmeliğinde çıkar amaçlı örgüt suçları tanımlanmış, terör suçları dışında kalan örgüt suçları çıkar amaçlı örgüt suçu olarak kabul edilmiştir (6).

ABD dahil batı ülkelerinde organizasyonda söz edebilmek için genellikle (artı, eksi bir veya iki) sekiz kriter alınmaktadır (7).

Yine Yenisey, mukayeseli hukukta organize suçlarla mücadelede organize suçu özet olarak terör dışı çıkar amaçlı, planlı hareket; basit suç, ağır suç, örgüt yapısı; üç kişi bir araya gelme; uzun süreli, kısa süreli, örgüt içi iş bölümü, ticari şirket gibi çalışma, araç olarak cebir şiddet kullanma, etkili gayret; siyaset, adli şeklinde bölümler halinde tanımlamıştır (6).

Asayiş Daire Başkanı Yılmaz, hazırlamış olduğu konferans notlarında organize suç örgütü; münferiden veya topluca yüksek bir önemi haiz suçları, belli bir plan dahilinde birden fazla kişi tarafından belirli veya uzun bir süre zarfında ve hiyerarşik yapı içerisinde icra etmektedir. Çoğu zaman mesleki veya ticari legal yapılanmaları bilinmekte, yerine göre cebir, şiddet veya korkutma gibi unsurlar kullanılabilir. Ayrıca siyaset, basım, kamu idaresi, yargı ve ekonomi üzerinde etkide bulunmaları söz konusu olabilmektedir. Bütün bu oluşum ve çalışmalar sonucunda büyük kazançlar ve güçler elde edilmektedir. Şeklinde tarif etmiştir (8).

Öztürk, ise; uygulamalı ceza muhakemeleri adlı kitabında; organize suç denildiğinde mafya, terör örgütleri (ekonomik mafya, siyasi mafya) akla gelir. Örgüt, çete ,teşekkül, cemiyet ve şiddet gibi çeşitli görünümleri vardır. Hangi isim ile anılırsa anılsın bunların endikatörleri vardır diye tarif etmiştir (9).

Öztürk'ün yabancı kaynaktan naklettiği, bir suç örgütüne, hangi unsurları ihtiva ettiğinde mafya denilebileceği, ister mafya,

ister örgüt, ister çete, ister teşekkül, ister cemiyet, isterse de şirket olsun hangi isimle anılırsa anılsın ABD dahil batı ülkelerinde suç organizasyonundan söz edebilmek için sekiz kriter aranmaktadır (10).

Öztürk ceza hukuku ve emniyet tedbirleri hukuku adlı kitabında; örgüt veya organizasyondan söz edebilmek için bir araya gelen insanlar arasında” Hiyerarşik bir ilişki bulunmalıdır”. Bu ilişki içinde en yukarıda, planları yapan, emirleri veren bir şef, bir beyin; ceza hukuku terminolojisi ile ifade edersek bir azmettiren bulunur. Bu beyine ulaşmasını önlemek için genellikle ara beyinler kullanılır demektedir (11).

Başka bir yabancı kaynaktan alıntı da, Organize suçta söz konusu olan kazanç kural olarak ekonomik kazançtır; ancak ekonomik kazancın yanında siyasi bazı kazançlarında hedeflenmesi mümkündür (12).

Mafya için ilk sırada yer alan hedef ekonomik kazançtır; siyasi bazı çıkarların temin edilmesi ikinci derecede önemlidir; fakat bundan bütünüyle sarfınazar edilmez. Buna karşılık bir terör örgütü bakımından ilk planda yer alan siyasi kazançtır; ikinci planda yer alan ise, asıl amacı finansmanını sağlamak için zaruri olan ekonomik kazançtır. Gerek mafya gerekse terör örgütleri ekonomik ve siyasi kazanç elde etme gayreti içindedirler; ancak öncelik-sonralık ilişkisi söz konusudur. Bu nedenle terör örgütleri ile mafya arasında bazı önemli benzerlikler bulunmaktadır. Bu benzerlikleri nedeniyle terör örgütlerinin siyasi mafya olarak nitelenmesi mümkündür. Buna aktif terör örgütleri en canlı örnektir (13). şeklinde belirtilmiştir.

Organize Suçlulukla Mücadele konusunda en kapsamlı ve geniş bilgiyi Öztürk “Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku” adlı eserinde ve organize suçlarla ilgili görevlendirilen teşkilatlara vermiş olduğu konferanslarında ise şu şekilde tarif ederek açıklamıştır:

“Son yıllarda Dünyada ve Ülkemizde işlenen suçların sayısı ve niteliği hızla artmakta, buna karşılık suçlulukla mücadele, çeşitli sebeplerle, gereği gibi yapılmamaktadır. Sayısal artışın sosyal, ekonomik, psikolojik, Adli, ahlaki ve siyasi sebeplerin bulunduğu

bilinmektedir. Buna karşılık suçların niteliğindeki artış özellikle iki yönden olmaktadır:

Suçuların baş döndürücü hızla gelişen teknolojiden yararlanarak suç işlemesi.

Suç işlemek için organizasyonlar oluşturulması.

Yüksek teknoloji ürünü haberleşme, gözetleme, dinleme, izleme ve ulaşım araçları ile silahlar ve bilgisayar gibi teknik araç-gereçten yararlanılarak suç işlenmesi halinde, çoğu kez işlenen suçu belirleyebilmek dahi son derece zor olmaktadır. Belirlenenlerin pek çoğu da faili meçhul olarak kalmaktadır.

İşin teknolojik boyutuna ilave olarak, suç işleyerek kazanç elde etmek amacıyla, en az üç kişinin katılımıyla kurulup iş yaptırım sistemiyle pekiştirilen ve süreklilik arz eden hiyerarşik bir yapı oluşturularak, teknik bir ifade ile "Suç organizasyonu" meydana getirilerek suç işlenmesi, suçuların işini kolaylaştırırken, bununla mücadeleyi büsbütün zorlaştırmakta; özellikle, işin içine siyasi iktidarı elinde tutanlar veya onların yandaşları girdiğinde de neredeyse imkansızlaştırmaktadır.

Kriminolojik terminolojide suç organizasyonu olarak anılan bu hiyerarşik yapı, halk arasında Mafya olarak bilinmektedir. Tek kişi suç işlediğinde fiilin tamamı tek kişi tarafından gerçekleştirildiğinden, bu tür suçları ispatlamak nispeten kolaydır. Buna karşılık bir suç, çok sayıda kimse arasında paylaştırılarak ve belli bir plan çerçevesinde işlendiğinde ispatı çok zorlaşır. Zira, iş bölümü yapanlar, suçun veya suç hazırlığının sadece bir parçasını yerine getirmekle, örneğin eroin imali suçunda, mafya üyelerinden biri imal edilen eroinin ambalajlarının tedariki ile görevlendirilmiş olabilir. Bu kişinin yakalanması önemlidir. Ancak işlenen suçu ortaya çıkarmaya yetmeyebilir. Ünlü bir şarkıcının önceden görülmemiş bir vesikalık fotoğrafı 20 parçaya bölünüp bir veya iki değişik parçası verildiğinde ve şarkıcının tanınması istenildiğinde, tanımak mümkün olmayacaktır. İşte organize suçlulukta da bir fiil çok sayıda kişi arasında bölündüğünden bunlardan birisinin veya ikisinin yakalanması suçun ispatına her zaman yetmemektedir. Bu yüzden, organize suçlulukla (Mafya) ile mücadele etmek zannedildiğinden çok daha zor ve en küçük bir delilin dahi kaybedilmesine tahammülü olmayan, özel ihsaslaşmayı gerektiren teknik bir iştir.

Siyasi iktidara, polise veya yargıya nüfuz etmiş ise, suçun takibi hemen- hemen olanaksızdır. Ne yazık ki, uygulamada bunun örnekleri az değildir.

Organize Suçluluğun oluşum süreci öncelikle adi suçların işlenmesi ile başlayıp cezaevi ortamlarında bir araya gelerek grup oluşturmak ve bunu organizasyon halinde devam ettirmek suretiyle, sabıkalılardan kendilerine yandaş edinerek, aralarında bir hiyerarşik yapı içerisinde bu güne kadar bir artış göstermiştir. Bu yapılanmanın altında yatan neden, suç işleyen insanların öncelikle cezaevlerinde başlayan kader arkadaşlıklarının dışarı çıktıklarında birlikteliğe döntüşmesi ile kuvvet bulmuştur.

Bu çevre içerisinde mücadele açısından da başka bir organik yapılanma oluşturulmuştur. Bu yapılanma içerisinde yer alan suçlar adam öldürmek, adam yaralamak, adam kaçırma, ihaleye fesat karıştırma ve sadece uyuşturucu kaçakçılığı, mali suçlar ile teşekkül halinde silah kaçakçılığının haricindeki bahsi geçen suçlar yer almıştır.

Kriminolojik açıdan diğer suç konularından karmaşık ve çözülmesi güç bir yapılanma gösteren organize suçlar aynı zamanda koruyucu ve yardımcı roller ile organizasyona karışan adli, idari ve politik unsurları da çok iyi kullanmaktadır. Bir çok suç türünü bünyesinde barındıran ve bunu meslek haline getiren kriminal bir husustur. Başta iktisadi unsurlara yönelmek şartı ile sosyal ve siyasi yapı içerisinde kendisini kamufle etmiştir. Kesin Hedef; dolaylı ve dolaysız haksız kazançtır. Organize Suçlar konularına göre değerlendirildiğinde; yurt içini temel almak kaydı ile yurt dışında da yapılanma ve irtibat söz konusudur. Bilhassa Adli mekanizmanın zaafından, yargılama sürecinin uzunluğundan, genel anlamda hukuki tedbirlerin yetersizliğinden ve suç psikolojisinden hareketle yapılanmasını tamamlamaktadır.

Ulusal ve uluslar arası düzeyde organizasyon oluşturarak, yasalara aykırı biçimde, haksız menfaat veya yüksek kazanç sağlamak amacıyla, ekonomik veya idari yapıyı doğrudan veya dolaylı olarak kontrol eden, ele geçiren ve deşifresyonu için uzun süreli hassas çalışma gerektiren suçlar organize suçlar olarak adlandırılmaktadır". Şeklinde genişçe bir açılım yaparak tarif etmiştir. (7,11,14)

1998 yılında Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı olarak kurulup faaliyetine devam eden Başkanlığının Organize Suçla ilgili hazırlamış olduğu ve kendi Bakanlığına sunduğu kanun taslağında;

“İrade birliği içinde iki veya daha fazla kişinin bir araya gelerek oluşturduğu grup Teşekkül;

İradi olarak yahut ortaklık ilişkisini sağladığı tehdit gücü veya gruba bağımlılığının gereği olarak sessiz kalarak ekonomik faaliyetlerinin imtiyazlarının, ruhsatlarını, kamu sözleşmeleri ve hizmetlerinin idaresini, yahut en azından kontrolünü ele geçirmek ve/veya kendisi yada başkası için gayri meşru kazanç ve çıkar sağlamak amacıyla oluşturulan teşekkül çete,

Her ne suretle olursa olsun cürüm işlemek amacıyla teşekkül oluşturarak şiddet veya en azından baskı kullanarak yahut çıkar vadi yoluyla işlenen suç organize suç”(1998 yılı kanun taslağı). Olarak tarif edilmiştir.

Organize suç siyasete, medyaya, kamu yönetimine, adliyeye hukuka aykırı bir şekilde etki yapmaya yönelik girişimlerde bulunur (6).

Devlet Memurları ve hizmetlileri ile özel sektör görevlileri korkutulup, yolsuzluk yapar hale getirilmeye çalışılır (14).

Avrupa Organize Suçlarla Mücadele çalışma grubu tarafından organize suçta en az beş kriteri bünyesinde barındırmayan yapıların organize suç örgütü sayılmaması benimsenmiştir (15).

Bir kişinin suç sicili dolu ise geleceği olmayan bir kişi ise kolay para harcıyor, etkili kişilerle ilişki kurmaya çalışıyor ve ilişki içerisinde ise, profesyonelce çalışıyor, belli avukatlarla irtibatlı ise sanayicilerle irtibat halinde ise, bir olayda birden fazla kişi varsa, kişi suç işleme amacı taşıyorsa, olay ceza evinden idare ediliyorsa, Polisin aradığı kişi doğrudan savcıya ifade vermek istiyorsa, ceza evinde bulunanlara masraf yapıyorsa, ihanetin bedeli ölümler olarak ödeniyorsa, bu olay örgüt olayı kişide örgüt üyesi olarak görevliler tarafından incelenmektedir (16).

2. TÜRKİYE'DE ORGANİZE SUÇLARIN OTRAYA ÇIKIŞ SEBEPLERİ

2.1 Cumhuriyetin Temel Niteliklerinin Göz Ardı Edilmesi.

2.1.1 Demokratik Devlet

Anayasaya göre egemenliğin yani yasama, yürütme ve yargı erklerinin sahibi, kayıtsız ve şartsız millettir.

Halkın yasama faaliyetine katılması sadece oy vermekle sınırlı kalmaktadır.

Siyasin partilerin yapısı demokratik değildir.

Partisine hakim olan lider, çoğunluğunu sağlayarak siyasi iktidarı ele geçirdiğinde aynı anda hem yürütmeyi hem de meclise egemen olmakta, mafya siyasilerin özellikle milletvekillerinin sahip bu oldukları olanakları, yürütme ile olan sıkı ilişkilerini bilerek hiçbir zaman milletvekillerinin sahip oldukları durumları göz ardı etmez, bundan dolayı da her zaman mafya siyaset ilişkisi mevcut olmuştur.

Yasama ve yürütmeyi elinde toplayan güçlü lider ve takımı karşısında yargı ciddi bir varlık gösterememektedir.

Cumhurbaşkanı kural olarak sembolik bir konuma sahip olduğunda demokrasinin işletilmesinde kayda değer bir varlık gösterememektedir.

Ülkemizde sivil toplum örgütleri daha teknik bir deyişle baskı grupları etkili olamamaktadır.

Merkezi idare büyüyerek hantallaşmış mafyanın en kolay kullandığı yapılar kontrolü mümkün bulunmayan ve sağlıklı işlemeyen yapılardır.

Hesap sorma kanalları tıkanmıştır.

Memurun muhakemat Kanununun yapısı gereği kamu görevlilerinin işlediği suçlar ortaya çıkarılıp adliyeye intikaline engel olunmaktadır. Bunun da eşitlik ilkesine aykırı oluşu hukuk devletinin işleyememesi, suç işleyenin kayrılması, anarşiye, devletin kayrılması baskıcı bir yönetimle yol açması gibi hususlar ile antidemokratik devlet yapılarında mafya özellikle kendisini gösterir totaliter bir yönetime sahip kapalı toplumlarda kök salar,

gelişir ve genişler. Bunun örnekleri Rusya'da ve Ukrayna'da mevcuttur (14).

2.1.2 Laik Devlet

Bu ilkenin altını 1950'den bu yana sistematik olarak oyulması neticesinde tekke ve zaviyeler ile bazı siyasi oluşumlar halkın dini duygularını istismar etmek suretiyle din-siyaset-ticaret ilişkilerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Buda Türkiye'mizde son zamanlarda çokça rastlanan konular arasındadır (14).

2.1.3 Sosyal Devlet

Ülkemizin insanının son zamanlarda büyük bir bölümünün refah düzeyi düşmüş sosyal Devlet ilkesi zaman- zaman zaafa uğramıştır (14).

2.1.4 Atatürk Milliyetçiliği

Atatürk Milliyetçiliği Anayasanın 66. Maddesinde ifade edildiği gibi Türkiye Cumhuriyetine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesi Türk sayan bir vatanseverliktir. Mafyada vatan sevgisi değil çıkar sevgisi vardır (14).

2.1.5 Hukuk Devleti

Mafya ile yani organize suçlulukla mücadele hukuk devletinin varlık sebeplerinden biridir (14).

2.2 Yasama

Yasama alanında ki bir boşluk, mafyanın iştahını kabartan bir olaydır (14).

2.3 Yürütme Ve İdare

Mafya Devletin bıraktığı hiçbir boşluğu gözden kaçırmaz (14).

2.4 Yargı

Bir ülkenin başına gelebilecek en büyük felaket yargı otoritesinin boşluğudur (14).

2.5 Ekonomik Otorite Boşluğu

Ekonomik istikrarsızlık mafya Devletin veya yasal çerçeve içerisinde özel sektöre bırakılmış bulunan ekonomik otoriteyi belli bir yer ve zamanda sınırlandırmak veya bütünüyle kaldırmak, bunun yerine kendi otoritesini kurmak peşindedir.

Sürekli yüksek enflasyon,

Para piyasalarının ani iniş çıkışı,

Kayıt dışı ekonomi şeklinde belirtilmiştir.

Öztürk “Organize suç kavramı” adlı konferansında “çetelerin ortaya çıkma sebepleri olarak aşağıdaki kısa maddeleri ele alarak irdelenmiştir” Hatta bu irdelenmesinde; Ne zaman bir faaliyet organize suçtur hangi endikatörler varsa organize suçtan bahsedilebilir şeklinde devam eden yazısında; “Kazanç temin etmek için fonksiyonel açıdan iş bölümü yapılmış olan elaman bakımından hiyerarşik bir yapı oluşturulmalıdır. Hiyerarşik bir yapı içinde en az üç kişinin bir araya gelmesi şarttır. (Ekonomik veya Siyasi kazanç) bazı insanların bazı fiilleri işlemeleri bunların organize suç işledikleri anlamına gelmez. Örgüt veya organizasyondan bahsetmek için sistemli ve hiyerarşik bir yapının olması, en üst seviyede bir azmettirici ve ara beyinlerden oluşur, suçun organize olup olmadığını anlamak için basit şüphe yeterlidir.

Suç organizasyonlarının mutlaka bir yaptırım yani cezalandırma gücü vardır. (Örneğin iki gurubun çatışması vs.) bunlar organize suçun ip uçlarıdır.” Şeklinde açıklama yapmıştır.

(7)

Yine organize suç guruplarının ortaya çıkış sebebini şu şekilde belirtmiştir:

“Siyasi otorite boşluğu, Nerede otorite boşluğu var ise, orada suç işlenir.

Antidemokratik Totaliter yani kapalı toplumlarda mafya kök salar (Rusya,Ukrayna,Hırvatistan’da olduğu gibi.) 1989

Shengen anlaşmasından önce Almanya'nın durumu da böyle idi. Sınırlar kalkar kalkmaz Mafya grupları Almanya'yı istila etmiştir.

Yapılan yasaların yeterince uygulanmaması ve gerekli yasaların çıkartılmaması.

Mafya Devletin boş bıraktığı hiçbir boşluğu kaçırmaz Yürütmenin yasal boşluğu görmesi gerekir. Fiili durumda yasal durum yetmez mutlaka uygulama olmalıdır. Hantallık ve koordinasyon eksikliğinden doğan zaafılar vardır. Adaletten doğan sistemdeki bozukluk çeteleri cesaretlendirmektedir.

Kriminolojik eksiklik, kara paranın önlenmesi hakkında yasal düzenlemeye ihtiyaç duyulmasına sebep olmuş ve böyle bir kanunun düzenlenmesi sonucunu doğurmuştur.

Medeni Devletlerde kara para, suç mahsulü para olarak kabul edilir. Mali suçlarla mücadele birimleri kara parayla gerektiği gibi mücadele etmelidir. Bunların üzerinden siyasi baskıların kalkması, kriminalistik yöntemlerin artması kara para aklamasının önüne geçmek için önemlidir. Çünkü mafya Devletin boş bıraktığı hiçbir boşluğu göz ardı etmez, fırsatları kaçırmaz. Yürütmenin yasal boşluğu görmesi gerekir. Fiiliyatta yasal düzenlemelerin varlığı yeterli değildir. Mutlaka uygulama imkanı olmalıdır.

Ekonomik istikrarsızlık ve sosyal dengenin oluşturulmaması çetelere faaliyet alanı yaratır.

Sürekli yüksek enflasyon, kargaşa, para piyasalarındaki suni iniş çıkışlar, kayıt dışı ekonomi ekonominin kara deliğidir. Her şeyden önce ekonomik yapılanmanın baştan aşağı disiplinli ve düzenli olması, keyfi ve başı boş bırakılmaması gerekir" (7).

Bu görüşe Yenisey'de katılmış, ayrıca Birleşmiş Milletlerin 7.kongresinde kabul edilen "Milano planı doğrultusunda temel çerçeveye çizilerek standart belirtilmiştir." Son yıllarda yaşanan ve birçok ülkede meydana gelmiş bulunan sosyal ve ekonomik değişimler, kriminojen etken rolü oynamışlardır. Dengesiz gelişmeler suç yaratmaktadır. Suçun önlenmesi için uluslar arası ekonomik düzeyin yeni bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir.

En büyük tehlikeyi yaratan suçlar ekonomik suç, çevre suçları, uyuşturucu madde ticareti, terör suçları, ayrımcılık gibi suç guruplarıdır (17).

3. ORGANİZE SUÇ ÖRGÜTLERİNİN GENEL OLARAK YAPISAL UNSURLARI

İster mafya ister örgüt ister çete, ister teşekkül, ister cemiyet, isterse de şirket olsun hangi isimle anılırsa anılsın ABD dahil batı ülkelerinde suç organizasyonundan söz edebilmek için genellikle sekiz kriter aranmaktadır (10).

Avrupa organize suçlukla çalışma gurubunun 31 Mart 1996 tarihinde Almanya'nın Leipzig şehrinde yaptığı son toplantısında da tespit ettiği gibi, bu kriterlerin en az 5 veya 6 sı'nı bünyesinde barındırmayan yapılar örgüt adıyla da anılsalar organize suçluluk kapsamı içerisinde sayılmaz; sözü edilen kriterler şunlardır:

“Aralarında kazanç temin etmek için fonksiyonel iş bölümü yapılmış olan elamanlar bakımından hiyerarşik bir yapı vardır.

Hiyerarşik yapı isnat kabiliyeti bulunan en az üç mensubun bulunmasını şart kılar. Örgüt veya organizasyondan söz edebilmek için bir araya gelen insanlar arasında “Hiyerarşik bir ilişki” bulunmalıdır. Bu ilişki içinde en yukarıda planları yapan emirleri veren bir şef bir beyin ceza hukuku terminolojisi ile tarif edersek bir azmettiren (7) bulunur. Bu beyine ulaşmanın önlemek için genellikle ara beyinler kullanılır (7).

Organize suçlulukta söz konusu olan kazanç kural olarak ekonomik kazançtır; Ancak ekonomik kazancın yanında siyasi bazı kazançlarında hedeflenmesi mümkündür. (12) mafya için ilk sırada yer alan hedef ekonomik kazançtır.

Kazanç kural olarak suç ile sağlanır. Organize suçluluk (Mafya) arsa spekülasyonunda gecekondü ticaretine kültür varlıklarının yağmalanmasında, uyuşturucu ve silah kaçakçılığının, kan organ ve insan ticaretinden koruma parası adı altında haraç toplamaya kadar kısa sürede büyük kazanç teminine müsait her alanda ortaya çıkabilir.

Suç işlemek süreklilik arz eder.

Suç organizasyonu içerisinde bir yaptırım sistemi vardır. Hiyerarşik yapının gereklerini yerine getirmeyen ve örgüte ihanet eden örgüt elamanları mutlaka cezalandırılır. Bu konunun bir çok örnekleri vardır.

Şiddete başvurulur.

Kamuya veya özel sektöre nüfuz edilir. Bununda bu zamana kadar birçok örnekleri vardır.

Kara para aklanır.

Paravan firmalar kurulur.” Bununda yapılan çalışmalarda bir çok örnekleri mevcuttur (12).

4. ORGANİZE SUÇ ÖRGÜTLERİNİN GENEL TARİHİ GELİŞİMİ

Ashnda mafya, başlangıçta İtalya'nın Sicilya adasında yuvalanmış ve daha sonra tüm ülkeye yayılmış, genellikle ekonomik temele dayanan ve siyasi hedeflere de yönelen karmaşık ve gizli bir suç organizasyonudur. 19. yy'da birbirlerine hasım grupların bir mücadele aracı olarak silahlı çeteleri beslemeleri veya bunlara başvurmaları, mafyanın doğuşuna sebep olmuştur. Mafyaya dahil bulunan ve başlangıçta 24 gruptan (aileden) ibaret bulunan İtalyanların 19. Yüzyıl sonu, 20. Yüzyıl başlarında ABD'ye göç etmeleri ile mafya bu ülkede de zemin bulmuş ve çok kısa bir sürede gelişmiştir. ABD'de organize suçluluk denilince akla hemen, toplamına LA COSA NOSTRA (LCN) denilen bu 24 aile gelmektedir. LCN hem sendika kasasına egemen olmak hem de iş vereni baskı altına almak amacıyla işçi sendikalarını denetimine almış, kurdukları firmaları illegal yollarla tekelleştirmiş, şans oyunlarını kontrol altına almış, iş yerlerini haraca bağlamış, tefecilik ve suç eşyası ticaretiyle ilgilenmiş, son yıllarda ise giderek artan bir şekilde uyuşturucu ticaretine girmiştir. Ancak ABD'de suç organize edenler sadece LCN aileleri değildir. Bunlardan başka İtalyan Camorra Sicilya mafyası ve Ndrangheta, Japon Yakuza, Çin Triads ve Tongs, Meksika ve Güney Amerikan uyuşturucu kartelleri gibi örgütlerde suç organize eden önemli örgütlerdir.(7)

Bu örgütlerin gelişim sürecinden etkilenen ülkeler arasına ülkemizde girmiştir. Mahalle kabadayıları ve bunların etrafında toplanan adamalarının oluşturdukları küçük gruplar halinde oluşumlar, 1970'li yıllara gelindiğinde ülkemizdeki ekonomik sıkıntı ve sosyal dengesizlikler nedeniyle Baba tabir edilen şahıslar ve bunların adamlarından oluşan organizasyonlar olarak ortaya çıkmıştır. Ülke içerisindeki ekonomik sınırlamalar halkın ihtiyaç duyduğu birçok tüketim malının darlığına sebep olurken, bu malların karaborsanın oluşmasına sebep olmuştur. Ülkede zor bulunan veya hiç bulunmayan bu malların temin edilmesi halinde getireceği karın cazibesi Organize suç gruplarını harekete geçirmiştir. Özellikle kaçakçılık faaliyetlerinin doğurduğu riskler, bu organizasyonların Kamu ve siyasal alanda etkili ve yetkili insanların yardımına ihtiyaç duymalarını zorunlu kılmıştır. Bu

faaliyetler demir, saat, sigara, viski vs. kaçakçılığı ile başlamıştır (18).

Kaçakçılığı yapılan malların değerlerinin yüksek olması parasal sorunların ortaya çıkmasına, ödenmeyen paraların zorla tahsil edilerek suçtan kazanılan bu paraların da bir şekilde legal alana çekilebilmesi için paravan şirketlerin kurulmasına neden olmuştur.

Karaborsa ile başlayan haksız kazanç özelleştirme ihaleleri ile trendinin en üst sınırına yükselmiştir.

Bu suç türü dünya ülkelerini etkilediği gibi, ülkemizde de liberal ekonomik sisteme geçiş ile gündemin üst sıralarında yerini bulmuştur. Bu hızlı gelişim neticesinde; organizasyonların ortaya çıkarılması ve çökertilmesi, klasik polis yöntemlerinin dışında daha profesyonel yöntemlerin kullanılması ile örgütlü suçlarla mücadele süreci başlamıştır (19).

Günümüzdeki mafyanın durumunu özetleyici bilgiyle ÖZTÜRK şu şekilde değerlendirmektedir. Bu gün dünya mafyası silah kaçakçılığında uyuşturucu, uranyum, insan veya insan organı, arsa spekülasyonuna, sahte para basılmasına, insan kaçakçılığına kadar pek çok para getirici her türlü illegal alanda faaliyet göstermektedir. Son yıllarda gözlenen en vahim gelişme ise çeşitli ülkelerdeki mafya gruplarının bu suçları uluslar arası işbirliği içerisinde işlemeye yönelmiş olmalarıdır (14).

5. TÜRKİYE'DE ORGANİZE SUÇLARIN DURUMU

1970 ' li yıllardan önce örgütlü bir suçtan ziyade mahalle kabadayıları ve bunların etrafında toplanan adamlarının oluşturdukları küçük gruplar halinde oluşumlar, 1970 yılına kadar bu şekilde devam etmiş, daha sonra; Türkiye'de örgütlü suç 1970'li yıllarda silah, yabancı içki ve sigara, döviz kaçakçılığı, haraç toplama faaliyetleri ile sınırlı idi. 1980'den sonraki yıllarda ihracatın artırılması için Hükümetin verdiği teşvikler sayesinde suç örgütleri yurt dışında bulundurduğu dövizleri, ihracat karşılığı kazanılmış gibi gösterip ülkeye getirmeye başladı. Bu arada silah kaçakçılığının yerini altın kaçakçılığı aldı. 1980'li yılların ortalarına gelindiğinde ülkedeki ekonomik kriz nedeniyle birçok iş adamının borçlarını ödeyemez duruma düşmesi ile yasal yollardan tahsil edilmesi çok zaman alan, hatta bazen de imkansız olan alacaklarını bir an önce elde edebilmek için organize suç örgütleri devreye girmeye başladı ve çek-senet tahsilatı sektör haline geldi. Örgütlenen gruplar kamuya ait arazileri işgal ederek satılmasına aracılık etme, ihaleye giren kişileri tehdit ve baskı altında tutarak menfaat temin etme, gelir düzeyi yüksek olan insanları tehdit ve baskı altına alarak haraç alma gibi olayları gerçekleştirmeye başladı.

1997 yılına gelindiğinde çek-senet, ihale, kiralık suç, hırsızlık mal pazarlama, okul çeteleri, fuhuştan pay alanlar, insan kaçakçılığı, işçi simsarlığı, akaryakıt kaçakçılığı ile kara para aklama konuları organize hale gelmiştir.

Kişilerin kazançları ile ilgili olarak mali kaynak araştırılmadığı için başıboş para organize suçun ortaya çıkmasına neden olmakta, suç örgütleri gayri yasal yollardan zengin olmuş kişilerin üzerine gitmektedir.

Holdingleer arası anlaşmazlıklarda suç örgütleri ara buluculuk yapmakta, örgütlere sanayicilerden büyük para desteği sağlanmaktadır (16).

Mafyanın bir kısım üst düzey Devlet görevlilerinin bazı kişisel ahlaki zaaflarını kullanarak devletle organik bir bağ kurmaya çalıştığı (16) ifade edilmekte bu gün devlette birisine haraç vermeyen pavyoncu, devlette birisine haraç vermeyen

kumarhane sahibi, devlette birisine ortak olmayan çek-senet mafyası olmadığı söylenmekte. (20)

Devlet içinde palazlanan, kolu bankalardan siyasetçilere, bürokratlardan tehlikeli canilere kadar uzanan bir terör gerçeğinden bahsedilmekte (21).

Mafyacı unsurların kavgaya başladıkları ve birbirlerini öldürmeye başladıkları bilinmektedir. (20)

Türkiye, mafya-devlet-siyaset ilişkilerini açığa çıkaran Susurluk kazası ile kötüler listesinde dünya sıralamasına girerek 6. Sıraya yerleşti (22) şeklinde haberler gazete sütunlarına taşınmış bu konu ile ilgili olarak devlet ciddi şekilde yara almış, daha sonraki yapılan çalışmalarda da mafyanın biz zati Devletin içinde olduğu iddia edilmiştir.

Türkiye’de organize suçların oluşum ve gelişimi ile ilgili 1998 yılında en ciddi adım Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığının kuruluşu, bu başkanlık nezdinde ilgili şube müdürlükleri kurularak en ciddi çalışmanın başlatıldığı, aynı daire başkanlığının 1998-1999-2000 yıllarındaki yayımlarında, Türkiye’deki organize suçun gelişimini ise şu şekilde özetlemektedir;

“Ülkemizde profesyonel anlamda mücadeleyi 1998 yılı başlarında karşılarında bulunan organize suç örgütleri bu faaliyetlerini yıllardır sürdürmektedirler. Ancak, kararlı mücadele karşısında hem organik yapıları hem de ilişkileri bu dönemde ortaya çıkartılmıştır.

Ülkemizde, organize suçluluk kriminolojik olmakla birlikte sosyolojik bir görünümde arz etmektedir. Gelenek ve göreneklere bağlı bir toplum yapısının kuvvetli olduğu ülkeler, bu tür suçlarla yoğun bir şekilde mücadele etmekte olup, sorunun asıl kaynağını bu alanlarda bulmaktadırlar.

Ülke sistemi içerisinde aksaklıklar, ekonomik, sosyal, hukuk ve siyasi alandaki boşluklar ile halkın bu alanlardaki karakterini netice vermemesi otomatik olarak kişisel ve yerel karşı sistemlerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Bundan hareketle, suç

kendiliğinden ortaya çıkmakta ve bir kesim tarafından bu boşluklar doldurulmaktadır.

Mücadelede en önemli hareket noktası suç örgütlerinin sosyolojik anlamda bir “analiz”e tabi tutulmasıdır. Bunun dışındaki mücadele tarzı suçun alanını ve etkisini daha da artırmakta, klasik polis yöntemleri hiçbir netice vermemektedir. Ancak, genel anlamda örgütlü suçlar özel anlamda ise, organize suçlarla mücadelenin mevcut çalışmaların üzerinde, ihtisaslaşmayı gerektiren tamamen profesyonel ve özellikle gizli olması gerekmektedir.

Organize suç örgütleri sosyal, siyasi ve ekonomik platformlarda yer alırlar. Bunlar ekonomik alanda daha çok inşaat, toptan gıda, tekstil, giyim, lokanta, atık mal, taşımacılık, turizm, eğlence, otomobil, patent ve marka sahteciliği, petrol nakliyatı ve ticareti, emlak, döviz alım satımı, talih oyunları, temizlik ve sosyal güvenlik sektörlerinde, sosyal hayatta da vakıf, dernek, spor kulüpleri ve benzeri oluşumlarda faaliyet göstermektedirler.

Suç örgütleri içerisinde, “etnik yapı” çok kuvvetli olarak devam etmektedir. Asıl çekirdeği oluşturan kurmay yapı, bu bağlantıya değer verir. O yüzden ülkemizdeki suç yoğunluğu bölgesel bir yapı da göstermektedir.

Yine ülkemizde; organize suç örgütleri işlevsel olarak da farklılık göstermektedir. Mafya tipi oluşumlar, sürekli uyuşturucu kaçakçılığına karşı olduklarını söyleyerek söz uyuşturucu örgütlerinden kendilerini ayırmaktadırlar. Ancak, uyuşturucu kaçakçılığı yapmak ile bu faaliyetlerden pay almak ve iş birliğinde bulunmak etik olarak aynı şeydir.

Organize suç örgütlerinin iki temel oluşum içerisinde kendisini gösterdiği anlaşılmıştır. Bunlar; örgütün “asıl organik yapısını” teşkil eden bölüm ile, “örgüte yardım eden ve unsurlarını koruyan bölümler” olarak netleşmiştir. Bundan hareketle; suç organizasyonlarının hedeflerine daha çok devleti meydana getiren kurum, kuruluş ve kişiler vasıtası ile ulaşmaya çalıştıkları, organik yapıyı besleyen ve yaşamasını sağlayan asıl gücünde bu olduğu tespit edilmiştir.

Organize suç örgütleri; toplum içerisinde kabul görmek, işlenen suçun yasalardan ve güvenlik güçlerinden gizlenebilmesi için genellikle “legal görüntü” sergilemeye çalışmaktadırlar. İlegal durumlarını bu şekilde kamufle ettikleri ve bunu

gerçekleştirebilmek için sistemin içerisinde ve sistemin bir paçası olarak yer almaya çalıştıkları görülmektedir. bu nedenle. devlet mekanizmasını oluşturan bazı unsurları bizzat ve dolaylı olarak bu örgütlenme içerisinde görmek mümkündür.

Mevcut sosyo-kültürel yapımızın gereği, toplum açısından değer kabul edilen birçok kavram, suç örgütlerinin istedikleri hedefe ulaşabilmeleri için vasıta olarak kullanılmaktadır. Bu toplumun sosyal psikolojisine yönelik, zaman, zaman sistemli, zaman, zamanda kendiliğinden gelişen yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. Birçok örgüt lideri; iş adamı veya çeşitli sıfatlarla eğitim, kültür, spor aktiviteleri, ulusal bayramlar, milli günler ve özellikle tabii afet vb. gibi toplumun duyarlı olduğu konuları çok iyi değerlendirmektedir.

Örgütlerin suç işlemesi herhangi bir standarda bağlı değildir. Bilinen yöntemler hariç suç işlerken sonucunda ne olacağını çok iyi bilir ve gerekli tedbirleri alırlar. Bir hukukçu gibi ne kadar ceza alacağını dahi bilmesi mümkündür. Bazen yargılamamanın geciktirilmesi ve "hiçbir şey görmemiş" tanıkların suskunluğu ile adalet mekanizmasının işleyişini engellemeye çalışır. Yargıya ulaşan ve neticesinde beraat' le sonuçlanan kararları da kendilerinin haklılıkları ve masumiyetleri yönünde propaganda aracı olarak kullanabilmektedirler.

Cezaevleri aynı terör suçlarında olduğu gibi, organize suçlar içinde bir "eğitim ve yönetim" yeri haline getirilmektedir. Hükümlü veya tutukluların, birbiri ile irtibatının kesilmesi şarttır. Zira, bilhassa lider konumundaki şahısların cezaevinden verdikleri talimatlar ile elamanlarını yönlendirdikleri bilinmektedir. Bu yönde son zamanlarda F tipi cezaevi örneği olmak üzere bu sorunu çözmeye yönelik ilgili kurumlar tarafından da tedbirler alınmaya başlanmıştır (18-19).

Organize suçları "örgütlü suçlar" başlığı altında tanımlamak mümkündür. Zira, örgütlü suçların iki temel noktası vardır. Bunlardan bir tanesi terörizm, bir tanesi de organize suçlardır. Birisinde "siyasi örgütlenme" vardır, diğerinde ise adi örgütlenme söz konusudur (23). Terör örgütlerinde görünen amaç; tercih edilen ideolojinin kurumsallaşması ve hayata geçirilmesidir. Organize suçlarda ise temel hedef ideolojik değildir. Mevcut sistem

içerisinde boşluklardan faydalanmak suretiyle haksız kazanç temin etmektir.

Terör örgütlerinin faaliyetlerinde legal ve illegal kesin bir çizgi ile birbirinden ayrılmıştır. Organize suçlarda ise; faaliyetin yasal veya yasadışı oluşu ancak çok özel bir çalışma ile tespit edilebilir. Çünkü, bu iki unsur (legal-illegal) birbirinin içerisinde bulunmaktadır.

Terör örgütlerinin hedefi mevcut rejim ve sistemdir. Bunun için devlet tarafından yapılan hiçbir faaliyet örgüt tarafından tasvip görmez. Organize suç örgütlerinde ise; hedef rejim ve sistem olmamakla birlikte suç organizasyonlarının faaliyetlerini sürdürebilmesi için asıl beslenme kaynağıdır. Mevcut ekonomik, sosyal ve siyasi mekanizma olmadan organize suç örgütlerinin yaşaması mümkün değildir. Terör örgütleri ile organize suç örgütleri bu şekilde ayrım göstermekle birlikte faaliyetler açısından mutlaka işbirliği içerisinde olmak durumundadır. Bilinen bir örnek vermek gerekirse; organize suç örgütlerinin faaliyet alanları içerisinde yer alan uyuşturucu madde ve silah kaçakçılığı aynı zamanda terör örgütlerinin de finans kaynaklarını teşkil etmektedir.

Özel ve haksız çıkar sağlama eylem ve davranışları zaman içerisinde toplumun bütün kesimlerine yayılma özelliği gösterir ve topluma zarar verirler.

Özel çıkar sağlama gayesi ile mevcut hukuki, dini, ahlaki ve kültürel kuralların ihlal edilmesi ve bu kuralların şahsi menfaat için Kullanılması, özeldede yolsuzluğun genelde ise organize suçların karakteristik özelliklerindedir.

Yolsuzluk, son yıllarda organize suç örgütlerinin faaliyetlerini kolaylaştırma aracı olarak tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de bir sorun haline gelmiştir. Ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişimini, hukukun üstünlüğünü ve demokratik kurumları tehdit eder bir hal almıştır. Bu tehdit ile etkili mücadele edebilmesi için ülke içi kurumlar arası ve uluslar arası işbirliği yapılarak yasal ve kurumsal alt yapıların oluşturulması kaçınılmazdır.

Özellikle kanun yapıcı ve uygulayıcıları başta olmak üzere, devlet mekanizmasının yolsuzluğa bulaştırılması organize suç örgütlerinin yöntemlerindedir.

Yolsuzluk suçu işlenmeden, organize suç gruplarının, sıradan suç çetesi olmanın ötesine geçmesi mümkün değildir.

Organize suç örgütlerinin sistem içerisindeki bu etkileri, kamu görevlileri ile sınırlı olmayıp özel sektör ve işadamlarını da kapsamaktadır.

Bu suç örgütleri, faaliyetlerini sürdürürken bunun da ötesine geçerek, yasadışı ilkelerle yönetilen güvenli, meşru görünümü ticari faaliyetlere de yönelmektedirler.

Yolsuzlukla mücadele, organize suçla etkin bir mücadele için şarttır (24).

5. 1 Türkiye’de Organize Suçların Sosyolojik yapısı

Veriler 1998 yılında 2000 yılına kadar Kaçakçılık ve Organize suçlarla Mücadele Daire Başkanlığının hazırlanmış olduğu kaynaktan alınmıştır (18).

1998 yılından itibaren ülkemizde meydana gelen organize suç olayları bölgelere göre ele alındığında; hareketli piyasaların yaşandığı, paranın döndüğü, sanayi, inşaat ve turizm sektörlerinin diğerlerine göre bünyesinde daha fazla barındıran bölgelerin ön plana çıktığı görülmektedir.

TABLO 1 : ORGANİZE SUÇ OLAY SAYISI

Bölge	Sayı
Marmara Bölgesi	409
Akdeniz Bölgesi	237
Ege Bölgesi	132
İç Anadolu Bölgesi	129
Karadeniz Bölgesi	73
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	52
Doğu Anadolu Bölgesi	18

Yakın zamana kadar para tahsili, adam dövme, adam öldürme gibi kaba kuvvete dayanan suçları işleyen suç örgütleri; son yıllarda devleti dolandırmak, çeşitli şekillerde yolsuzluklarda bulunmak, ihale takibi vb. işlerle de ilgilenmeye, hatta bu işlerde yoğunlaşmaya başlamışlardır. Bunu eğitim ile ilişkilendirmek mümkündür.

TABLO 2 : ORGANİZE SUÇA DAHİL KİŞİLERİN EĞİTİM DURUMU

Eğitim Durumları	Kişi
4 yıllık yüksek okul	145
2 yıllık yüksek okul	110
Lise	497
Ortaokul	427
İlkokul	991
Okuma yazma bilmeyen	31

Özellik arz eden meslekler dikkate alınarak çıkartılan tabloda da görüleceği üzere; kendine haksız kazancı hedef edinen organize suç örgütlerine genellikle az para kazanan iş sektörlerindeki kişiler ile işsizlerin emekli kişilerin kolay para kazanmaz güdüsü ile katıldıkları ve örgütün yönlendirmesi ile suç işledikleri görülmektedir. Bu paralelde galerici, müteahhit ve tekstilci gibi geniş maddi imkanlara sahip kişilerin alacak verecek sorunları karşısında bu suç örgütleriyle bağlantı kurdukları ve bunları aracı olarak kullandıkları anlaşılmaktadır.

TABLO 3 . MESLEK GRUPLARINA GÖRE

Meslek Gruplarına göre	Kişi
Serbest	1602
Boşta Gezer	273
İşçi	157
Emekli	65
Emniyet Görevlisi (Polis)	39
Öğrenci	37
Tekstilci	34
Özel Güvenlik Görevlisi	29
Müteahhit	27
Muhasebeci	26
Öğretmen	14
Askeri Personel	13
Korucu	2
Galerici	65

1998 yılından itibaren yakalanan şahısların yaş durumlarına göre değerlendirme yapıldığında, özellikle "20-40" yaşları arasında büyük yoğunluk olduğu görülmektedir.

TABLO 4 : YAŞ GRUPLARI

Yaş Aralığı	Kişi
18-20	363
21-40	4512
41-60	1386
61-80	55

Organize suç örgütlerinde yakalanan şüphelilerin nüfusa kayıtlı oldukları ille dikkate alındığında: İstanbul ilimizde yoğunluk görülmektedir. Ancak İstanbul'un nüfus durumu ve karışık yapısı göz önüne alındığında, bunun çok önemli bir sayı olmadığı anlaşılmaktadır. Nüfus yoğunluğuna ve iş gücüne bağlı olarak diğer büyük şehirlerimiz de bu sıralama içerisinde yer almaktadır.

TABLO 5 : İLLERE GÖRE

İller	Kişi
İstanbul	277
Adana	238
Ankara	168
Şanlıurfa	135
Trabzon	134
Rize	125
Gaziantep	120
Diyarbakır	117
Bursa	114
Erzurum	100

5.2 Organize Suç Örgütlerinin Genel Olarak Karakteristik Özellikleri

Avrupa organize suçlarla mücadele çalışma grubunun 28-31 Mart 1996 tarihinde Almanya'nın Leipzig şehrinde yapmış olduğu toplantıda, organize suçun oluşması için bazı kriterler tespit edilmiştir. Buna göre;

“Haksız kazanç temin üzere bir araya gelmiş ve aralarında iş bölümü ilişkisi bulunan hiyerarşik bir yapının,

Suç ile elde edilen bir kazancın,

Suç işleme konusunda bir sürekliliğin,

Mevcut organize yapı içerisinde uygulanan bir yaptırım sisteminin olması,

Şiddet, tehdit gibi yöntemlerin kullanılması,

Kamuya ve özel sektöre nüfuz edilmesi,

Elde edilen kara paranın aklanması,

Paravan firmaların kurulması gereklidir”(19).

Ülkemizde organize suçluluk kriminolojik olmakla birlikte, sosyolojik bir görünüm de arz etmektedir. Mücadelede en önemli nokta bu bakış açıdır. Bunun dışındaki açılardan hareket ile klasik yöntemleri kullanmak; çalışmalarda netice vermeyebilir, yakalamaya yönelik operasyonlar karşı mücadelenin en son safhalarında yer almalıdır. Asıl çalışma prensibi, yoğun istihbarat ile organik yapının ortaya çıkartılmasıdır. Ülkemizde suç örgütlerinin, yabancı suç organizasyonları ile iş ve eylem birliğine dair kesin bir tespit bulunmamaktadır. Ancak bu olmayacağı anlamına gelmemelidir. Mücadele edilen ve kamu oyununda “Mafya” olarak tabir edilen bu organizasyonların özellikleri yurtdışındaki benzerleri ile kısmen örtüşmekle birlikte ülkenin ekonomik, sosyal ve ideolojik yapılarına göre farklılık göstermektedir (18,19).

Örf, adet, gelenek ve görenek gibi sosyal unsurların yoğun olarak yaşandığı ülkemizde: suç organizasyonlarının tespiti yapılan klasik özellikleri aşağıda sıralanmıştır.

Suç organizasyonlarının yapısı: bir şirket. holding yapısına çok benzemektedir.

Durmadan çoğalan gruplar arası irtibat söz konusudur.

Suçtu üstlenmek örgütte kalmanın en önemli unsurlarındandır.

Güvenlik kuvvetlerine yönelik herhangi bir eylemleri yoktur. Bu psikolojik tesire müsait bir taktiktir. Ancak gerektiğinde çekinmezler.

Sürekli arsa alımı, şirketlere ortak olma, ihalelere katılma ve iş adamı hüviyetine bürünme gibi legal görüntülü faaliyetlerde bulunurlar.

Devlet mekanizması içerisinde bir çok unsuru kullanmak ve aracılık yapmak, yapılanmanın en büyük özelliğidir.

Kamuoyunda mevcut psikolojik ve sosyal yapının gereklerine uygun mesajlar, tavırlar sergilemektedirler.

Sabıkalı olmak ve cezaevi görmek gibi vasıflar hiyerarşik yapının gereğidir.

Yakın çevre, akraba ve dostlara sürekli aylık, hediye verilmesi liderliğin tarzıdır.

Kanunlardaki boşluklardan ortaya çıkan rant alanlarını, şiddet kullanarak kendi zeminlerine çekerler, bu tür rant alanlarını ellerinde tutmaya çalışırlar.

Suç sicili temiz olan kişiler vasıtası ile şirketler kurup kara para aklama yöntemine başvururlar.

Aralarında anlaşmazlık bulunan kişileri anlaşarak bunlardan menfaat sağlamak suretiyle, kendilerini Adaleti tesis eden unsurlar olarak gösterirler.

Vakıflar oluşturarak, yardım görüntülü zorla para almaya çalışırlar.

İlk yapılanma safhasında Güvenlik Teşkilatlarından ayrılma veya emekli kişilerin, gerek nüfuzunu gerekse silahlı gücünü kullanarak, güçlerini arttırmaya çalışırlar.

Örgüte girenlerin ve örgüt hakkında fazla bilgisi olan üyelerin, örgütü kendi istekleri ile terk etmeleri zorlaştırılmıştır. Yapı içerisinde bu tehdit unsurlarını da gündemde tutarlar.

Yasa dışı yöntemlerle yapılan ticareti yönlendirerek, menfaat temin ederler.

Lüks bir yaşantı sergileyerek, örgüt yapısını tanımayan yada yeni girmek isteyenleri örgütün içine çekmeye çalışırlar.

Her örgütün kendi içerisinde yazılı olmayan kuralları olup, örgüt üyelerinin bu kurallara kesin uymaları sağlanmaya çalışılır.

Örgüt üyelerinden, lidere karşı mutlak itaat beklenir.

Örgütün genişlemesinde hemşehricilik önemli yer tutar.

Örgüt lideri çeşitli sebeplerden dolayı parasız ve gelirsiz kaldıkları zamanlarda en kısa yoldan paraya, o bölge içerisinde kadın alım satımı yapan kişilerden haraç olarak ulaşırlar.

Polise suçluyu teslim etmek en çok tercih ettikleri yoldur. Bu teslim olma konusunda, suçsuz olan mensuplar, suçu kabul edip teslim olabilirler, bu sırada asıl suçluyu başka bir görev yerine sevk ederler.

Organize suç lideri yaptıkları illegal faaliyetleri kamufle edebilmek için toplumun ve devletin sağ duyusuna hitap eden davranışlarda bulunurlar. Bununla hedef kitleye mesaj vermek isterler.

Aranan şahıslar, pasaportlarını genelde iyi bildikleri kontrolleri altındaki şahısların üzerine çıkarırlar. Bu şahıslar temizdir. Herhangi bir şekilde olumsuz sicil kayıtları yoktur.

Örgüt liderleri, kar etmeyi ve mümkün olduğu kadar gizli kalmayı amaç edinirler. Kamunun onlardan korkması gerekir. Kendilerini emin ve hakim hissedelerse açıkça faaliyet gösterebilirler.

Mal varlıkları genelde başkalarının üstüne kayıtlıdır.

Eylem yaparken kullandıkları arabalar, genellikle kiralık ve plakaları sahtedir.

İhaleler örgütün sürekli takip ettikleri faaliyetlerdendir. Bu yöntemle ticari hayatın her aşamasında yer alırlar.

Yerel iş gruplarını kontrol altına alırlar. (Kuruyemiş, kokoreç, otopark görevlileri, oto kiralama, oto galeri, oto yıkama, yağlama yerleri gibi)

Tetikçi veya elamanlar tutuklu veya mahkum oldukları sürece ailelerine bakılır, aylık ödenir, bu liderin en büyük görevidir. Lider örgütünü bu şekilde motive eder (18,19,24).

6. TÜRKİYE'DE ORGANİZE SUÇLA MÜCADELEDE KULLANILAN METODLAR

Literatürlerde organize suçlarla mücadelede kullanılan çok değişik metotlardan söz edilmektedir. Fakat bu metotların en etkili ve en kısa zamanda netice alabilecek şeklini Galeri, etkili güvenlik hizmeti (Güvenlik hizmetlerinin suç faillerini tespiti ve aydınlatılması, sanıkların yakalanması ve mahkumiyetlerini sağlayacak delilleri temin etmesi hususundaki tecrübe ve yeteneği) temelde tek bir önemli hususa dayanmaktadır: Suç şebekelerinin kanun dışı faaliyetleri hakkında elde edilecek "Bilgi" böyle bir bilgi olmaksızın, güvenlik kuvvetlerinin işlenen suçun sanıklarının kimler olduğunu bilmesi bir yana, genelde bir suçun işlendiğinden haberdar olması dahi çok zor olmaktadır. Bu durumda ne suçular yakalanabilir, ne de suçla ilgili deliller ortaya çıkarılabilir. Bu nedenle, suç faaliyetleri, bilhassa organize olmuş suç faaliyetleri ile ilgili bilgiden mahrum bir şekilde çalışan güvenlik kuvvetlerinin başarılı olması imkansızdır (25).

Organize suçlarla mücadelede polis tarafından kullanılan üç önemli metot bulunmaktadır. Bunlar;

6. 1 Sızma

Burada resmi görevli olan polisin gerçek kimliğini saklayarak başka bir ad, görüntü ve hayat tarzı ile suç örgütünün içine girmeye, onlardan birisi gibi görünmeye çalışmasını gerektiren bir metot söz konusudur. Teori bu olmakla birlikte, uygulamada böyle bir yaklaşım çok zor ve personel için riskli olduğunu söylemek hatalı olmasa gerek. Organize suç şebekeleri faaliyetleri hakkında her türlü bilgiyi inkar etmek ve güvenlik kuvvetlerinin bu bilgilere ulaşmasını engellemek amacıyla oldukları için, örgüt yapılarını, çalışma esaslarını, personel seçimi, takibini, kontrolünü, disiplinini, ödüllendirme ve cezalandırma ve operasyonel faaliyetlerini hep bu esas ilke doğrultusunda yürütmektedirler (26).

Organize suç şebekelerinin içine sızma, ortaya çıkarılma ihtimali yüksek olması açısından, bu görevi yapacak personel için

çok riskli ve dolayısıyla yürütülen operasyonun sekteye uğraması, başarısızlıkla neticelenmesine sebep olabileceğinden ötürü de pek fazla başvurulan bir yöntem değildir. Polis ajanının, organize suç örgüt üyelerinin seçim ve kontrolündeki usullerden dolayı öyle ki bazen yeni gelen örgüt üyelerinin örgüt adma adam öldürme eylemini gerçekleştirmeleri dahi istenmektedir (27).

Organize suç şebekesi içine gizlice girilmesi, örgüt içerisine sıradan bir eleman olarak sızmayı başarsa dahi şebekenin üst seviyesindeki lider kadrosu ile ilişkiye girmesi adeta imkansız olmaktadır (28).

Bu sebeplerden dolayı sızma tekniği organize suçlarla mücadelede pek fazla tercih edilmemektedir (29).

6.2 Bilgi Kaynağı Kullanma

Organize suç faaliyetleri hakkında bilgi, suça katılanlar, suç mağdurları, tanklar veya gerçek fiziki deliller vasıtası ile elde edilir. Organize suç örgütleri, güvenlik kuvvetlerinin bu kaynaklardan bilgi elde etmesini önleyecek sert tedbirler almaktadır. Örgüt üyelerinin ve suça iştirak edenlerin bilgi vermelerinin önüne geçmeleri için başvurulan başlıca yollar; Şebeke liderinin örgüt üyelerinin birçoğu tarafından tanınmaması, örgüt üyelerinin seçiminin çok dikkatli yapılması, örgüt içerisindeki hiyerarşik yapının tavizsiz uygulanması, yapıya uymayanlar ihanet ettiklerine inandıkları üyeler ve kişiler hakkında çok sert cezaların tatbik edilmesi ve örgüte bağlılığı görünenlerin ödüllendirilmesi (25).

Örgüt liderinin diğer üyelerden soyutlanması iki yolla yapılmaktadır: Çok katı bir emir komuta zincirinin tesis edilmesi ve örgüt liderleriyle üyeleri arasındaki iletişimi sağlamakla görevli bir aracının (arabeyinin) istihdam edilmesi (30).

Büyük çapta faaliyet gösteren herhangi bir organize suç örgütündeki emir komuta zinciri genelde patron, yardımcıları ve alt kademelerden oluşur.

Suçu işleyenlerin genelde alt kademede olan ve asker tabir edilen örgüt adına çalışan fakat örgüt üyesi olmayan kişiler olması ve işleme emrini emir komuta zinciri dahilinde verilmesi nedeniyle patron ve patron yardımcısı suçlarla ilgili sorumluluktan büyük bir ölçüde kendilerini kurtarmaktadırlar. Emir komuta zincirine ilave olarak örgüt patronları, suç faaliyetlerini sevk ve idare ederken örgüt üyeleriyle şahsi kontakta kaçınmalarını sağlamak için “adacı” da kullanılmaktadır. New York polis teşkilatından John J. Shonley belirtiyor ki “örgüt lideri bir aracı, bir üye vasıtasıyla çalışıyorlar... aracının en önemli görevi patron ile problem arasında durup tampon görevi yapmak” (26) Böylece bir sorun çıkması halinde patronun başının belaya girmesinin önlenmesi amaçlanmıştır.

Bununla birlikte çok fazla sayıda üyesi olmayan organize suç şebekelerinin “Aracı” kullanmadığını görüyoruz. New York’un Rochester bölgesinde yaklaşık olarak 45 üyesi bulunan bir suç şebekesinin patronu ve patron yardımcısı çalışmalarından memnun kalmadıkları bir üyelerinin ölüm emrini bizzat kendileri vermişlerdir. (26) Türkiye’de de bu şekilde olayların olduğu ve basına yansıdığını görmekteyiz.

Kurallara bağlı kalmayan örgüte ihanet eden ve ihanet ettiklerine inanılan örgüt üyelerinin öldürüldüğü, pek çok olay bulunmaktadır. Bunun yanı sıra örgüte bağlılığına inanılan kişiler ödüllendirilmekte, ceza evlerine düşmeleri halinde yasal yardımlar sağlanmakta ve dışarıda kalan ailesine maddi destek verilmektedir (31).

6.3 Takip

Bu metot da suç örgütü üyelerinin, bunlara yardım edenleri ve herhangi bir şekilde ilişki içerisinde bulunan kişilerin bizzat kendilerinin veya ikametgahı, işyerlerinin belirli bir plan dahilinde sistemli bir şekilde izlenmesidir. Takipte herhangi bir yerde meydana gelebilecek bir aksaklık veya hata operasyonun tamamen yada kısmen başarısızlıkla sonuçlanmasına yol açar. Bu durumda polisin takip hizmetleri için temelde iki yaklaşım gösterdiği görülmüştür. Birinci grup, özellikle takip görevini yürütmekle sorumlu özel takip ekibi bu ekip kendilerinin polis kimliğini ortaya

çıkarmak olan işlemleri yerine getirmeyizler, ikinci grup da iyi eğitim almış polislerden oluşan ve adli soruşturma hizmeti gören yerlerde çalışan kişilerdir. Bu kişiler kısa süreli takip ve yakalama işini yaparlar. Yani tamamen ve sadece takiple görevli sivil ekip değillerdir, bunlara verilen takip hizmeti genellikle kısa süreli olmaktadır (32).

Fiziki takip neticesinde izlenen kişilerin nereye gittikleri, kimlerle görüştükleri tespit edilmesine rağmen faaliyetlerinin, görüşmelerinin ve toplantılarının sebeplerini bilebilme ve bunlarla ilgili olarak yargılama safhasında inandırıcı deliller ortaya sürmek mümkün olmamaktadır.

Organize suç örgütü içerisinde polise yardımcı olan bilgi kaynağının olmaması durumunda polis için gerekli olan bilgiyi sağlayacak tek yol elektronik takiptir (29).

Bilgi kaynağı, muhbir polise gerekli yardımı sağlasa da zamanın FBI müdürü Kelley'in ifade ettiği gibi çoğu zaman kendilerinin ve yakınlarının hayatlarının riske olma ihtimaliyle mahkemede şahitlik etmemektedir (33).

Suçlardaki artış bilhassa organize suçlardaki hızlı artış, suçluların hızla gelişen teknolojik vasıtalarından yararlanması, bu tür suçların önlenmesi ve soruşturması safhalarında polisin elektronik takip tekniklerini kullanmasını zaruri kılmaktadır. Kullanılan metotlar neticesinde elde edilen bilgiler doğrudan mahkemede kullanılması dahil polisin operasyonlarını daha verimli bir şekilde yönlendirmesini sağlamakta ve delillerin toplanmasını kolaylaştırmaktadır. Amerikan ve İngiliz polisinin telefon dinleme olmadan organize suçlarla mücadelelerinin çok büyük bir ölçüde başarısız olacağı düşüncesini taşımaktadır (34).

6. 3.1 Rızaya Dayalı Elektronik Takip

Rızaya bağlı elektronik takip, konuşmaya taraftar olanlardan birisinin müsaade etmesi durumunda gerçekleşir. Bu kişi gerçek kimliğini gizlemek suretiyle çalışan görevli olabileceği gibi, görevliye yardımcı olan bilgi kaynağı veya suç mağdurunun kendisinde olabilir. Uygulamada bu tür takipler rıza dışında yapılan

elektronik takibe nazaran çok daha yaygındır. Bu operasyonlar olay hakkında bilgi elde etmek amacıyla yapılabildiği gibi, gizli görevli elamanını, bilgi kaynağını ve suç mağdurunu muhtemel tehlikelerden korumak amacıyla da gerçekleştirilmektedir. Bir diğer sebep de görevliye bilgi aktaran şahsın güvenilirliğinin, verdiği bilgilerin doğruluğunu kontrol etmektir (35).

Rızaya dayalı elektronik takip neticesinde görevli, genellikle herhangi bir bilgi kaynağının sunacağı bilgiden ve suç tanığının ifadesinden çok daha faydalı delil edindiğine inanmaktadır. Bu, genellikle rüşvet, tefecilik, tehdit ve zorla para toplama olaylarında daha belirgin bir hal kazanmaktadır (28).

Elektronik takibin kişi hak ve hürriyetlerini ihlali, maliyeti gibi konular bu takibin eleştirilmesinin en büyük sebepleri olmuştur (25).

Elektronik takibe karşı çıkanlar çok fazla sayıda telefonların dinlendiğini bunun neticesinde bir çok masum insanın özel konuşmalarının gereksiz yere gizlice dinlendiğini öne sürmektedirler. Genel manada güvenlik kuvvetlerinin yetkileri azaldığı ölçüde kişilerin temel hak ve hürriyetlerinin arttığını ortaya koyan hiçbir somut delil ve araştırma bulunmamaktadır. Aynı şekilde güvenlik görevlilerine telefon dinleme yetkisi verilmemesi halinde kişi özgürlüklerinin artacağını düşünmekte hatalı olacaktır. Tam tersine güvenlik görevlilerinin böyle bir yetkiden yoksun olması kişi özgürlüklerinin, kendilerini hiçbir politik ve kanuni kontrole tabi görmeyen acımasız ve otoriter suç şebekelerinin açık tecavüzlerine daha kolay bir şekilde maruz kalmasında sebep teşkil edecektir. Sayısız adam öldürme, yaralama, cebir şiddet kullanmak suretiyle tanıkları susturma, zorla para toplama gibi eylemleri gerçekleştiren gözü dönmüş organize suç örgütlerinin bu tür tecavüzlerini dinleye bilmek için yasal çerçeveler dahilinde gerçekleştirilen telefon dinlemeye çok büyük bir ihtiyaç duyulmaktadır (36).

Amerika ve diğer batı ülkelerine baktığımızda telefon dinlemenin çok hassas yasal ölçüler içerisinde değerlendirildiğini görmekteyiz (25).

Bu konunun hem bütün ülkeler tarafından açık kanuni düzenlemelerle belirlenmiş ve amacının dışında kullanılmasını önleyici yasal tedbirler de beraberinde getirilmiştir. Bahse konu ülkelerde telefon dinlemenin gerçekleştirilebilmesi için aranan şartlar bir birine benzerlik göstermektedir. Temelde bu şartları şöyle sıralamak mümkündür:

Bir suçun işlendiğine, işlenmekte olduğuna veya işlenmek üzere olduğuna dair açık veya inandırıcı makul bir şüphenin bulunması,

Telefon dinlemenin gerçekleştirildiğinin yerlerinin açık adresinin belirlenmesi.

Haklarında telefon dinlemenin yapılacağı kişilerin açık kimliğinin belirlenmesi.

Telefon dinlemesinin dışındaki soruşturma tekniklerinin kullanıldığına veya başarısızlıkla sonuçlandığına veya bu tekniklerin kullanılması halinde çok büyük bir olasılıkla başarısızlıkla sonuçlanacağı veya çok tehlikeli olabileceğinin inandırıcı ölçüleri içerisinde gösterilmesi.

Telefon dinlemenin gerçekleştirilme süresinin kanunda belirtildiği günü aşmaması.

Aynı şahıslar hakkında yerel faaliyetlerinden dolayı önceden verilmiş telefon dinleme kararlarının belirtilmesi şeklinde belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen şartların yerine getirilmesi durumunda İngiltere de İç işlerinden sorumlu devlet bakanı ve diğer ülkelerde de konuyla ilgili hakim telefon dinleme müsaadesi vermeye yetkilidir (37).

Belçika Avrupa ülkeleri içerisinde telefon dinlemenin kanunen yasak olduğu tek ülkedir. Fakat uluslar arası organize suçlarla mücadele edebilmek için ülke dışında yasal yollarla yapılan telefon dinleme neticesinde elde edilen deliller Belçika mahkemeleri tarafından kabul edilmektedir (38).

Bunlara ilave olarak elektronik takip sadece ağır suçlar veya yüksek ölçüde organize olma özelliği gösteren suçlara karışan kişiler hakkında kullanılmaktadır. Bu yasal tedbirlere uymayanlar hakkında gerek adli gerekse idari cezalar öngörülmektedir.

Bu yasal düzenlemelerin kişi hak ve hürriyetlerini koruma hususundaki yeterliliği Amerika da 1976 yılında telefon dinleme hususlarını incelemekle görevlendirilen Ulusal Telefon Dinleme Komisyonu tarafından hazırlanan bir raporla ortaya konulmuştur. Bu rapora göre kanunla getirilen düzenlemelerle güvenlik kuvvetlerince gerçekleştirilen elektronik takip soruşturmalarının kişi hak ve hürriyetlerini ihlal etmesi ihtimalini çok düşük bir seviyeye indirildiği kaydedilmiştir. Amacına uygun bir şekilde kullanılması durumunda bu yolla sadece masum kişilerin değil, soruşturmanın muhatabı olan kişilerinde özgürlüklerinin korunduğu ifade edilmektedir (28).

Mahkemeler kanuni şartlar tamamen veya kısmen yerine getirilmeden gerçekleştirilen elektronik takip neticesinde elde edilen delilleri kabul etmeme konusunda tereddüt göstermemektedirler. Örneğin; Amerika da 1974 yılında 626 sanığı kapsayan 60 soruşturma olayında elde edilen deliller telefon dinleme müsaadesi alınırken izlenmesi gereken esas ve usullerde eksiklik olduğu gerekçesiyle ilgili mahkemeler tarafından reddedilmiştir (37).

Telefon dinlemenin tenkit edilme nedenlerinden bir diğeri de böyle bir yetkinin güvenlik kuvvetleri tarafından kötüye kullanılabileceğidir. Görevliler böyle bir imkanı şahsi çıkarları,siyasi düşünceleri için kullanabilir denilmektedir. Tabi ki bu tür hadiseler ihtimaller dairesindedir. Ancak, hakim müsaadesi ve denetiminde gerçekleştirilen telefon dinleme operasyonlarının amacının dışında kullanıldığına dair somut herhangi bir delil bulunmamaktadır (25).

Amerikanın bazı eyaletlerinde mahkeme kararı olmaksızın polis tarafından yapılan yasadışı telefon dinleme olayları ortaya çıkarılmış ve ilgililer tarafından tereddüt gösterilmeden gerekli yasal takip yapılmıştır (28).

Elektronik takip suç soruşturmasında bir safhadır: Olay yeri incelemesi,suçla ilgili belge ve maddelerin kriminal laboratuvarlarda incelemesi suç sanıklarının sorgulanması gibi soruşturmanın boyutuna elde edilen bilgilerin ve delillerin değerlendirilmesi

neticesinde konunun uzmanları tarafından uygun görülmesi halinde yasal şartlara uymak suretiyle gerçekleştirilir.

Elektronik takip neticesinde insanların masum olan konuşmalarının gizlice dinlendiği ve kaydedildiği hususu sıkça dile getirilmektedir. Hadiseler bu açıdan baktığımızda bu durumun sadece telefon dinleme ile ilgili olmadığını görüyoruz. Mahkeme kararı ile yapılan ev veya iş yeri aramalarında da aramaya esas teşkil eden maddenin araştırılması sırasında görevliler konuyla ilgisi olmayan birçok bilgi, belge ve maddelere temas etmektedirler. Telefon dinlemede en önemli husus dinleme neticesinde kaydedilen konuşmaların ve elde edilen bilgilerin kanunen yetkili kılınan kişilerin dışındakilerin eline geçmemesi ve amacının dışında kullanılmamasıdır (25).

Elektronik takibin maliyeti, insan gücü ve para elektronik takip uygulamalarında karşılaşılan iki önemli sorundur. Elektronik takip operasyonunun maliyeti oldukça yüksektir. Elde edilen verilere göre Amerika da 1981 yılında yapılan bu tür operasyonların ortalama maliyeti 21.680 (\$) Doları bulmaktadır (39).

Elektronik takip aynı zamanda büyük bir insan gücü kullanımını gerektirmektedir. Birçok uzman telefon dinlemeyi "tembel adam" işi olması görmesine rağmen gerçekte bunun tam tersi geçerlidir. Operasyonun her safhası için telefon dinleme müsaadesinin alınması gerekli kanuni şartların yerine getirilmesi, takip cihazlarının temini takip edilecek kişilerin açık tespiti, dinleme cihazlarının yerleştirilmesi, konuşmaların kaydedilmesi, gerekli hallerde hedefin görünebilir takibinin sağlanması, seslerin tespiti ve tanımlanması, konuşmaların yazıya dökülmesi, raporların hazırlanması, arşivlenmesi, gerekli görüldüğü hallerde diğer ilgili şahısların takibe alınması ve mahkeme hazırlıklarının yapılması büyük bir personel istihdamı gereklidir. Bu nedenledir ki birçok güvenlik yetkilisi elektronik takip operasyonlarının pratik olmayan bir uygulama olarak görmektedir. Diğer taraftan işyeri ev ve araç dinlemelerinde cihaz yerleştirmek söz konusu olduğunda risk faktörünün de ayrı bir önemi bulunmaktadır. Bu unsurlar çoğu zaman elektronik takip konusunda ilgilileri isteksiz davranmaya sevk etmektedir (28).

Elektronik takibin suçla mücadelede başarısı ise;

Elektronik takibin hangi operasyonlarda kullanıldığı, ne gibi sonuçlar doğurduğu, mahkumiyetle neticelenen delillerin elde edilip edilmediği gibi hususların açık bir şekilde kamu oyuna veya araştırmacılara sunulması hemen her ülkede imkansız denecek derecede zor bir husustur. Fakat mevcut imkanlar dahilinde elde edilen verilere bakıldığında elektronik takibin başarılı sonuç doğurduğunu görmekteyiz. Öyle ki 1900-1950 yılları arasında Amerika da yapılan hakim denetimindeki telefon dinlemelerinin bir çok sayıda azılı suçlunun yakalanmasını sağladığı görülmektedir. Aynı şekilde Newyork Savcılarında Frank S. Hogan 1962 yılında yaptığı bir açıklamada organize suçlarla mücadelede elektronik takibin polisin en önemli silahı olduğunu ve bu yolla bir çok önemli organize suç olayının aydınlatıldığını belirtmiştir (37).

Elektronik takibin etkili olup olmaması konusunda başvurulacak ön önemli konuların başında mahkeme kararı ile yapılan takip neticesinde yakalanan, tutuklanan ve mahkumiyet gören suçluların sayısı gelmektedir. Bu manada elde edilen bilgilere göre 1970' li yıllarda Amerika da federal düzeyde kullanılan telefon dinlemeleri kumar olaylarında %98'i, uyuşturucu olaylarında %97'si tutuklanma ile sonuçlanmıştır (28).

Aynı şekilde Amerika da 1969-1980 yılları arasında FB tarafından 1433 telefon dinleme hadisesi gerçekleştirilmiş bunlardan 608 tanesi yani %42'si tutuklama ve mahkumiyet ile sonuçlanmış, bu şekilde 4781 organize suç örgüt üyesi cezaevine gönderilmiştir (40).

Organize suçla mücadelede elektronik takibin başarısındaki bir diğer delil ise yakalanan, tutuklanan ve mahkumiyet gören organize suç örgüt üyelerinin örgüt içerisindeki konumlarıdır. Suçları filen işleyen kişilerin ise en üst düzeyden en alt seviyeye kadar olan emir komuta zincirindeki kişilerin yakalanması ve cezalandırılması sağlanmıştır. Buna paralel olarak yine Amerika da Senato tarafından telefon dinleme hususlarını incelemekle görevlendirilen Ulusal Telefon Dinleme Komisyonu da telefon dinleme olmadan kayda değer bir organize suç mücadelesinin

yapılmasının mümkün olmadığını vurgulamıştır. Komisyonun elde ettiği bilgilere göre telefon dinlemenin müsaade edilmesi halinde aydınlatılması mümkün olmayan birçok olayın telefon dinlemek suretiyle aydınlatılmıştır.

Bu tür operasyonların en etkili olduğu suçlar arasında yasadışı kumar ve uyuşturucu gelmektedir. Telefon dinleme ile birlikte güvenlik görevlilerinin uyuşturucu kaçakçılığında çok başarılı olduğu suç şebekelerinin yönetici kadrolarına da ulaşabildiği, cezalandırdığı görülmektedir. Telefon konuşmalarının ağırlıklı bir şekilde yapıldığı tefecilik, zorla para toplama, çalıntı mal alıp satma ve oto hırsızlığı olaylarında telefon dinleme yerine ilgili kişilerin ev, işyeri ve araçlarının elektronik cihazlar yerleştirilmek suretiyle dinlenilmesi tercih edilmektedir (28).

Elektronik takip neticesinde Kumar ve uyuşturucu faaliyetlerine ağır darbeler vurulmuş bu tür hususlarda yolsuzluk yapıp maddi menfaat karşılığında görevlerini kötüye kullanan çok sayıda kamu personeli de görevinden uzaklaştırılmıştır (37).

Elektronik takip neticesinde suç şebekeleri bazen tamamen çöktürülmüş, bazen de faaliyetleri azaltılmıştır (25).

Türkiye de elektronik takip yaygın olarak kullanılmamaktadır. Bunlarla ilgili herhangi bir veride mevcut değildir.

Bizim incelediğimiz organize suça dahil olan kişilerin yakalanmasında ve hazırlık tabkikatının hazırlanmasında herhangi bir elektronik takip kullanıldığına dair bilgilere rastlanılmamıştır. Fakat sadece bir olayda ilgili DGM. Cumhuriyet Başsavcılığına telefon dinleme kararı yazılmış 3 ay süre ile dinlenilmiş daha sonra vazgeçilmiştir.

7. TÜRKİYE'DE ORGANİZE SUÇLARDA YAKALAMA

Kişilerin temel hak ve özgürlüklerini devlete karşı koruyan temel bir kurum olan kişi güvenliği, kişilerin keyfi olarak yakalanmaması ve tutuklanmamasını ifade eder. AİH. M.5 ve Anayasa Md.19'da düzenlenmek suretiyle güvence alınan kişi güvenliğinin bu aşamaya gelmesi uzun bir mücadelenin sonucu olmuştur.

Günümüzde, kişi güvenliği uluslar arası belgelerde de yer almaktadır. Gerçekten de 1948 tarihli Birleşmiş Milletler Evrensel Bildirisinin 9. Maddesinde "Kimse keyfi olarak yakalanamaz, tutuklanamaz ve sürülemez" şeklindedir.

AİHS.m.5'de kişi özgürlüğü ve güvenliğini güvence altına alınmıştır. Buradaki özgürlük ve güvenlik kavramlarının bir bütün olarak anlaşılacağı açıktır. Nitekim, komisyon bunu "..güvenlik kelimesi özgürlüğe yapılacak tüm keyfi müdahalelere karşı kişinin korunması hususunu ifade eder." Şeklindedir. (41) Elbette bu güvence devlet organlarına karşıdır.

Yakalamada AİH.m.5/1c'de bir ceza muhakemesi olan koruma tedbirlerinde yakalama ve tutuklama; yani sanığın yetkili makam önüne çıkarılmak amacıyla "özgürlüğünün kısıtlanması" söz konusudur. Yakalama ve tutuklama doğrudan bir suçla ilgili olup, bunlara hangi hallerde başvurulabileceği de bentte sınırlı sayımla gösterilmiştir. (41) Bunlar "suç işlediği şüphesi", "Suç işlemesini önlemek" ve "kaçmayı önlemek" ile "makul şüphe" şeklinde olup, Türk hukukunda ise yakalama hakim kararı olmaksızın kişi özgürlüğünün kısıtlanmasıdır. Bu ya bir tehlikenin önlenmesi için yapılır ve buna önleme yakalaması denir veya bir suç işlendikten sonra sanığın ele geçirilmesi için yapılır buna ise adli yakalama adı verilir (42).

PVSK.m.13,14 bu amaçlarla gözaltına alınan veya korumaya alınan kişi, neden ortadan kalktığı anda, hemen serbest bırakılmalıdır. Ancak gözaltına alınan kişinin bu durumunun kısa sürülmeyeceği anlaşılırsa, polis hakimden karar almalıdır (43).

Adli yakalamada C.M.U.K.nun 127'ye göre yakalama herkes veya kolluk tarafından yapılabilir.

Suçüstü durumlarında herkes gibi kolluk da yakalama yetkisine sahiptir bunun dışında tutuklama kararının verilmesini gerektiren ve gecikmesinde tehlike olan durumlarda Savcının ve Savcıya veya amirlerine hemen başvurma imkanının bulunduğu durumlarda kolluk memurunun yakalama yetkisi vardır.

Savcı veya kolluk memurları, bu yetkilerini kullanırken bir hakim gibi tutuklanmayı başvurmayı gerektirecek durumun bulunup bulunmadığını takdir etmek ve tutuklamanın zorunlu olmadığını takdir etme durumundadırlar. Tutuklama kararı verilebilecek bir durum bulunmasına rağmen gecikmede tehlike bulunuyorsa yakalama yoluna başvurulmayarak tutuklama kararı verilmesi için gerekli usul işletilmelidir (44).

Yakalamada yakalanan sanığa AİHS.m.5'de yakalanan veya tutuklanmak suretiyle özgürlüğü kısıtlanan sanığa bazı haklar tanınmıştır. Bunlar ikinci fıkrada "tutuklama nedenlerinin ve isnadın" sanığa hemen bildirilmesi; üçüncü fıkrada "yakalanan veya tutuklanan sanığın hemen bir hakim veya adli görev yapmayan kanunun yetkili kıldığı diğer bir memur huzuruna çıkartılması ve makul süre içerisinde muhakeme edilmesi veya serbest bırakılması" ve dördüncü fıkrada "yakalamak veya tutuklamak suretiyle özgürlüğünden yoksun bırakılan sanığın bu mahkeme işleminin kanuna uygunluğunu mahkemeye denetlemek ve aykırı olmaması halinde salıverilmesini sağlamak için itiraf etmektir" (41).

Organize suçlarda yakalama diğer suçlardaki yakalama gibidir.

8. TÜRKİYE'DE ORGANİZE SUÇLARDA İFADE ALMA

Organize Suçlarda İfade Alma Teknik ,Taktik ve Kavramı;

Sanığın ifadesinin alınması sırasında,savunma hakkını kısıtlamaksızın yalanı ve yanlış beyanını, gerçeği söylememekte direnen sanığın bu direncini kırmak suretiyle, maddi gerçeğe ulaşmak için uzmanlar tarafından, hukuk düzenini izin verdiği ölçüde geliştirilen uygulamaya "İfade Alma Teknik ve Taktiği" denilir (45).

İfade alma tekniği, bir ifade almanın sonsuz yürütüşünü mümkün kılan bütün beceri ve yardımcı araçların ortaya konulmasıdır (46).

İfade alma ve sorgu,delil elde etme ve savunma aracı olmaları nedeniyle, hukuk devletinin vazgeçilmeyecek muhakeme işlemleridir. Bunların sanığın özgür iradesine dayanmamaları durumunda, fonksiyonları ifade edebilmeleri; yani iyi bir delil elde etme aracı olabilmeleri mümkün değildir (47).

İfade almanın genel kurallarını Demirbaş, şu şekilde belirtmiştir:

"Hazırlık Çalışmaları, hazırlık çalışması içerisinde dosyanın çalışılması, hukuk bilgisi,sanığın kişiliğinin öğrenilmesi.

İfade alınma zamanının seçimi, İfade alma yerinin seçimi,ifade amanın davranışı ve rahatsız edici, hususların bulunmaması, sanığın ifade vermedeki davranışı ve ifade alanın tepkileri, ifadenin kontrolü,ifade de dinlenme alanlarının düzenlenmesi" şeklindedir. (47)

Örgüt Suçlarda Alınacak Tedbirler;

Yenisey, Örgüt suçlarında alınacak tedbirleri şu şekilde belirtmektedir:

"Bilgisayar verileri, telefon dinleme, teknik takip, arama, gizli ajan, güvenilir kişi, genel arama-tarama, mal varlığına el koyma, basitleştirilmiş tutuklamadır" (43).

Organize suçlarda ifade alma diğer suçlarla aynı olup, sadece ifadenin alınışında müdafiden yaralandırılmamaktadır. Bu da kanunda açık değildir.

9. ORGANİZE SUÇLARLA MÜCADELEDE ULUSLAR ARASI MEVZUAT

9.1 Avrupa Ülkeleri

Bütün ülkelerin yasaları uyuşturucu maddelerin hukuka aykırı biçimde imalinin, ticaretini ve bulundurulmasını cezalandırmak konusunda ittifak halindedir. Bunlar için hapis cezası, para cezası ve uyuşturucu maddelerin müsaderesi gibi cezalar öngörülmüştür. Yabancıların sınır dışı edilmesi, pasaport yada ehliyet verilmemesi gibi cezalarda yasalarından yer almıştır. Pek çok ülkenin kanunlarında uyuşturucu madde ticareti için cemiyet kurma ayrı, ayrı bir suç sayıldığı gibi bu suçu işleyenleri iade edecekleri belirtilmiştir. Uyuşturucu madde ticaretine ilişkin cezalarda gittikçe ağırlaşmaktadır.

Organize suçla ilgili olarak Avrupa'daki bazı ülkelerin mevzuatlarına baktığımızda ;

9.1.1 Almanya

Yürürlükteki mevzuatın kaynağı,28 Temmuz 1981 tarihli yasadır. Sert ve yumuşak uyuşturucu maddeler arasında bir ayırım yoktur. 1982 de çıkardığı bir yasa ile uyuşturucu bağımlılarına hapiste yatma yerine terapiye gitme alternatifi tanınmış, 1988'de çıkardığı başka bir yasa ile kullanmayı suç olmaktan çıkarmış, bulundurmaya suç olarak kabul etmiştir. Bu suçun cezası 1 yıldan 4 yıla kadar hapistir (48).

Uyuşturucuların kanuna aykırı üretiminde temel suç m.29/1'e göre 4 yıla kadar hapis veya para cezasıdır. Kanuna aykırı üretimin çok şiddetli durumları, yani ticari esasla üretimde 1 yıldan 15 yıla kadar hapistir. (M.29/3) ancak mahkemeler ilk suç işlemede kişisel kullanıma yönelik ufak miktarda uyuşturucu madde bulundurmaya cezalandırmayabilir. "Ufak Miktar" kavramı mahkemenin takdirine aittir.

Organize üretim (Çete üyeleri) 2 yıldan 15 yıla kadar,(m.30/1) daha az şiddetli durumlarda 3 aydan 5 yıla kadar hapistir. (m.30/2)191

1992 yılında çıkarılan organize suç yasasında tam olarak bir tanıma yer verilmemiştir. Bu yasa hükümleri organize suçluluğun tercihen yöneldiği özel suç gurupları ile suçlara ilişkilendirilmiştir. Alman organize yasası ile Ceza kanununda yapılan değişikliklerle getirilen düzenleme sonucunda;

Bazı suçlar açısından ceza sınırının yükseltilmesi ile yeni mevsuf suçların yaratılması; bunlardan mevcut çete hırsızlığı, çalınmış eşya işinin çetece yapılması, işletme bazında veya çetece şans oyunları organizasyonu, çetece uyuşturucu ilaç trafiğini söyleyebiliriz.

Kara paranın aklanmasına ilişkin olarak 30.000 DM' yi geçen finansal işlemler ile nakit olarak 50.000 DM' yi geçen işlemlerde müşteri kayıplarının Bankalar ve işletmeci kişilerce tutulması;

Yeni bir ceza yaptırımı olarak mameleke ilişkin para cezası ile üst sınır hükümlünün tüm menfaatlerinin toplam değeri ile belirlenmekte ve bu cezanın yalnızca iki yılı aşan bir hürriyeti başlayıcı cezaya mahkumiyet halinde söz konusu olduğu ve hangi suçlar için bu yaptırımın öngörüldüğünün yasada açıkça belirtildiği;

Genişletilmiş müsadere ile objenin iddianameye konu olan suçun işlenmesi için edinilmesi veya suç ürününü olması gerekli olmayıp; yasa dışı eylemlerden edinilmesi yeterlidir.

Almanya Ceza Usulünde yapılan değişikliklerin en önemlileri ise şöyledir:

Risk içindeki tanıkların korunmasına yönelik gelişmedir. Getirilen hükümler tanığın karşı karşıya olduğu risk derecesine uyarlı olarak derecelendirilmiştir.

Olaya tanık olan resmi görevliler (örneğin polis) zorunlu olmamakla beraber ikamet adresi yerine iş yeri adresini verebilmektedir.

Düşük riskteki tanıklar tebligat adresi olarak ikamet yerine iş yeri veya başka bir adres göstermesine izin verilmekte; ayrıca, tanık aynı koşullarla, kendisine erişebilecek yer hakkında ayrıntılı bilgi vermekten de kaçınabilmektedir.

Yüksek riskteki tanıkların kimliği tamamen gizli tutulabilmektedir.

Savcılık dışında başka amaçla tutulan veri tabanlarındaki kişisel bilgilerin otomatik olarak karşılaştırılmasını içeren

elektronik veri eşlemesine yasada belirtilen ciddi suçlar için izin verilmekte; başlangıçta duyulan kuşku izin verilmesi için yeterli görülmektedir.

Telefon dinlemedeki yasallık, Organize Suçlar Yasası ile genişletilmiştir.

Fotoğraf ve görüntü kaydı, izleme amacıyla diğer teknik vasıtaların kullanılması, ikamet yeri dışında konuşulanların teknik olarak izlenmesi ve kaydı hüküm altına alınmıştır.

Gizli görevli kullanımı da düzenlenmiştir (49).

9.1.2 İtalya

Yürürlükteki mevzuatın kaynağı,22 Aralık 1975 tarih ve 685 sayılı yasadır. Yumuşak (Esrar) ve sert uyuşturucu maddeler arasında bir ayırım vardır. Uyuşturucu madde kullanma suç değildir.

Uyuşturucu maddelerin kanuna aykırı üretimi ("yumuşak" uyuşturucular) durumunda 2 yıldan 6 yıla kadar hapis ve 4.000.000-100.000.000 lirat arasında para cezası verilmektedir.

Uyuşturucuların kanuna aykırı üretimi "Sert uyuşturucular durumunda ise 4 ile 15 yıl hapis ve 6.000.000 ile 200.000.000 lirat arasında para cezası öngörülmektedir.

Organizeli olarak kanuna aykırı üretim (gizli örgüt,silahlı çeteler) durumunda ise,yukarıdaki cezalar 1/3 ile 2/3'e kadar yükselir,fakat organizasyonun daha önemli üyeleri (liderler, örgütleyiciler, teşekkülü kuran veya finanse eden kişiler) için, her biri 15 veya 20 yıldan az olamaz (50).

Organize suçluluğa karşı İtalyan Mevzuatının gelişiminin iki unsur tarafından belirlendiği söylenebilir.

Bir yanda,özünde "sembolik" olan bir yasal düzenlemeden kademe- kademe aksine etkinliği hedefleyen yasal bir düzenlemeye geçilmiştir. "Sembolik" deyimi ile, sadece veya daha çok, özellikle tesadüfi ve masum kurbanlara da yönelebilen cinayetler olmak üzere organize suçluluğun ağır zararlarının yarattığı sosyal kaygıyı yatıştırmak yönünde hızlı ve hissedilir bir tepkiyi göstermeye çalışan normlar kastedilmektedir.

Öte yandan, daha çok son yıllarda ve belirgin bir biçimde organize suç ile mücadelede daha etkili sonuçlar alınmasını sağlamak için, birbirine sıkı sıkıya bağlı çok sayıda normun devreye sokulduğu görülmektedir. Yani, artık kanun koyucu sadece

maddi ceza hukukuna değil,ama aynı zamanda ceza yargılaması hukuku,cezaevleri düzeni kuralları ve hatta idare hukuku ile ilgili yollara başvurulmaktadır (51).

İtalya'da organize suçluluğa karşı köklü tedbirler alınmıştır. Başlıcalar' ı şunlardır:

“Görevli hakim veya savcının bilinmesini zorlaştırmak için,her kentte soruşturma hakimlerinden oluşturulan her grubun başında “soruşturma müşaviri” diye adlandırılan bir Baş Hakim bulunmakta; mafya tehdidi beklenen dosya bu hakime devdi edilmekte ve bu hakim tarafından belirlenen özel görevler soruşturma hakimleri arasında paylaşılmakta; ve her hakimin 20 kadar sanığı sorgulaması talimatı verilmektedir. Cumhuriyet Savcıları arasında da benzer bir havuz oluşturularak soruşturma sorumluluğunu genişletme yoluna gidilmektedir. Bu yöntem ile hedef kişinin belirlenmesi güçleşmektedir.

İlk soruşturmadaki bu sürecin bir benzeri yargılama evresinde yaşanmaktadır. Ağır ceza mahkemesi iki hakim ve altı jüri üyesinden oluşmakta iken; ilaveten iki hakim ile altı jüri üyesi yedek heyet olarak duruşmalarda hazır bulunmak zorundadır. Bu suretle, mahkeme yedek heyetten biri ile duruşmaya devam edilmektedir.

Özel olarak seçilmiş kolluk görevlileri,adli polis sıfatıyla soruşturmanın yürütülmesinde hakimlerle birlikte çalışmakta; hakimler ile savcıların koruma görevlerini de üstlenmektedir.

Savcılar ve hakimler meslektaşlarından birine vaki saldırı üzerine ciddiyetle eğilerek; failin bulunması için kollukla birlikte yoğun çaba göstermektedir.

Konunun önemini göz önüne alınarak meslektaşlar arasında bilgi alış verişi yapmak ve karşılıklı desteği geliştirmek üzere bölgesel ve ulusal düzeyde hakimler ve savcılar toplantılar düzenlenmektedir.

Pişmanlık duyanlar ile ilgili olarak,organize suçluluk ile mücadelede, mutlaka ahlaki bir yan anlarnı bulunmayıp daha çok,sadece suç organizasyonundan ayrılmadan,yetkili mercilere yapılan beyan yolu ile işbirliğinden, suçun sonuçlarının ortadan kaldırılmasına kadar uzanan ve tek, tek yasada belirlenen farklı ödene sahip davranışları ifade eder. Kanun koyucu gitgide, soruşturma işbirliğini yani pişmanlık getirenin yetkili mercilere,

birleşme tarafından işlenmiş suç veya suçların diğer şeriklerini söylemesini ifade eden pişmanlık kurumuna öncelik tanımaya açık bir biçimde yönelmektedir.

“Pişmanlık duyan” sayesinde elde edilebilecek “ödül” hem pişmanlık getirenin işlediği suça veya hem de pişmanlık getirmenin niteliğine göre değişmektedir. Böylelikle, cezanın hafiflemesi hatta hiç cezalandırılmama gibi bir yarardan, ilgilinin mahkumiyet sırasında (örneğin tecil gibi) veya infaz esnasında (şartlı tahliye gibi) elde edilebileceği bir yaraya kadar genişleyen menfaatler söz konusu olabilmektedir”(52).

9.1. 3 Fransa

Yürürlükteki mevzuatın kaynağı, değişik 31 Aralık 1970 tarihli kanundur. Sert ve yumuşak uyuşturucu maddeler arasında bir ayırım yoktur. Ancak, uyuşturucu madde ticareti ile uğraşanlar ile kalanlar arasında bir ayırım vardır. Uyuşturucu maddeleri imal edenler, nakledenler, ithal ve ihraç edenler, satanlar ve alanlar, yani bu maddelerin ticareti ile uğraşanlar 2 yıldan 10 yıla kadar hapis ve 5.000 Franka kadar para cezası ile cezalandırılmaktadırlar. Ceza bazı durumlarda 10 yıldan 20 yıla kadar artmaktadır.

Bununla birlikte uyuşturucu maddeleri kullananlara da 50 frank dan 5.000 franka kadar para cezası 2 aydan 1 yıla kadar hapis cezası verilmektedir. Ancak uyuşturucu bağımlısı kişi tıbbi tedavi olmayı kabul ederse ceza kovuşturması yapılmamaktadır.

Fransız kanunu iştiraki ayrıca ele almakta ve uyuşturucu madde ticareti ile uğraşmak için cemiyet kurulmasını müstakil suç saymaktadır.

Eğer bir şahsın üzerinde kullanılacak kadar uyuşturucu madde bulunursa uyuşturucu madde bulundurulmadan kullanılmayacağı düşüncesi ile bu fiili cezalandırmamaktadır. Eğer bulunan miktar kullanım için gerekli miktardan çok ise bu durum ticaret maksadı ile bulundurma olarak kabul edilip cezalandırılmamaktadır (53).

9.1. 4 İngiltere

Yürürlükteki mevzuatın kaynakları,1971 tarihli 'misuse of drugs act' 1973 tarihli "misuse of drugs regulation" ve 1977 tarihli "misuse of drugs order" yasalarıdır. Üç sınıf uyuşturucu madde arasında bir ayırım yapılmıştır.

Bunlar:

A Sınıfı: Sert uyuşturucu maddeler (Eroin,kokain,LSD vs)

B Sınıfı: Esrar,barbitüratlar,amfetaminler.

C Sınıfı: Daha az tehlikeli diğer maddeler.

Sadece afyon ve türevlerini kullanmak hapis ve/veya ağır para cezası ile cezalandırılmaktadır. Diğer uyuşturucu maddelerin kullanımı suç sayılmamıştır. Kullanma amacıyla uyuşturucu madde bulundurmanın cezası, A sınıfındaki uyuşturucu maddeler için 7, B sınıfındakiler için 5, C sınıfındakiler için 2 yıla kadar hapidir. Uygulamada, kullanma amacıyla esrar bulundurma sadece ağır para cezası ile cezalandırılmaktadır. Uyuşturucu kullanıcıları için tedavi mecburiyeti yoktur.

Uyuşturucu madde temin suçlarından öngörülen cezalar ise, A sınıfına giren bir uyuşturucunun kanuna aykırı üretiminde ömür boyu, B sınıfında 14 yıl, C sınıfında ise 5 yıl hapidir.

İngiltere de sanıklara mahkeme öncesi gönderilen kanıtlara ilişkin beyanlarda tanıkların yalnızca isimlerine yer verilerek adres gösterilmesi terk edilmiştir. Önemli davalarda risk alabileceği düşünülen tanıklar bakımından ise hakimın izni ile mahkemenin belirli kısımlarından görülmesini engelleyen bir perde arkasından ifadesine başvurulmaktadır (54).

9.1. 5 Hollanda

Yürürlükteki mevzuatın kaynağı, 23 Haziran 1976 tarihli yasayla değişikliğe uğramış, 12 Mayıs 1928 tarihli afyon hakkındaki kanundur. Esrar ile diğer uyuşturucu maddeler arasında bir ayırım gözetilmemiştir. Uyuşturucu kullanmak suç değildir. Kullanma amacıyla bulundurulan yumuşak uyuşturucu miktarı 30 gr.dan az ise, ceza 1 ay kadar hapis ve/veya 500 florine kadar ağır para cezası, 30 gramdan fazla ise, 1 yıla kadar hapis ya da 5000 florin para cezasıdır. Uygulamada en sık başvuru çare, bir yardım yada tedaviyi kabul etmeye teşvik etmek, kovuşturma halinde ise,genel olarak en çok ufak bir para cezasına çarptırmaktır.

Kullanma amacıyla sert uyuşturucu maddeleri bulundurmanın cezası ise 1 yıla kadar hapis ve/veya 20.000 florine kadar ağır para cezasıdır. Temin suçlarının cezası yumuşak uyuşturucu maddeler için 4 yıla, sert uyuşturucular için ise 12 yıla kadar haptir. Kullanıcılar için tedavi mecburiyeti vardır (54).

Genel olarak;

Avrupa ülkeleri uyuşturucu madde ticareti konusunda uzlaşarak, bu suç tipini asli suçlar olarak adlandırılmışlardır. Bu suçlarda hafifletici nedenler; maddenin yakalanan miktarı, suç faillerinin ortaya çıkartılmasına yardım veya ihbardır. Ağırlaştırıcı nedenler olarak; suç faillerinin niteliği (sağlık mensubu olma, örgütlü suç üyesi olma, sabıkalı olma) ve suçtan doğan zararlarının niteliği (ağır bedensel zarar, kamu sağlığına tehdit oluşturma, ölüm) ve suçta kullanılan şahısların niteliği (yaşı küçükler, toksikomanlar) öne çıkmaktadır.

Avrupa ülkeleri mevzuatına 1988 BM Sözleşmesinin imzalanması sonucu giren önemli bir konuda narko-dolar (uyuşturucudan elde edilen paralar) ların aklanması (kara para aklama) suçlarıdır. Bu konuda Almanya, Fransa, İtalya ve Hollanda öncüdür (55).

9.2 ABD

ABD uyuşturucu madde ile başı en çok ağrıyan ülkedir. Çünkü en büyük uyuşturucu pazarı konumundadır. Bu nedenle dünyadaki organize suç şebekeleri ABD'ne büyük çapta uyuşturucu madde sokarak, bu büyük pastadan pay almaya çalışmaktadır. Ancak aynı zamanda ABD uyuşturucu ile mücadelede öncü ülke konumundadır.

ABD'nin uyuşturucu ile mücadele teşkilatı DEA (Drug Enforcement Agency) dır. ABD. dünya uyuşturucu üretim, dağıtım bölgelerinde DEA' nın ajanları vasıtasıyla yerel hükümetlerle işbirliği yaparak yasa dışı üretim bölgelerini yok etmek için büyük bir savaş vermektedir. Uyuşturucu tarlalarında başka gelir getirecek ürünlerin yetiştirilmesini sağlamak için tarımsal destek dahi vermektedir.

ABD hükümeti 1970 yılında CSA (Controlled Substances Act) adlı kontrole tabi maddeler kanununu çıkartarak BM 1961 TEK sözleşmesinin gereğini yerine getirmiştir. Bun kanun, 1961

sözleşmesinin geliştirilmiş, genişletilmiş halidir. CSA, kontrole tabi maddeleri 5 cetvel ile belirlemiştir. Maddelerin kontrol ve denetiminde temel yetkili kuruluş DEA' dır. Cetvellerde değişiklik yapma yetkisine sahip tek kuruluş yine DEA' dır. Cetvellerin sınıflandırılmasında; 1 nolu cetvel en tehlikeli maddeleri 5 nolu cetvel ise en az tehlikeli maddeleri içermektedir.

1982 yılından itibaren ABD'de başarılı bir şekilde uygulanmakta olan RICO (Racketeer Influenced and Corrupt Organisations Statute) "işletme" yasası belirli yasa dışı faaliyetlerle bir suçlu grubuna katılımı açıkça yasaklamaktadır. İşletme, hukuki bir varlık gösterebileceği gibi ilişki içinde olan bir grup kişide olabilir. Bu bağlamda savcılıkça ulusal ve uluslararası düzeyde işlenmiş suçlara el konulabilmekte; tek bir duruşmada suçlu örgütün doğrudan ve dolaylı tüm suçlu faaliyetleri ile destek gördükleri danışmanları ve destek verenleri yargılanıp mahkum edilebilmektedir.

RICO yasasına göre mahkumiyet için gerekli ön şartlar şunlardır:

Suç işletmesinin varlığı,

Sanığın işletmece çalıştırıldığı veya ilişkide olduğu,

Sanığın bu suç örgütü ile ilişkili olarak en az iki suç işlemiş olması,

Bu suçları işlerken sanığın işletmenin işlerine katılması veya onları yönetmesidir.

Yasada öngörülen iki koşul gerçekleştiğinde su örgütünün saptanmış tüm üyeleri, yardımcıları ve koruyucuları mahkum edilebilmektedir.

Bu konudaki ceza yaptırımları ise;

Suç örgütünün mağdurlara verdiği zararın üç katı olarak tazmini,

Suç örgütü ve üyelerin elde ettiği geri kalan tüm nemaların müsaderesi,

Organize suçlular için 25 yıla kadar hürriyeti bağlayıcı ceza verilmesidir.

ABD'de bir çok suç örgütü bulunduğu, ABD organize suçlarla mücadelede çok tecrübelidir. Organize suçlarla mücadelede uygulanan bazı yöntemler şunlardır.

Emniyet güçleri öncelikle, organize suç faaliyetlerine sızmaya çalışır. Bunun için gizli muhbir kullanılır. Bu muhbirlerin

çoğu suçlulardır. Ayrıca sızma için ajanlar, sivil polisler kullanılır. Ancak bunların dezavantajı örgütün düşük düzeylerine girebilmelerine karşın, yüksek düzeylere girememeleridir. Bu nedenle etkinlikleri sınırlıdır. Ajanlardan ve muhbirlerden bilgi aldıktan sonra uygulanan ikinci aşama, elektronik dinleme yöntemidir. Yargıçtan 30 gün süre ile dinleme aygıtı koymak için yetki alındıktan sonra suç örgütündeki orta veya yüksek pozisyondan birisi aleyhinde, dinleme aygıtları kanalıyla bilgi toplanır. Daha sonra bu bilgiler sayesinde, bu kişiye, “elimizde şu kanıtlar var, bizimle işbirliği yapmazsan ömür boyu hapse atılırsın” denir. Böylece normalde hapse girecek sanık, bir muhbir olur. Geri gönderilir, üzerine mikrofon yerleştirilir, telefon konuşmalarının kaydedilmesine izin verir, örgütteki daha yüksek düzey kişilerle konuşur. Böylece devlet kanıt toplar ve işbirliği yapan muhbir mahkemede onlar aleyhine ifade verir. Dava sonuçlandıktan ve suçlular hüküm giydikten sonra muhbire tanık koruma programı uygulanır. Bu programdan aile üyeleri ile yakınları da yararlandırılmaktadır. Fiziki koruma dışında, yeni bir kimlik, geçici bir mesken, ev ve şahsi eşyasının yeni bir yere taşınması, geçimi için ödeme yapılması, iş bulması için yardımcı olunması ve tanığa kendi kendine yeterli olması için gerekli diğer hizmetleri sunmakta yer almaktadır.

Organize suçlarla mücadele etmenin bir başka yöntemi ise şudur; Organize suç elamanlarının suç işleyerek iktisap ettiği mülklerine el koymak, yani müsadere etmektir. Örneğin ABD hükümeti bunlara el koyar, sonra eyalet ve yerel emniyet teşkilatları ile bu parayı paylaşır, para yerel polisin fonlarına aktarılır, buna eşit oranda paylaşım adı verilir. Polis de bu paralarla yeni donanımlar, örneğin kurşun geçirmez yelekler vs. alarak güçlü duruma gelir. Bu yöntemle ABD’de özellikle de New York’ta mafya önemli ölçüde zayıflamıştır. Örneğin New York’taki mafya şefi John Gatty, ancak üç kere yargılandıktan sonra hüküm giymiştir. Çünkü ilk iki davada jüri üyelerine para yedirildiği için beraat etmişti, şimdi hapistedir. Yerine başka biri geçecektir. Fakat organize suçların faaliyetlerine devam etmesi çok pahalıya mal olmaktadır. Sonuçta emniyet güçleri çabalarını artırırlarsa, bu eşit güçlerin savaşı haline bile gelebilir (55).

10. TÜRKİYE'DE ORGANİZE SUÇLA İLGİLİ HUKUKİ MEVZUAT

TCK'nın 2. Faslında Cürüm işlemek için teşekkül meydana getirenler başlığı altında düzenlenmiştir. Daha sonrada 30.07.1999 tarih 4422 kanun numarası ile 01.08.1999 tarihinde resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Çıkar Amaçlı Suç Örgütü Kanunu özel olarak çıkartılarak kabul edilmiştir (56,57).

Organize suçlarla Mücadele halen,TCK'nın 313, 314 ve 4422 Sayılı Kanun Maddeleri ile CMUK çerçevesinde sürdürülmektedir. TCK 313-314 maddeleri cürüm işlemek için teşekkül meydana getirmeyi teşekküle üye olmayı ve teşekkül üyelerine yardım etmeyi düzenlemiş, teşekkül üyelerinin amaçları doğrultusunda cürüm işlemiş olmaları halinde suç ve cezaların birleştirilmesine yönelik hükümler geliştirilmiştir. Hukukumuzda iki veya daha fazla kişinin cürüm işlemek için bir araya gelmesi suç olarak kabul edilmiş, bu suçun ortaya çıkartılması için özel tedbirler düzenlenmiş bu doğrultuda 4422 sayılı yası çıkartılmıştır (58).

10.1 TCK' ya GÖRE

313. MADDE: Her ne suretle olursa olsun cürüm işlemek için teşekkül oluşturanlara veya bu teşekküle katılanlara bir yıldan iki yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Bu teşekkül halk arasında korku, endişe ve panik yaratmak veya siyasi veya sosyal bir görüşten kaynaklanan amaçla veya ammenin selameti aleyhine cürümlerle kasten adam öldürmek veya yağma ve yol kesmek ve adam kaldırmak cürümlerini işlemek için meydana getirilmişse, verilecek ceza bir yıldan üç yıla kadar ağır hapistir.

Teşekkül mensupları dağlarda ve kırlarda veya genel yollarda veya meskun yerlerde içlerinden iki veya daha fazlası silahlı olarak dolaşır veya buluşma yerlerinde veya emin bir yerde

silah saklarsa; birinci fıkradaki halde bir yıldan üç yıla, ikinci fıkradaki halde iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Teşekkülün yöneticileri hakkında yukarıdaki fıkralar uyarınca hükmedilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır.

Teşekkül mensuplarının teşekkülün amacına yönelik cürüm işlemleri halinde verilecek cezaların toplamı en ağır cezayı gerektiren fiilin cezasının azami haddi geçemez.

Bu maddede yazılı teşekkül,iki veya daha fazla kimsenin birlikte cürüm işlemek amacı etrafında birleşmesiyle oluşur. Bu kanun ve diğer kanunlarda yer alan özel hükümler saklıdır.

314. MADDE: Yukarıda madde uyarınca oluşturulan teşekküllerin mensuplarına bilerek ve isteyerek barınacak yer gösteren veya erzak yahut silah ve cephane tedarik veya yardım edenlere 6 aydan 1 yıla kadar hapis cezası verilir. Bu yardım dernek, siyasi parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinden veya öğrenim kurumlarında veya öğrenci yurtlarında veya bunların eklentilerinde yapılırsa bu fıkradaki ceza bir kat artırılır.

Bu suretle usul ve fürundan olan hısımlarından veya karı veya koca veya kardeşinden birine barınacak yer gösteren veya yiyecek veya içecek sağlayan kişi hakkında bu cezalar yarısından üçte ikisine kadar azaltılır.

10.2 4422 SAYILI ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİ İLE MÜCADELE KANUNU

MADDE 1: Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz ve denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak, madde ve eşyanın azaltmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak, seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek maksadıyla

zor veya tehdit uygulamak veya kişileri kendine tabi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için örgüt kuranlara veya örgütü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar; örgütte üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Örgüt silahlı ise, yukarıda yazılı hallerde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır. Henüz hiçbir silahlı eyleme teşebbüs edilmemiş olsa bile, silahlar veya patlayıcı maddeler örgütün amaçları doğrultusunda hazırlanmış veya elde bulundurulmuş ise, örgüt silahlı sayılır.

Suç faili, memur veya kamu hizmetiyle görevli kimse yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarıdan bir katına kadar artırılır.

Suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunlar yerine geçen şeylerin ve müsaderesi gereken her türlü eşyanın gelirinin veya suçtan doğan her türlü yararın Devlete intikaline hükümlenir.

Bu madde hükümleri, nasıl adlandırılırsa adlandırılısın, amaçları yukarıda tanımlanan örgütle aynı olan ve yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanan açık veya gizli örgütlere de uygulanır.

Örgüt mensuplarınca veya örgüt adına örgüt üyesi olmayanlar tarafından birinci fıkrada gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere işlenen suçların ve 1-3-1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 296. Maddesinde öngörülen cürümün cezaları üçte birden yarıya kadar artırılır.

Bu kanunda öngörülen suçları işleyen veya örgütlerin eylemlerini, amaçlarını, hedeflerini, bu kişi veya örgütlere haksız çıkar sağlamak veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak amacıyla yazılı, sesli veya görsel yayın araçlarıyla yayımlayan veya her ne suretle olursa olsun propagandasını yapan

hakkında iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur. Ayrıca yayın organının faaliyetlerinin bir günden üç güne kadar durdurulması karar verilir.

İletişimin Dinlenmesi veya Tespiti

MADDE 2: Bu kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut işledikten sonra faillere her ne suretle olursa olsun yardım veya aracılık veya yataklık etme kuşkusu altında bulunan kimselerin kullandıkları telefon, faks ve bilgisayar gibi kablo lu, kablosuz veya diğer elektromanyetik sistemlerle veya tek yönlü sistemlerle alınan veya iletilen sinyalleri, yazıları, resimleri, görüntü veya sesleri ve diğer nitelikteki bilgileri dinlenebilir veya tespit edebilir. Tespit edilenler mühürlenerek yetkililerce zapt bağlanır.

İletişimin dinlenilmesine veya tespitine ilişkin kararlar, ancak kuvvetli belirtilerin varlığı halinde verilebilir.

Başka bir tedbir ile failin belirlenmesi, ele geçirilmesi veya suç delillerinin elde edilmesi mümkün ise, iletişimin dinlenmesine veya tespitine karar verilmez.

Resmî veya özel her türlü iletişim kuruluşlarının tuttukları, iletişimin içeriği dışında kalan kayıtlar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

Dinleme veya tespite veya kayıtların incelenmesine Hakim karar verir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısı da bu hususlarda yetkilidir. Hakim kararı olmaksızın yapılan bu gibi işlemlerin 24 saat içerisinde hakim kararına bağlanması şarttır.

Sürenin dolması veya hakim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet Savcısı tarafından derhal kaldırılır.

Dinleme ve tespit kararları en çok üç ay için verilebilir, bu süre en çok iki defa üçer aydan fazla olmamak üzere uzatılabilir.

İletişimin dinlenmesi ve tespiti sırasında bu Kanunda öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalkarsa, tedbir Cumhuriyet Savcısı tarafından kaldırılır. Bu gibi hallerde tedbir uygulanması sonucu elde edilen veriler, Cumhuriyet Savcısının denetimi altında derhal ve nihayet 10 gün içinde yok edilir ve durum tutanakla belirlenir.

Cumhuriyet Savcısı veya görevlendireceği kolluk mensubu, iletişim kurum ve kuruluşlarında görevli veya böyle bir hizmeti vermeye yetkili olanlardan, dinleme ve kayda alma işlemlerinin yapılmasını ve bu amaçla cihazların kurulmasını istediğinde, bu sistem derhal yerine getirilir ve işlemin başladığı ve bitirildiği tarih ve saat bir tutanakla saptanır.

Gizli izleme,

MADDE 3: Bu kanunda öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların mesken, ikametgah, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü faaliyetleri, teknik araçlarla gizli olarak gözetlenebilir, izlenebilir, ses ve görüntü kaydı alınabilir.

Kayıt ve verilerin incelenmesi,

MADDE 4: Bu Kanunda öngörülen suçların veya delillerin ortaya çıkarılması için, suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlarda bulunan kişilere ilişkin yer, kuruluş, çevre ve kurumdaki Devletin ulusal güvenliği bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç her türlü resmi ve özel kayıtlarla bilgisayar verileri incelenebilir.

Gizli görevli kullanılması,

MADDE 5: Bu Kanun kapsamına giren suçların soruşturulmasında, diğer tedbirlerin yeterli olmadığına anlaşılması halinde, kamu görevlileri gizli görevli olarak kullanılabilir.

Gizli görevli gerektiğinde örgüt içine de sızarak, gözetlemek, izlemek, örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak

ve suçlarla ilgili diğer delil, iz, eser ve emareleri toplamakla yükümlüdür.

Gizli görevli, birinci maddede yazılı suçları işlediğinden şüphe edilen bir veya birden çok kişinin gözetlenmesi ile görevlendirildiğinde, bu kişilerin evvelce suç işlemiş olması veya bu Kanunda öngörülen suçları işlemesi tehlikesinin varlığını gösteren somut belirtilerin bulunması veya suç işlemeyi meslek veya alışkanlık haline getirmiş olmaları gereklidir.

Gizli görevli, görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumu tutulamaz. Gizli görevli görevini yerine getirirken suç işleyemez.

Gizli Görevlinin kimliği saklı tutulur.

Bu maddenin uygulanması, gizli görevlinin kendisinin ve aile bireylerinin güvenlikleri yönünden benzeri bir göreve atanması için gerekli hususlar, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Hak ve Alacaklara İlişkin Tedbirler,

MADDE 6: 13/11/1996 tarih ve 4208 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak üzere; bu Kanunun birinci maddesinde yazılı suçları işlediğine dair kuvvetli şüpheler bulunan kişilerin bu Kanun kapsamındaki fiillerden elde ettikleri hususunda kuvvetli şüphe bulunan her türlü menkul ve gayri menkullerine soruşturma sırasında el konulmasına; bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere hak ve alacakları üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, bir tevdi mahalline yatırılmasına, hak ve alacaklar ile mal, kıymetli evrak, nakit ve sair değerlerin idaresi için diğer tedbirlerin alınmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen mal varlığının yurtiçinde ve yurtdışında araştırılması, incelenmesi, tespiti ve değerlerinin takdiri, ilgili Cumhuriyet Savcılığınca istendiğinde, Maliye

Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yerine getirilir.

Birinci fıkrada belirtilen mal varlığının meşruluğu anlaşıldığında el koyma tedbirine karar verilmez veya verilmiş olan karar kaldırılır.

Sanık mahkum edildiğinde söz konusu mal varlığı Devlete intikal eder.

Tanığın ve Görevlilerin Korunması

MADDE 7: Tanığın kimliğinin veya meskeninin veya ikametgahının veya iş yerinin bilinmesi, kendisi veya başkaları için ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarırsa;

Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı ayrı bir adres tespit edilebilir ve tanığın kimliği soruşturmanın her aşamasında gizli tutulabilir.

Tanığın verdiği bilgilerden hareketle diğer delillerin tespitinin mümkün olması halinde, kimliği soruşturmanın hiçbir aşamasında açıklanamaz.

Tanığın dinlenmek suretiyle kimliğinin açıklanması gerektiğinde, tanık hakkında 12.04.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20. Maddesindeki hükümlerin uygulanmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümler, muhbirler ve Kanunun kapsamına giren suçlara ait istihbaratta veya soruşturulmasında görev alan kolluk amir ve memurları hakkında da uygulanır, kimlik bilgileri ile görevine ve özel hayatına ilişkin bilgiler hiçbir şekilde açıklanamaz.

Kimlik, görev ve özel hayata ilişkin bilgileri açıklayanlara veya açıklanmasına yardımcı olanlara bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

İşlemlerin Uygulanması

MADDE 8: 3, 4, 5, 6 ve 7. Maddelerde öngörülen tedbir ve işlemlere ait kararların alınmasında ve uygulanmasında usul ve esaslara uyulur.

Yurtdışına Çıkma Yasağı,

MADDE 9: Bu Kanun kapsamına giren suçlarda, şüpheli veya sanıkların yurtdışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına, hazırlık soruşturmasında hakim, son soruşturma safhasında ise mahkemece karar verilebilir. Ancak, gecikmesinde sakınca varsa Cumhuriyet Savcısı da şüphelilerin yurt dışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına karar verilebilir. Bu karar derhal ve nihayet 24 saat içinde hakimin onayına sunulur. Hakim kararını 24 saat içinde açıklar; aksi halde Cumhuriyet Savcısının kararı kendiliğinden yürürlükten kalkar.

Gizliliğin ihlali, yetkililerin sorumluluğu ve cezalandırılması,

MADDE 10: Bu Kanun gereğince yürütülen işlemler ve hazırlık soruşturması sırasında alınan kararlar gizlidir. Gizliliği ihlal edenler hakkında iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Bu Kanunun 2. Maddesinin yedinci fıkrasına göre imha edilmesi gereken verileri imha etmeyenler veya bu verileri açıklayanlar veya her ne suretle olursa olsun kullananlar hakkında da aynı cezaya hükmolunur.

Bu Kanunun uygulanması ile ilgili yetkilerin suiistimal edilerek başka kanun hükümleri ihlal edilirse, o kanunlarda yazılı cezalar yarıdan bir katına kadar artırılır ve bu Kanunun 12. Maddesi hükümleri uygulanır.

Yargılama Usulü,

MADDE 11: Bu Kanun kapsamına giren suçlardan dolayı yargılama görevi yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesince yerine getirilir. O yerde Devlet Güvenlik Mahkemesinin birden fazla

dairesi varsa, bu görev 1 numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesine aittir.

Bu Kanunda geçen hakim,yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesidir. Cumhuriyet Savcısı ise yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığıdır.

Bu Kanunda öngörülen suçların yargılmasında,bu kanun hükümleri ve 16.06.1983 tarihli ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Tedbire Dönüştürme ve Erteleme Yasağı

MADDE 12: Bu Kanunda öngörülen suçlardan dolayı verilen cezalara 13.07.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 ve 6. Maddeleri uygulanmaz.

Tutukluların Muhafazası,Cezaların İnfazı ve Şartla Salıverme,

MADDE 13: Bu Kanun kapsamına giren suçlardan tutuklananlar ile mahkum olanlar hakkında Terörle Mücadele Kanununun 16 ve 17. Maddesi hükümleri uygulanır.

Pişmanlık,

MADDE 14: Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar hariç; bu kanunun öngördüğü suçlarda,

Ferden örgütle ilgili bir suç işlemiş olup da, örgüt tarafından herhangi bir suç işlemeyen önce,

Hazırlık soruşturmasına başladıktan sonra,ferden örgütle ilgili bir suç işlememiş olanlardan örgüt ve filleri ve mensupları hakkında bilgi vererek,

Örgütten çekilenler hakkında kovuşturma yapılmaz.

Suçların icrasından sonra soruşturmaya başlamadan önce yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları sekizde bire kadar,

Suçların icrasından sonra hazırlık soruşturması sırasında yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları altıda bire kadar, İndirilir.

Son tahkikat sırasında başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları dörtte bire kadar indirilir.

Örgütün yöneticileri hariç olmak kaydıyla, hüküm kesinleştikten sonra başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları yarıya kadar indirilir.

Örgütlere Yardım,

MADDE 15: Türk Ceza Kanununun 314. Maddesi hükümleri, bu Kanunun kapsamına giren suçlar hakkında da uygulanır.

Araştırma ve Tedbire İlişkin Hükümlerin Uygulanacağı Diğer Haller,

MADDE 16: Bu Kanununun 2 ila 10. Maddeleri, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla, 21.07.1983 tarih ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu,

10.07.1953 tarih ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun ve Türk Ceza Kanununun 403,404 ve 406. Maddelerinde yer alan suçlar teşekkül halinde işlendiğinde de uygulanır.

Saklı Hükümler,

MADDE 17: Türk Ceza Kanununda ve diğer özel kanunlarda tanımlanmış olan örgütle suçlar hakkındaki hükümler saklıdır (58).

11. TÜRKİYE'DE ORGANİZE SUÇLA İLGİLİ HUKUKİ MEVZUATIN DEĞERLENDİRİLMESİ

11. 1. TCK nın 313-314. MADDELERİNİN İZAHI

TCK nın 313 maddesinde Cürüm işlemek için iki veya daha fazla kişiler tarafından kurulan teşekkül konu edilerek suç ortaya konmuştur.

Cezalandırmada genel ilke, hazırlık hareketlerinin cezalandırılmaması olduğu halde, cürüm işlemek için teşekkül kurulması bir tehlike suçu olduğundan, toplum yararına, bu suçta ait hazırlık hareketlerinin iki kişiden fazla kişiler tarafından icra edilmesi, ayrı ve özel bir cürüm sayılmıştır.(59) İki veya daha fazla kimse cürüm işlemek için birleşmişlerse teşekkül meydana gelmiş olur, ki bu şekilde meydana gelmiş olan teşekkül başı başına cürüm sayılmıştır. Teşekkülün kurulması ile o an cürüm tamam olur (59).

Kanun koyucu bu tip hazırlık hareketlerini toplum bakımından yarattığı tehlikeyi göz önünde bulundurarak, hazırlık hareketlerini cezalandırılacağını tespit etmiş, hazırlık hareketlerinin cezalandırılmayacağı hükmüne istisna getirmiştir. Bu teşekkül cürüm işlemek amacıyla meydana getirilmiş ise işlenmesi amaçlanan cürümler her an işlenebilecektir. Kanun koyucu bu durumda suçlar henüz işlenmeden cezai müeyyide ile müdahale ederek muhtemel tehlikeyi bertaraf etmek istemiştir (60).

Yargıtay İçtihatlarında ise, iki karar şu şekildedir.

KARAR 1- Sanıkların, Pasaport yasasına aykırı olarak Yurt dışına İnsan taşımak amacıyla, süreklilik gösteren biçimde bir araya gelerek teşekkül oluşturmaları, Türk ceza Kanununun 313. Maddesinde tanımlanan yasaların suç saydığı fiili işlemek için teşekkül meydana getirmek suçunu oluşturur (8.C.D.-12.3.1998-757-3533).

KARAR 2- Türk Ceza kanununun 313. Maddesinde düzenlenen suç, Tehlike suçu olup Ceza Hukukunda genel ilkeye bir istisna getirmek suretiyle, Toplum yararına hazırlık hareketlerinin cezalandırılmasını öngörmüştür. Amaç, müstakbel suçları önlemektir.

Bu maddede gösterilen suçlardan birinin yalnız bir defa işlenmesi için teşekkül oluşturulması, Yasa koyucunun korumak istediği Hukuki yararları bağdaşmaz. Yasanın amacı, basit birleşme (İştirak) dışında Kamu için tehlike olabilecek bir durumu cezalandırmaktır. Böyle bir durum ise, birden çok ve hatta belirsiz suçların işlenmesi yönündeki maksatla birleşmeleridir.

Suç, Adi iştiraktan ayıran, temadi (Devamlılık), taaddüt (Birden fazla olmak), istimrar (Süreklilik), planlı ortaklık veya eylemli paylaşma unsurlarına ek olarak, işlenen cürüm ve cürümlerin teşekkülü gereğinden olması icap eder.

Belirli bir cürüm için birkaç kişinin bir araya gelmesi genelde ne ayrı bir cürüm olur, nede şiddet sebebi olur. Bir çok kimseler şu yada bu cürümü değil'de, bir çok cürümleri işlemek için teşkilatlanırsa o zaman bağımsız olan bu cürüm meydana gelir.

Şu hale göre, sanıkların düşünce ve eylemlerinde süreklilik bulunmadığı, cürüm işlemek için düzenli ve planlı ortaklık, Yönetim, Dayanışma ve disiplin gibi öğelerle bir araya gelmedikleri, böyle bir çalışma içerisinde olmadıkları da dosya içerisinde anlaşılmasına göre, suçun yasal öğelerinin de oluşmadığından, yapılan duruşmaya toplanıp karar yerinde gösterilen kanıtlara, mahkemenin oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre, Cumhuriyet Savcısının yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddi ile (Beraat Hükümünün) onanmasına karar verilmiştir (8.C.D.-3.7.1986-2763/4070)(61).

11. 2 4422 SAYALI KANUN MADDESENİN İZAHI

Diğer taraftan 4422 sayılı çıkar amaçlı suç örgütleri ile mücadeleye ilişkin yönetmelik çalışmalarında Dönmezer ve Yenisey'in ise yorumları şu şekildedir (62,63).

Bu yorum Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığının 4422 Sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri ile Mücadele Kanunu ve Uygulamasında aynen tarif edilmiştir.

MADDE 1: Maddenin,1. Fıkrasında çıkar amaçlı suç örgütlerinin tanımı yapılmaktadır. Suçun maddi unsuru suç işlemek için örgüt oluşturmaktır. TCK'nın muhtelif maddelerinde örgüt karşılığı yerine göre teşekkül,cemiyet gibi terimler kullanılmaktadır. Örgütün TCK 313. Maddesinde yer almış bulunan teşekkülden farkı, bir kısım haksız menfaatleri, çıkarları elde etmek amacıyla oluşturulmuş bulunmasıdır. Bu bakımdan suçun faillerinde maddede belirtilen özel kast aranacaktır. Özel kast doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde etkinlik sağlamak, imtiyazların, ihalelerin, yahut ruhsatların denetimini elde etmek veya kartel veya tröst yaratmak, madde veya eşyanın azalmasını veya darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını sağlamak, kendisine veya başkalarına haksız menfaat temin etmek, seçimlerde oy elde etmek, yahut seçimleri engellemek kastıyla örgütün oluşturulmasıdır. Böylece örgüt teşkilinin suç olabilmesi için ön şart faillerde, belirtilen biçimde bir özel kastın var olmasıdır.

Böylece özel kastın gerçekleştirilmesi amacıyla kurulacak örgüt, hedefine ulaşmak üzere insanları yıldırma veya korkutma yahut sindirme gücünü kullanarak suç işleyecektir. Yıldırma, korkutma veya sindirme gücünün zor ve tehdit kullanmak yahut kişileri kendisine tabi olmaya zorlamak veya mensupları arasında, her ne suretle olursa olsun açık veya gizli iş birliği yapmak suretiyle kullanılması gereklidir. Dikkat edilmelidir ki, yıldırma,

korkutma veya sindirme gücü yalnız zor (cebir ve şiddet) veya tehdit kullanma ile değil ve fakat kişileri kendisine tabi olmaya zorlamak veya mensupları arasında açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle de sağlanabilecek ve belirtilen maksatlara yönelik olarak her türlü suç işlenecektir. Örneğin, çek veya senet tahsil etmek, şantaj, yağma, yol kesme gibi suçlar örgüt tarafından yukarıda belirtilen şekilde işlendiğinde bu kanun hükümlerine tabi olacağı gibi 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun ön gördüğü şikayete tabi suçlarda bu anlamda bir örgüt tarafından yukarıda belirtilen şekilde işlendiğine, yine bu kanun hükümlerine göre soruşturma ve kovuşturmaya tabi tutulacaktır.

Çıkar amaçlı suç örgütünün oluşmuş sayılması için belirli kişilerin yukarıda açıklanan amaçlarla ve gene maddede belirtilen araçlarla birden çok suç işlemek üzere fiilen birleşmiş durumda olmaları gerekmektedir. Maddede belirtilen maksatla müteaddit suçların işlenmesi hususundaki, kast, karar ve hatta plan, suçun temel özelliğini oluşturmaktadır. Yoksa birkaç kişinin menfaat sağlamak üzere Türk Ceza Kanununun 64. Veya 65. Maddelerine göre işbirliği yaparak belirli bir suçu işleyip haksız menfaat sağlamaları halinde bu suç gerçekleşmiş olmaz.

Örgütü kuranlara, yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya üye olmadan bilerek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis cezası, örgüte üye olanlara ise iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilmesi uygun görülmektedir.

Örgütün maksadını gerçekleştirmek üzere suç işleyenlere, ayrıca bu suçlarından dolayı, maddenin altıncı fıkrası gereğince verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılabilecektir; Türk Ceza Kanununun 296. Maddesinde yazılan halin gerçekleşmesinde de ceza aynı oranda artırılabilecektir. Suçun böylece işlenmesi halinde, suçları fiilen işleyen örgüt mensupları yanında bunların fiillerine Türk Ceza Kanununun 64. Ve 65. Maddelerine göre katılmış bulunanların cezaları da aynı oranda artırılabilecektir. İşlenen suçun cezasına ek olarak, örgüt mensuplarına veya kurucu, yönetici yahut örgütleyici durumunda bulunanlara birinci fıkra gereğince ayrıca ceza verilecek ve gerçek içtima kuralları uygulanacaktır.

Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında örgüte mensup olma veya örgütü yönetme suçunun ağırlatıcı sebepleri yer almış bulunmaktadır. İkinci fıkroda örgütün silahlı olması halinde cezanın üçte birden yukarıya kadar artırılacağı belirtilmiş ve ayrıca örgütün silahlı sayılmasını ifade eden yasal bir karineye de yer verilmiştir. Gerçekten örgütün silahlı sayılması için sadece silahların ve patlayıcı maddelerin hazırlanmış yahut elde bulundurmuş olmaları yeterlidir; kullanmaları şart değildir.

Üçüncü fıkroda failin memur veya kamu hizmetini gören kimse sıfatını taşıması halinde bir ile ikinci fıkralara göre verilecek cezanın üçte birden yukarıya kadar artırılacağı hükmü getirilmiş ve böylece devlet memuru veya kamu hizmetini gören niteliğinin ayrıca bir ağırlatıcı sebep oluşturduğu belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında suçun işlenmesine ayrılan ve suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunların yerine geçen şeylerin veya müsaderesi gereken her türlü eşyanın gelirlerini veya suçtan doğan her türlü menfaatin devlete intikali esası getirilmektedir. Bu konuda kara paranın aklamasının önlenmesine dair olan 4208 sayılı kanun hükümleri uygulanacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasında yorum niteliğinde bir hüküm getirilmekte ve yerel olarak nasıl adlandırılırlarsa adlandırılınsınlar, birinci maddede tanımlanan nitelikteki örgütler hakkında madde hükümlerinin bütünüyle uygulanacağı belirtilmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında örgüt mensuplarınca veya örgüt üyesi olmamakla beraber örgüt adına birinci fıkroda yazılı amaç suçlarının işlenmesi halinde verilecek cezanın ve Türk Ceza Kanununun 296. Maddede yazılı suçun işlenmesi halinde verilecek cezanın artırılması öngörülmektedir.

Maddenin son fıkrasında çıkar amaçlı suç örgütünün eylemlerinin örgütülmesi, örgüt propagandasının yapılması cezalandırılmaktadır. Tabi ki haber niteliğindeki yayınlar suç

oluşturmayacaktır. Yayının örgüt suçunu işleyenlere veya örgüte çıkar sağlamak amacını taşıması gerekmektedir.

MADDE 2: İkinci maddede kanunda öngörülen suçların faillerine veya ilgililerine ait telefon, faks, bilgisayar gibi yazılı veya sözlü tüm iletişimin yetkililerce dinlenebilmesi veya tespit edilebilmesi imkanı, belirli şartla tesis edilmiştir. Dinlenecek ve tespit edilecek iletişim, maddenin birinci fıkrasında tüm teknik gelişmeler sonucu üretilecek araçları kapsayacak şekilde tarif edilmiş ve ayrıca tarife tüm iletişim araçlarından da bazı örnekler verilmiştir.

Maddede iletişimin dinlenmesi veya tespiti için ön görülen şartlar şunlardır:

Haklarında dinleme veya tespit tedbirine başvurulabilecek olanların, Kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut suç işledikten sonra faillere yardım veya aracılık yahut yataklık ettikleri veya edecekleri hususunda kuşku altında bulunmaları,

İletişimin dinlenmesine veya tespitine ilişkin kararların ancak kuvvetli belirtinin varlığı halinde alınabilmesi, yani kendilerine ait iletişimin kontrol edilebileceği kişilerin kanunun ihlal eden suçlarla ilişkilerini ortaya koyabilecek nitelikteki belirtilerin, vakıaların mevcut bulunması,

İletişimin dinlenmesine veya tespitine Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine hakim tarafından karar verilecektir. Hakim karar verirken, her şeyden önce yukarıda belirtilen şartların gerçekleşmiş bulunup bulunmadığını araştırmakla beraber, ayrıca maddenin üçüncü fıkrasında açıklandığı üzere dinleme veya tespit yoluna başvurmaksızın, başka bir tedbirle failin belirlenmesi, ele geçirilmesi yahut suç delillerinin elde edilmesinin mümkün olup olmadığını araştıracaktır. Araştırma sonucu, dinleme veya tespit başvurmaksızın amaca ulaşılması imkanının varlığı anlaşıldığında dinleme veya tespit kararı verilmeyecektir.

Dinleme veya tespit için kural olarak hakimin kararı gerekmele beraber, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısı da dinleme veya tespit işlemini yapmak veya kolluğa yapması için emir vermek yetkisine sahiptir. Ancak karar olmadan yapılan bu gibi işlemlerin yirmi dört saat içerisinde hakim kararına bağlanması şarttır. Hakim uygun görerek gerekli kararı verdiği takdirde işleme devam olunur; karar verilmediği halde ise işleme derhal son verilir. Ancak geçen yirmi dört saat zarfında yapılan işlemler geçerliliğini yani hukuki olmak niteliğini kaybetmez.

Maddenin beşinci fıkrası gereğince dinleme ve tespit kararları en çok üç ay sürelidir. Ancak süre her defasında üç aydan fazla olmamak üzere gene hakim tarafından ve Cumhuriyet savcısının isteği üzerine uzatılabilir. Süre uzatılmadığında ise dinleme veya tespit kararı kendiliğinden, ayrıca bir karar verilmesine gerek olmadan, ortadan kalkar.

Maddenin altıncı fıkrası gereğince, üç aylık süre henüz sona ermemiş bulursa da gerçekleştirilen dinleme veya tespit işlemleri sonucunda şüphe ortadan kalkacak olursa, tedbir doğrudan doğruya Cumhuriyet Savcısı tarafından kaldırılır. Bu husustaki takdir Cumhuriyet savcısına aittir. Bu gibi hallerde tedbirin uygulanması sonucu elde edilmiş bulunan bütün veriler, Cumhuriyet savcısının denetimi altında imha edilir ve durum bir tutanakla belirlenir.

İster Cumhuriyet savcısı doğrudan, ister hakim kararı üzerine bu kararın infazı niteliğinde iletişimin tespiti istendiğinde, Cumhuriyet savcısının veya Cumhuriyet savcısı adına kolluğun telekomünikasyonda görevli veya böyle hizmeti vermeye yetkili kurum veya kuruluş temsilcisinden isteği derhal yerine getirilecektir. Kurum ve kuruluşun bu isteği yerine getirilmesi için maddenin son fıkrasında düzenleme yapılmıştır.

Resmi veya özel iletişim kuruluşlarının tuttukları ve iletişimin içeriği dışında kalan mevcut kayıtlar, sözgelimi bilgisayarlar da ilgiliyle alakası bulunan tespitlerin Cumhuriyet savcısına alınması içinde, yukarıda belirtilen şartların varlığı veya hakim kararına ihtiyaç vardır.

MADDE 3: Üçüncü madde öngörülen suçları işlediğinden kuşku duyulanların konut, ikametgah ve işyerlerinin teknik araçlarla gizli olarak gözetlenebilmesi, izlenebilmesi, ses ve görüntü kaydının alınabilmesi olanağını vermektedir. Yine bu madde gereğince adı geçen kişilerin kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri de bu yönde gözetlenip incelenebilecek, ses ve görüntü kaydına alınabilecektir.

Çıkar amaçlı örgütlerin meydana çıkartılması ve bunların işledikleri suçların faillerinin ve delillerinin elde edilebilmesi için, etkin bir araç oluşturan bu tedbirinde alınması, 8. Madde gereğince ikinci maddede belirtilmiş olan usule tabidir.

MADDE 4: Dördüncü madde de batı ülkelerinde mafya suçlarının ve suçularının meydana çıkarılması hususunda trol metodu olarak adlandırılan usulün, bilgisayar marifetiyle analizi metodunun uygulanmasını gerektirmekte ve düzenlemektedir. Maddeye göre kanunda öngörülen suç ve delillerini ortaya çıkarmak için şüphelilere ilişkin yer kuruluş çevre ve kurumlardaki her türlü resmi veya özel kayıtlarla bilgisayar verilerini bu suçları kovuşturmakla görevli olanlar inceleyebileceklerdir. Sözelimi, banka kayıtları, hesap hareketleri, icra takipleri, vergi kayıtları, başkaları lehine açılmış hesaplar incelenebilecektir. Ancak kişiler hakkında bu tür incelemelerin yapılabilmesi için, ilgilinin bu konuda bu kanunda belirtilen örgütlü suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlar içinde olması şarttır.

Ceza Muhakemeleri Usul Kanununun 88. Maddesinde, resmi dairelerde saklı dosya ve belgelerin içeriğinin açıklanması devletin güvenliği ve yararına karşı ağır sonuçlar doğruyorsa o dairenin en büyük amiri bu durumu bildirdiğinde bu dosya ve belgelerin gösterilmesi veya tesliminin istenmeyeceği hükme bağlanmıştır. Dördüncü maddenin birinci fıkrasında da aynı şekilde hareket edilmiş, gizli kalması zorunlu dosya ve belgeler hakkında ceza muhakemeleri usul kanununun 88. Maddesinin uygulanabilirliği sağlanmıştır. Bu maddeye göre incelemelerin yapılması da 8. Madde gereğince ikinci maddedeki usule tabidir.

MADDE 5: Bu madde çıkar amaçlı örgüt suçlarının ve birinci maddenin son fıkrası gereğince işlenen bu suçlarla bağlantılı fiillerin soruşturulmasında ne gibi şartlarla “gizli görevli” (gizli ajan) bulunabileceğini göstermektedir. Gizli görevli, çıkar amaçlı örgüte üye sıfatıyla sızarak örgütün içinden doğrudan doğruya bilgi sağlayan devlet teşkilatında görev almış kişidir. Nitelikleri gereği gizli faaliyette bulunan çıkar örgütlerinin kimliklerinin ortaya çıkarılarak yasal müeyyidelere uğratılmalarında gizli görevlinin yerine getirdiği hizmet olağanüstü önem taşır ve etkin olabilir. Ancak bu hususta başarı için işlemlerin son derece de gizli olarak yürütülmesi ve görevlinin korunması şarttır. Bu sebeptendir ki, beşinci maddenin beşinci fıkrasında gizli görevlinin kimliğinin saklı tutulacağı ilke olarak kabul edilmiştir. Gizliliğin iki temel nedeni vardır; bir kere gizli görevlinin ve aile bireylerinin güvenliklerini teminat altında bulundurmak, örgüt tarafından suça hedef kılınmalarını önlemek başta gelen sebeptir. İkinci olarak gizli görevlinin işini yerine getirebilmesi, gizliliğe mutlak biçimde uyulmuş bulunmasına bağlıdır. Bu düşüncelerle bu hususta ayrıntılı düzenle zorunlu görülmüş ve maddenin son fıkrasında bütün bu hususların ilgili Bakanlıkça çıkartılacak yönetmelikte belirtileceği hükmü getirilmiştir.

Maddede diğer tedbirlerin, sonuç bakımından yeterli olmaması gizli görevli kullanımının ön şartı olarak görülmüş ve üçüncü fıkarda birinci maddenin kapsamına giren suçları işlediğinden şüphe edilen kişi veya kişilerin izlenmesi veya gözlenmesi için gizli görevli kullanılacak haller sayılmıştır. Bu haller şu şekildedir.

Bu kişi veya kişilerin evvelce suç işlemiş olmaları,

Kanunda öngörülen suçları işlemesi tehlikesinin varlığını gösteren somut belgelerin bulunması,

Bu kişi veya kişilerin suç işlemeyi meslek haline getirmiş veya alışkanlık derecesine girmiş bulunmaları gerekir,

Maddenin ikinci fıkrasında gizli görevlinin yapacağı işler gösterilmişti; gizli görevli suçluları ve suç eylemlerini, suçluların her türlü işlemlerini gözetleyecek, izleyecek ve örgüte ilişkin her

türlü araştırmada bulunacaktır. Tabi olarak en başta gelen görevi suçlara ait delilleri toplamaktır.

Gizli görevli, örgüt içerisinde görevi doğrultusunda çalışırken gizliliğin zorunlu kıldığı hallerde her türlü hukuki işlemi yapabilecektir. Maddenin dördüncü fıkrasında gizli görevliyi kollamak,yaptığı işlemler sebebiyle kimliğinin ortaya çıkmasını engellemek ve hatta hayatını korumak için gizli görevlinin görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu olmayacağına ilişkin hükümler getirilmiştir. Gizli görevlinin sorumsuzluğu mutlak sorumsuzluk değildir. Kendi şahsi suçları için gizli görevli sorumlu tutulacaktır.

MADDE 6: Bu maddede bilindiği gibi özellikle örgütlü suçlarla mücadelede başarılı olunabilmesi için bu örgütlerin ekonomik yönden de çökertilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde suç örgütlerinin ortaya çıkartılması ve sanıkların mahkum edilmesi,bu örgütlerin çökertilmesi için yeterli olmayacaktır. Örgüt elemanlarının suçtan kaynaklanan delillerinin tamamının müsaderesi de zorunludur. Bu zorunlulukla birçok batı ülkelerinde “Genişletilmiş Müsadere” sistemi Ceza Hukuku sahasına girmiş bulunmaktadır. Bu sisteme göre suç işlediğinden şüphede edilen kimsenin bütün mameleki, başka bir ifadeyle tüm mal varlığına tedbir konulmakta, yalnız kaynağının meşruiyetini ispat ettiği mal ve eşyalar için bu yönde bir tedbire gidilmemekte, kaynağının meşru olduğunu ispat edemediği mal ve eşyalar kişinin mahkumiyetine hükmedilmesiyle birlikte Devlete intikal etmektedir. Bu maddede de aynı şekilde hareket edilmiş, tedbir mahiyetinde tüm mal varlığına el konulması birinci fıkrada düzenlenmiş ve burada el konulacak değerler anlaşılabilir bir biçimde gösterilmiş, el konulacak değerler üzerinde yapılacak işlemler belirtilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, sayılan değerlerin yurt içinde ve yurt dışında araştırılması, incelenmesi ve tespiti için Cumhuriyet Savcılığının Maliye Bakanlığının Maliye Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığının yardımını da alabileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin üç ve dördüncü fıkralarında, birinci fıkrada belirtilen değerlerin meşru kaynağının ispat edilmesi halinde el

koyma tedbirine karar verilemeyeceğini veya verilmiş olan kararın kaldırılacağı, aksi takdirde sanığın mahkumiyetine hükmedildiği ve bu mahkumiyetin kesinleştiği anda söz konusu değerlerin Devlete intikal edeceği değerlendirilmiştir.

MADDE 7: Bu maddede kanunun öngördüğü suçlarda tanıkların korunması ile ilgili esasları içermektedir. Bu maddede yer alan hükümler, söz konusu suçlarla mücadele bakımından yaşamsal önem taşımaktadır. Tanıkların korunması bakımından her türlü usule ve esasa ilişkin güvence tesis edilmediği ve böylece tanıkların rahatça şahadette bulunmaları sağlanmadığı takdirde bu nevi suçlarla verimli ve etkin bir mücadele mümkün değildir. İşte bu düşüncelerden hareketle söz konusu madde tanığı korumak için aşağıdaki tedbirlerin alınmasını öngörmüştür; alınacak tedbirlerin ön şartı: tanığın kimliğinin veya konutunun yahut ikametgahının veya işyeri adresinin bilinmesinin kendisi veya başkaları için ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarmasıdır. Böyle bir ihtimalin var olduğu tespit olduğunda:

Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı bir adres görevlilerce belirlenecektir.

Bilgi edinme süresinde, hazırlık ve son soruşturma aşamalarında tanığın kimliği gizli tutulacaktır. Tanığın kimliğinin açıklanması, kendisinin veya başkalarının hayat, vücut bütünlüğü yahut maddi varlıkları bakımından ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarabilecek nitelikte ise tanığı korumak için şu şekilde hareket edilecektir:

Tanığın verdiği bilgilerden hareketle suçlar bakımından diğer bir takım delillerin tespiti mümkün olduğu hallerde yargılama makamlarına sadece bu deliller sunulacak ve tanıktan kimliğinden söz edilmeyecek, delillerin tanık beyanı sonucu ele geçirildiği açıklanmayacaktır.

Tanığın beyanı dışında başka bir delil bulunmadığı ve tanığın kimliğinin açıklanması zorunlu olduğu hallerde ise tanık hakkında 3713 sayılı terörle mücadele kanununun 20. Maddesinde

belirtilen korumaya ilişkin hükümlerin uygulanmasına karar verilebilecektir.

Ayrıca çıkar amaçlı suç örgütlerinin ortaya çıkartılmasında yardımcı olan muhbirler ile bu suçlarla mücadelede görev alan kolluk görevlilerinde tanıklara sağlanan haklardan yararlanabilmesi için maddenin 3. Fıkra hükmü düzenlenmiştir.

Maddenin son fıkrası ile, bu madde kapsamındaki yasaklamalar müeyyide altına alınmıştır. Son fıkraya göre kimliği gizli tutulması gereken tanığın veya muhbirin veya kolluk görevlilerinin kimliğini, adresini iş veya görev yerlerini, özel hayatına ilişkin bilgileri açıklayanlar 1 yıldan iki yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılacaktır.

MADDE 8: Bu maddede 3-4-5-6 ve 7 maddelerdeki tedbirlerin alınması için 2. Maddeye göre işlem yapılacağı, tedbir uygulamasında sözü edilen esaslara uyulacağı ifade edilmiştir.

MADDE 9: Bu maddede haklarında soruşturma yürütülen kişilerin yurt dışına çıkmalarının geçici olarak yasaklandığı hükmü getirilmiştir. Bu husustaki kararı hazırlık soruşturmasında hakim son soruşturma safhasında ise mahkeme verecektir. Madde ayrıca Cumhuriyet savcısına da yurt dışına çıkmayı geçici olarak engelleme yetkisi tanımış, ancak bu yöndeki kararların derhal en kısa zaman da hakim önüne götürülmesi hükmüne bağlamıştır.

MADDE 10: Bu maddede organize suç örgütüyle mücadelede gizliliğin korunmaması halinde suçlarla başarılı olma olanağı bulunmayacağı gibi her derecede görevlilerin veya özellikle tanıkların güvenlikleri büyük tehlike altına düşebilecektir. Bu itibar ile bu maddede yürütülen hazırlık soruşturması sırasında kararların gizli olduğu belirtilmiştir. Maddenin ikinci cümlesinde gizliliği ihlal edenler hakkında ceza yaptırımını öngörülmüştür. İkinci maddede iletişimin dinlenmesi ve tespiti hususu düzenlenmiştir. Bu madde ile kişinin özel hayatına müdahale edilmekte,izleme sonucu bir takım bilgiler toplanmaktadır. Suçla ilgisi olmayan bilgiler bu maddeye göre imha edilmesi gerektiği gibi, şüphe ortadan kalktığında bu maddenin uygulanması sonucu elde edilen veriler

Cumhuriyet savcısının denetimi altında yok edilmesi gerekmektedir. Bu düzenlemeden amaç özel hayatın gizliliğinin korunmasıdır. Korumayı sağlayacak bu düzenlemeye aykırı bir şekilde verilerin açıklanması cezayı gerektireceği için bu maddede bu hususa da yer verilmiş ayrıca bu bilgilerin kullanımının da aynı şekilde yaptırma tabi tutulacağı belirtilmiştir. Bilgiden kasıt sadece imha edilmesi gereken bilgi değildir. Mahkemede bu bilgilerin delil olarak kullanılması anına kadar bu bilgilerin açıklanması aynı müeyyideye tabi olduğu gibi olay ile ilgisi bulunmayışı sebebiyle mahkemede delil olarak kullanılmayan ve daha sonra imha edilecek olan bilgiler üzerinde aynı tür davranışlarda söz konusu ceza ile cezalandırılacaktır.

MADDE 11: Bu maddeyle kanun kapsamına giren suçlarda yargılama görevi Devlet Güvenlik Mahkemesine verilmiştir. Maddeye göre Devlet Güvenlik Mahkemesi birkaç daireden ibaret ise bu daireler arasında uzmanlık sağlanması için bunlardan 1 numaralı olanı yetkili kılmıştır.

İkinci fıkrada kanunda geçen “Hakim terimi bakımından” 2845 sayılı Devlet Güvenlik mahkemelerinin kuruluş ve yargılama usulleri hakkında Kanuna paralel şekilde bir tanımlama yapılmıştır.

Üçüncü fıkrada yine 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluş ve yargılama usulleri hakkındaki kanun hükümlerinin uygulanacağını beyan etmektedir.

MADDE 12: Bu maddede cezanın etkisini ve caydırıcı gücünü artırmak maksadıyla kanun kapsamına giren 647 sayılı kanunun 4 ve 6. Maddelerinin uygulanamayacağı belirtilmiştir.

MADDE 13: Bu maddede kanun kapsamına giren suçlardan dolayı mahkum edilenler hakkında 3713 sayılı terörle mücadele kanununun 16 ve 17. Maddelerinin hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

MADDE 14: Bu maddede pişmanlık hükmü getirilmiştir; amaçlanan suçları önlemektir.

Bu maddede pişmanlık konusu ayrı, ayrı irdelenmiştir.

Örgüt üyesi herhangi bir cürüm icrasına başlamadan veya hazırlık soruşturmasına girişilmesinden önce, örgütten çekilecek olursa hakkında takibat yapılmayacaktır. Burada önemli olan husus kişinin değil ve fakat örgütün henüz bir cürüm işlememiş bulunmasıdır. Kabahat derecesinde kalan suçlarda çekilme pişmanlıktan yararlanmak için yeterli sayılmıştır.

Kendisi suça karışmış bulunsa bile, fiilin icrasından sonra hazırlık soruşturmasına başlamadan önce veya hazırlık soruşturmasına başladıktan sonra ve fakat kamu davası açılmadan önce yetkili mercilere başvurarak bilgi veren ve suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların ise cezaları sekizde bire kadar indirilebilecektir. Bu halde bilgiyi veren ve yardımda bulunanlar hakkında kamu davası açılacak ve fakat verilecek ceza indirilecektir.

Sanık kamu davası açıldıktan sonra yardımda bulunmuş ise cezası dörtte bire indirilecektir.

Son tahkikat sırasında başvurup bilgi veren suçluların ise cezaları dörtte bire kadar indirilecek,

Örgüt yöneticisi hariç hüküm kesinleştikten sonra başvurup bilgi verenlerin yakalanması hususunda yardımda bulunanları cezaları ise yarıya kadar indirileceği hükmü getirilmiştir.

MADDE 15: Bu madde Türk Ceza Kanununun 314. Maddesi çerçevesinde cemiyet mensuplarına yardım ve müzaheretle bulunanlar hakkında aynı madde hükümleri uygulanacağını hüküm altına almıştır.

MADDE 16: Bu madde ile örgütlü suçların ortaya çıkartılması için bir takım usulü işlemlere görevlilere kolaylık sağlanmıştır. Terörle mücadele kanun kapsamına giren suçlarla uyuşturucu maddeye ilişkin suçlar çoğunlukla örgüt tarafından işlenmektedir. Bu suçlarla 2863 sayılı Kültür ve Tabiat varlıklarının korunması ile 6136 Ateşli silahlar ve bıçaklar hakkında kanunda öngörülen suçların teşekkül halinde işlenmesi durumunda bu kolaylıklardan yararlanması getirilmiştir. Toplum

için bu suçların önemi de nazara alınarak bu işlemlerin belirtilen suçlara ilişkin soruşturmalarda da kullanılması bu madde ile kabul edilmiştir.

MADDE 17: Türk Ceza Kanununda ve ceza hükümleri ihtiva eden bir takım kanunlarda suç örgütü kurmaya ve suç örgütlerine ilişkin bir takım maddeler bulunmaktadır.

Tezimizin yazım aşamasında, TCK'nın 313 ve 314. Maddeleri konusunda Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevini kaldıran ve genel Mahkemeleri, görevli hale sokan 4723 Sayılı Kanun 06.12.2001 tarihi itibarı ile yürürlüğe girmiştir. Bu suretle cereyan eden tatbikat uyarınca, Devlet Güvenlik Mahkemeleri tarafından görevsizlik kararları verilmektedir. Bu konunun tam metni ek olarak sunulmuştur.

MADDE 1: 16.06.1983 tarihli ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluş ve yargılama usulleri hakkında kanununun 9. Maddesinin 1. Fıkrasının (a) bendinde geçen "313,314 maddelerinde;" ibaresi metinden çıkartılmıştır.

MADDE 2: 18.11.1992 tarihli ve 3842 sayılı Ceza Mahkemeleri Usulü Kanunu ile Devlet Güvenlik mahkemelerinin kuruluş ve yargılama usulleri hakkında, Kanunun bazı maddelerinde değişiklik yapılmasına dair kanunun 31. Maddesinin 1.fıkrasının 1.cümlesindeki "4" numarası madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3: 30.07.1999 tarihli ve 4422 Sayılı Çıkar amaçlı Suç Örgütleri ile Mücadele Kanununun 1.maddesinin 1.fıkrasındaki "Zor veya tehdit" ibaresi, "Tehdit, Baskı, Cebir veya şiddet" şeklinde değiştirilmiş;aynı fıkradaki " veya kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli iş birliği yapmak" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 4: 4422 Sayılı kanunun 6.maddesinin 1.fıkrasında geçen "Şüpheler" ve "Şüpheler" kelimeleri, "belirtiler" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5: 4422 Sayılı kanunun 11. Maddesinin 1.fikrasının 2.cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1: Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türk Ceza kanununun 313 ve 314. Maddeleri kapsamına giren fiillerle ilgili olarak soruşturma, yargılama veya temyiz aşamasında bulunan dosyalar hakkında aşağıdaki işlemler yapılır;

Devlet Güvenlik Mahkemeleri Cumhuriyet Başsavcılıklarınca yürütülmekte olan soruşturma dosyaları, buldukları aşamada soruşturmaya devam edilmek ve gereği yapılmak üzere yetkili Cumhuriyet Başsavcılıklarına gönderilir.

Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görülmekte olan Dava dosyaları, buldukları aşamada yargılamaya devam edilmek ve/veya sonuçlandırılmak üzere görevli ve yetkili yargı mercilerine gönderilir.

Temyiz incelemesi için Yargıtay 'da bulunan Dava dosyaları, karara bağlandıktan sonra bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte davaya bakmaya yetkili Devlet Güvenlik mahkemesinin bulunduğu yerin Yargı çevresindeki görevli ve yetkili Yargı mercilerine gönderilir.

MADDE 6: Bu konunun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7: Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GEREÇ VE YÖNTEM

01.01.2000-31.08.2001 tarihine kadar Antalya ili Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğüne Cumhuriyet Başsavcılığı, mağdurların bizzat müracaatları, görevlilerin takip ve tarassutla el koydukları toplam 352 olaya ilişkin dosya Retrospektif olarak ardışık yöntemle incelenmiştir:

Toplam olay ve şahıs sayısı (Tablo 1), 313, 314 ve 4422 sayılı kanuna muhalefetten suç oranı (Tablo 2), 313, 314 ve 4422 sayılı kanuna muhalefetten şahıs oranı (Tablo 3), Mahkemeye yansıma oranı (Tablo 4), Organize Suç Grubunun teşkilat yapısı (Tablo 5), Organize suç grubunun hiyerarşik durumu (Tablo 6), Organize suç grubunun olaylara göre tetikçi, gözücü, lider dağılımı (Tablo 6), Müdafiden yararlanma oranı (Tablo 8), Müdafili ikrar (Tablo 9), Müdafisiz ikrar (Tablo 10), Olaya karışan şahısların cinsiyeti (Tablo 11), olaylara karışanların yaş grubu (Tablo 12), olaylara karışanların eğitim durumu (Tablo 13), olaya karışanların meslek ayırımı (Tablo 14), Meydana gelen olaylardaki mağdur sayısı (Tablo 15), Organize suç gruplarına ulaşma şekli (Tablo16), Suça karışan şahısların tespit edilen maksatları (Tablo17), olayda mağdur ile suç örgütü mensuplarının irtibatı, olay mağdurlarının kimliği, değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Toplam Olay ve Şahıs Sayısı

01.01.2000-31.08.2001 tarihine kadar Antalya Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğüne 352 olay bildirilmiştir.

Bu olaylara karışan 992 kişi yakalanmış, bu şahıslardan 431'i tutuklanmış, %43.4, 561'i serbest kalmıştır %46.6, (Tablo 1)

313. 314 ve 4422 Sayılı Kanuna Muhalefette Suç Oranı

Toplam 352 Olayda sadece 32 Olay 313.314. ve 4422 Sayılı kanun maddesinden işlem görmüş, bu da meydana gelen bütün suçun sadece %9.09'nu oluşturmaktadır.(Tablo 2) Bu oran meydana gelen olay sayısına göre oldukça düşüktür.

313. 314. ve 4422 Sayılı kanuna Muhalefetten Şahıs Oranı :

352 Olayda 992 kişi yakalanmış, bu kişilerden 197'si hakkında 313.314 ve 4422 Sayılı kanuna muhalefetten işlem yapılmış, buda kişi bazında %19.8'dir, bu rakamda oldukça düşüktür. (Tablo 3)

Mahkemeye Yansıma Oranı:

352 olayın tamamı Adli makamlara yansımış ve bunların tamamına dava açılmış sadece 32 olaya Cürüm işlemek maksadıyla teşekkül oluşturmaktan görevliler fezleke hazırlanmıştır. Bunun yüzdesi ise; %9.09dur. (Tablo 4)

Organize Suç Grubunun Teşkilat Yapısı :

Organizasyona dahil olan Toplam 32 olaydan 30'nun tek kişinin liderliğinde, %93.8, iki olayın, iki kişinin liderliğinde %6.2 meydana geldiği görülmüştür. (Tablo 5)

Organize Suç Gurubunun Hiyerarşik Durumu :

Organize suça dahil olan 32 olaydan 30 un tek şahsın liderliğinde verilen talimat ile hiyerarşi yürüdüğü 2 olayda 2 liderin ayrı, ayrı kara aldıkları görülmüştür yüzdeleri yukarıda belirtildiği gibidir. (Tablo 6)

Organize Suç Gurubunun Olaylara Göre Tetikçi Gözcü Lider Dağılımı :

Teşekküle dahil 32 olayın 5' inde tetikçi % 15.62, 5 ' inde gözcü % 15.62, 3'ünde tek lider %9.37, 2 'sinde 2 lider % 6.25 dağılımı belirlenmiştir. (Tablo 7)

Müdafiden Yararlanma Oranı :

İşlem yapılan 197 şahıstan 14'ü müdafiden yararlanmış % 7.6, 183 kişi müdafiden yararlanamamıştır % 92.4. (Tablo 8)

Müdafilî İkrar :

İşlem yapılan 197 kişiden 14 ' nün müdafi huzurunda alınan ifadesinde 2 kişi kendisine isnat edilen suçlamayı kabul etmiş % 14.3, 12 'si suçlamayı reddetmiştir % 85.7. (Tablo 9)

Müdafisiz İkrar :

183 kişiden müdafisiz olarak alınan beyanlarda kendilerine isnat edilen suçlamayı 102 kişi kabul etmiş % 55.7, 81'i kabul etmemiş % 44.3. (Tablo 10)

Olaya Karışan Şahısların Cinsiyeti :

Teşekküle karışan şahısların 193'ü erkek % 97.3, 4 'ü kadın % 2.7 diğeri suçlarda 785 'i erkek % 98.7 , 10 'u kadın % 1.3 olarak belirlenmiştir. (Tablo 11)

Olaylara Karışanların Yaş Gurubu :

Haklarında işlem yapılan şahısların 18-20 yaş gurubu 30 kişi % 15.22, 21-40 yaş gurubu 137 kişi % 69.56, 41-60 yaş gurubu 30 kişi % 15.22, 61-80 yaş gurubu herhangi bir olaya katılmamış. (Tablo 12)

Olaylara Karışanların Eğitim Durumu :

Olaya karışan şahıslardan 12 kişi 4 yıllık yüksek okul mezunu % 6.09, 14 kişi 2 yıllık yüksek okul mezunu % 7.10, 79 kişi Lise mezunu % 40.13, 39 kişi Ortaokul mezunu % 19.79, 48 kişi ilkokul mezunu % 24.36, 5 kişi okumla yazma bilmeyen % 2.53 olarak tespit edilmiştir. (Tablo 13)

Olaya Karışanların Mesleki Ayrımı :

Serbest meslek sahibi 83 kişi % 42.13, boşta gezer 37 kişi % 37.55, işçi 43 kişi % 21.82, Emniyet görevlisi Polis 4 kişi % 2.03, öğrenci 5 kişi %2.53, müteahhit 10 kişi % 5.07, galerici 15 kişi % 7.61 olarak belirlenmiştir. (Tablo 14)

Meydana Gelen Olaylardaki Mağdur Sayısı :

Teşekküle dahil olan 32 olayda 39 kişinin mağdur olduğu bu oran 11.07 ile belirlendiği diğeri suçlarda 207 kişinin mağdur olduğu bu oranın ise 58.80 olduğu tespit edilmiştir. (Tablo 15)

Organize Suç Guruplarına Ulaşma Şekli :

İşlem yapılan 32 olayda 21 tanesi dilekçe ile % 65.62, 2 tanesi ihbarla % 6.25, 2 tanesi istihbari bilgi ile % 6.25, 7 tanesi polisin kendi takibi ile ortaya çıkartılmıştır % 21.87. (Tablo 16)

Suça Karışan Şahısların Tespit Edilen Maksatları :

313.314 ve 4422 sayılı kanuna muhalefetten işlem yapılan 29 kişinin suça karışmasının sebebinin maddi menfaat temin etmek

olduğu % 90.62, 1 kişinin arkadaşlık ilişkisinden dolayı suça karıştığı % 3.12, 2 kişinin de akrabalık ilişkisinden dolayı suça karıştığı % 6.25, diğer suçlarda 314 kişinin yine maddi menfaat temin etmek için suça karıştığı % 98.12, 4 kişinin arkadaşlık ilişkisi için suça karıştığı 2 kişinin de akrabalık ilişkisinden dolayı suça karıştığı belirlenmiştir. (Tablo 17)

Olayda Mağdur ile Suç Örgütü Mensuplarının İrtibatı:

Toplam 352 olayda 992 şüpheli yakalanmış, Cürüm işlemek amacıyla teşekkül oluşturduklarına dair Polis fezlekesinde 32 olayda toplam 197 şüpheli yakalanmış, Kamu hukuku hariç olayın mağduru ile suç örgütü mensupları arasında direk bir bağlantı olmayıp çoğu zaman ödenmeyen alacak vereceklerin belli bir bedel karşılığı organize suç gruplarına havale edilmesiyle şahıslar ortaya çıkmaktadır. Yani çoğu zaman olayda Mağdur ile olayları azmettirici arasında çok yakın irtibat olduğu gözlenmiştir. Bizim çalışmalarımızda bu rakam şu şekildedir. 32 olayın 7 tanesinde mağdur bulunmayıp Kamu hukuku davacı olarak işlem yapılmış,25 olayda ise 39 mağdur olup bunların tamamında suç örgütleriyle direk bir irtibatı olmayıp azmettirici ile mağdurlar arasında bir irtibat vardır.

Olayın Mağdurlarının Kimliği:

İşlem yapılan 352 olayda 207 mağdur bulunmakta olup, bu mağdurların tamamının bir iş ile uğraştığı anlaşılmıştır.

TABLO 1: TOPLAM OLAY VE ŞAHIS SAYISI

Olay Sayısı	Yakalanan Şahıs sayısı	Tevkif %		Serbest %	
352	992	431	43.4	561	46.6

TABLO 2: 313. 314 ve 4422 SAYILI KANUNA MUHALEFETE SUÇ ORANI

Suçun Niteliği	Toplam	%
313.314 ve 4422 S.K.M.	32	9,09
Diğer Suçlar	320	90.1
Toplam	352	100

TABLO 3: 313.314 ve 4422 SAYILI KANUNA 0MUHALEFETTEN ŞAHIS ORANI

Suçun Niteliği	Kişi sayısı	%
313.314 ve 4422 S.K.M.	197	19.8
Diğer Suçlar	795	80.2
Toplam	992	100

TABLO 4: MAHKEMEYE YANSIMA ORANI

Suçun Niteliği	Dava Açılan olay		Dava Açılan kişi	
	Sayı	%	Sayı	%
313.314 ve 4422 S.K.M	32	9.09	197	19.08
Diğer Suçlar	320	90.01	795	80.02
Toplam	352	100	992	100

TABLO 5: ORGANİZE SUÇ GRUBUNUN TEŞKİLAT YAPISI

Suçun Grubunun yapısı	Olay sayısı	%
Tek liderli	30	93.8
İki Liderli	2	6.2
Toplam	32	100

TABLO 6: ORGANİZE SUÇ GRUBUNUN HİYERARŞİK DURUMU

Suç Grubunun Hiyerarşisi	Olay sayısı	%
Tek Hiyerarşik	30	93.8
Çok Hiyerarşik	2	6.2
Toplam	32	100

TABLO 7:ORGANİZE SUÇ GRUBUNUN OLAYLARA GÖRE TETİKÇİ,GÖZCÜ,LİDER DAĞILIMI

Olay Dağılımı	Olay sayısı	%
Tetikçi	5	100
Gözcü	5	100
Tek Lider	3	60
İki Liderli	2	40

TABLO:8 MÜDAFİ'DEN YARARLANMA ORANI

Müdafiden Yararlanma Durumu	Şahıs sayısı	%
Müdafiden Yararlanan	14	7.6
Müdafiden Yararlanamayan	183	92.4
Toplam	197	100

TABLO 9: MÜDAFİLİ İKRAR

Yakalanan	Müdafili Alınan İfade	Kabul Eden		Kabul Etmeyen	
			%		%
197	14	2	14.3	12	85.7

TABLO:10 MÜDAFİSİZ İKRAR

Yakalanan	Kabul Eden		Kabul Etmeyen	
		%		%
197	102	55.7	81	44.3

TABLO :11 OLAYA KARIŞAN ŞAHISLARIN CİNSİYETİ

Olaya Karışanların Cinsiyeti.	Erkek		Kadın	
	Sayısı	%	Sayısı	%
4422 S.K.M	193	97.3	4	2.7
Diğer Suçlar	785	98.7	10	1.3
Toplam	978	96.0	14	4.0

TABLO:12 OLAYA KARIŞANLARIN YAŞ GRUPLARI

Yaş Aralığı	KİŞİ	%
18-20	30	15.22
21-40	137	69.56
41-60	30	15.22
61-80	-	-
Toplam	197	100

TABLO:13 OLAYA KARIŞANLARIN EĞİTİM DURUMLARI

Eğitim Durumu	Kişi	%
4 Yıllık Yüksek Okul	12	6.09
2 Yıllık Yüksek Okul	14	7.10
Lise	79	40.13
Ortaokul	39	19.79
İlkokul	48	24.36
Okuma Yazma Bilmeyen	5	2.53
Toplam	197	100

TABLO:14 OLAYA KARIŞANLARIN MESLEKİ AYRIMI

Meslek Gruplarına Göre	Kişi	%
Serbest	83	42.13
Boşta Gezer	37	37.55
İşçi	43	21.82
Emniyet Görevlisi(Polis)	4	2.03
Öğrenci	5	2.53
Müteahhit	10	5.07
Galerici	15	7.61
Toplam	197	100

TABLO:15 MEYDANA GELEN OLAYLARDAKİ MAĞDUR SAYISI

Suçun Nevi		Mağdur Sayısı	%
313.314 ve 4422 S.K.M.	32	39	11.07
Diğer Suçlar	320	207	58.80
Toplam	352	246	69.87

TABLO:16 ORGANİZE SUÇ GRUPLARINA ULAŞMA ŞEKLİ

Ulaşma şekli	313.314 ve 4422S.K.M. %		Diğer Olaylar %		Toplam.
Dilekçe	21	65.62	153	47.81	174
İhbar	2	6.25	57	17.81	59
İstihbari Bilgi	2	6.25	20	6.25	22
Polisin Kendi Takibi	7	21.87	90	28.12	97
Genel Toplam	32	100	320	100	352

**TABLO 17: SUÇA KARIŞAN ŞAHISLARIN
TESPİT EDİLEN MAKSATLARI**

Suçun Nevi	Maddi Menfaat Temin Etme		Arkadaşlık İlişkisi		Akrabalık İlişkisi		Genel Toplam	
		%		%		%		%
313.314 ve 4422 S.K.M.	29	90.62	1	3.12	2	6.25	32	100
Diğer	314	98.12	4	1.25	2	0.62	320	100

Çalışmalarımızda Yer Alan Olgulardan 5 Tanesi Örnek Olarak Ekte Sunulmuştur.

OLAY 1:

Antalya İl Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğüne 4422 SKM ederek, çıkar amaçlı suç örgütü oluşturmak, hazine arazilerinin usulsüz tahsisini yapmak suçundan 24.08.2000 günü yapılan operasyonda; Hazine arazilerinin usulsüz satışı ile ilgili 8 şüpheli yakalanmış, haklarında tanzim edilen tahkikat evrakı ile birlikte Cumhuriyet Başsavcılığına sevk edilmişler, bu şüphelilerden 5'i tutuklanmış 3 şüpheli serbest kalmıştır.

Olaya karışıkları tespit edilen ve firarda bulunan 8 Şüpheli daha sonraki tarihlerde İstanbul Emniyet Müdürlüğüne, 2 şüpheli Ankara Emniyet müdürlüğüne yakalanarak Antalya iline getirilmişlerdir. Şüphelilerin ev ve iş yeri aramalarında 1 adet 9 mm çaplı ruhsatsız tabanca, 1 adet uzun namlulu yivli tüfek, 4 adet komando bıçağı, 1 adet sahte nüfus cüzdanı, tapular ve senetler ele geçirilmiştir.

Yakalanan bu 10 şüpheli hakkında yine 4422 SKM. etmek suçundan tanzim edilen tahkikat evrakı ile birlikte Cumhuriyet Başsavcılığına sevk edilmiş, bu şüphelilerden de 4'ü tutuklanmış, 6'sı serbest kalmıştır.

Hazine arazilerinin usulsüz paylaşımı ile ilgili toplam 18 şüpheli hakkında Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan iddianame İzmir DGM Başsavcılığına gönderilmiş yargılanmalarına devam edilmektedir.

Bu olayda yakalanan şüphelilerden birisinin liderliğinde, Antalya'nın kıymetli bir Beldesinde, Hazine arazilerinin usulsüz olarak paylaşılıp, çeşitli kooperatiflere satıldığı ve Organize suç grubuna dahil olan kişilerin, tamamının maddi menfaat temin ettiği, uzun süreden bu yana bu işi yaptıkları anlaşılmıştır.

OLAY 2 :

01.01.2001 günü Saat:04.00 sıralarında Antalya'nın bir ilçesinde kayalara çarpmak suretiyle parçalanarak arka kısmı kıyıya oturan ön kısmı batan, bir gemi ile ilgili olarak, görevliler çalışmalarına başlamış, gemiden 33 kişi sağ olarak kurtarılmış, 10 erkek cesedi Denizden çıkartılmıştır.

Olaylar ile ilgili olarak 6 şüpheli yakalanmış, yakalanan şüpheliler alınan ifadelerinde; 50-60 yabancı uyruklu şahsın 29.12.2000 günü otobüs ile İstanbul ilinden geldiğini bu şahısları aynı günü gece Saat: 03.30 sıralarında bir gemiye gizlice bindirdiklerini, bu iş karşılığında, halen firarda bulunan bir şahıstan 7.200 Dolar para aldıklarını beyan etmişler, İfadesi alınan 26 mülteci kendilerinin deniz yolu ile yurt dışın iltica edeceklerini beyan etmişlerdir.

Yakalanan 9 şüpheli haklarında Teşekkül oluşturarak İnsan Kaçakçılığı ve Denizde mal ve can emniyetini tehlikeye düşürerek birden çok ölüme sebebiyet vermek suçundan tanzim edilen tahkikat evrakı ile birlikte Cumhuriyet Başsavcılığına sevk edilmişler 6 şüpheli tutuklanmıştır. Şüpheliler hakkında Cumhuriyet Başsavcılığınca tanzim edilen tahkikat evrakı İzmir DGM. Başsavcılığına gönderilmiş yargılamaları halen devam etmektedir.

Aynı konu ile ilgili olarak denizde, transit tabir edilen gemilere yakıt vermesi gereken, Antalya'da bulunan 2 ayrı petrol istasyonunun gemilere gerçekte transit yakıt vermeyip vermiş gibi sahte evrak tanzim ederek transit yakıtları kara petrol istasyonlarına taşıyıp devlete de herhangi bir vergi vermeden yüksek miktarda gelir temin ettikleri tespit edilmiş ve olaya karışan 12 şüpheli hakkında 4422 SKM ederek akaryakıt kaçakçılığı yapmak suçundan işlem yapılmış, bu suçun içerisine gümrük görevlileri de dahil edilmiş, bu olaydan dolayı 9 şahıs tutuklanmış halen davaları İzmir DGM'de devam etmektedir.

Yukarıda izah edilen 1. Olayda bir geminin batması neticesinde, teşekkül halinde İnsan kaçakçılığının birbirini tanıyan 6 şahıs tarafından birisinin liderliğinde maddi menfaat temin edilerek yapıldığı görülmüş, yine aynı olaya bağlı olan akaryakıt kaçakçılığında da 2 ayrı Petrol istasyonu sahiplerinin liderliğinde, teşekkül halinde, akaryakıt kaçakçılığına, Gümrük görevlileri' de katılarak çok yüksek miktarda maddi menfaat temin ettikleri anlaşılmıştır.

OLAY 3 :

Antalya İl Emniyet müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğü görevlilerince yapılan istihbari çalışmalarda, Yurt dışına ve Yurt içine satış yapmak üzere bir uyuşturucu imalathanesinin kurulduğunun öğrenilmesi üzerine 30.01.2001 günü yapılan operasyonlarda;

113 Kg 986 Gr Eroin, 2 Kg Baz Morfin, 61 Kilo 760 Gr Eroin Katkı maddesi (Afyon sakızı ihtivalı), 525 Kg Sodyum karbonat, 215 LT. Asit Anhidrit, 135 LT. Di etil Eter, 142.5 LT. Aseton, 47.5 LT. Hidrolik Asit, 127.5 LT. Sülfürik Asit, 1.250 LT. Eter, 2 adet Kalasnikof Tüfek, 3 adet Kalasnikof şarjörü, 1508 adet 7.62 mm Kalasnikof fişegi, 1 adet Astıra marka 7.65 mm çaplı tabanca, 1 adet şarjör, 17 adet 7.65 mm çaplı fişek, 2 adet 9 mm çaplı fişek, 22 adet SW fişek ve eroin imalatında kullanılan, çok miktarda laboratuvar malzemesi ele geçirilmiştir.

Olaylara karışan 13 şüpheli yakalanmış, yakalanan şahısların sorgulamalarında; Kayseri ilinde daha önceki tarihlerde yine uyuşturucu imal ettikleri öğrenilmesi üzerine, elde edilen bilgiler Kayseri Emniyet Müdürlüğüne aktarılmış ve Kayseri ilinde yapılan operasyonlarda 9.5 ton Asit Anhidrit ve eroin üretiminde kullanılan tüm malzeme ve aletler ele geçirilmiştir.

Yakalanan 13 şüpheli hakkında 4422 SKM. tanzim edilen tahkikat evrakı ile birlikte Cumhuriyet Başsavcılığına sevk edilmişler, 7 şüpheli tutuklanmış 6 şüpheli serbest kalmıştır. Şüpheliler hakkında tanzim edilen tahkikat evrakı Cumhuriyet Başsavcılığınca İzmir DGM Başsavcılığına gönderilmiş, yargılamaları halen devam etmektedir.

Yukarıdaki olayda, eroin imalatının hocası olarak bilinen bir şahsın liderliğinde 13 kişinin katılımı ile, eroin imal edildiği, hatta imal edilen bu eroin in bir kısmının Antalya ve civarında, bir kısmının 'da Yurt dışında değişik ülkelerde pazarlandığı, yapılan çalışmalarda tespit edilmiş, olayın tamamen bir Organizasyon içerisinde gizlice gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

OLAY 4 :

Antalya ilinde bulunan Orman arazilerinin usulsüz olarak tahsisi yapılarak Devletin zarara uğratıldığı gerekçesi ile Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ile birlikte Antalya Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğü çalışmalarına başlamıştır.

Yapılan çalışmalarda Antalya ilinde 6831 sayılı Orman Kanununun 2/B maddesine istinaden bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmiş alanların orman dışına çıkartılması ve devamında 2924 sayılı Orman Köylülerinin kalkınmalarının desteklenmesi hakkında Kanun hükümlerine göre hak sahibi olması gereken Orman köylülerinin tespiti çalışmalarında;

Orköy Genel Müdürlüğü Batı Akdeniz Bölge Müdürlüğü tarafından oluşturulan ve kurum görevlileri ile ilgili köylere ait temsilcilerin oluşturduğu komisyon marifetiyle 100 dönümlük bir bölümün komisyonda bulunan köy temsilcileriyle köy muhtarı üzerine yazıldığı,orman köylüsü olmayan kişilerin hak sahibi olabilmeleri amacıyla ilgili köy muhtarları tarafından gerçeğe aykırı bilgilere dayalı belge tanzim edilerek 200.000 M2 arazinin üçüncü şahıslar adına yazdırıldığı tespit edilmiş ve Devlet Hazinesinin 100 Trilyon lira civarında kayba uğratıldığı belirlenmiştir.

Bu olayla ilgili olarak 30.04.2001 günü yapılan operasyonlarda; 13 şüpheli yakalanmış haklarında 4422 SKM. suçundan tanzim edilen tahkikat evrakı ile birlikte Cumhuriyet Başsavcılığına sevk edilmişler 7 şüpheli tutuklanmış 6 şüpheli serbest kalmıştır. daha sonra aynı maddeden usulsüzlükle köylü olmadığı halde, kendisini köylüymüş gibi gösterip hazine arazilerinden faydalanan 120 şüpheli hakkında işlem yapılmış, olay Antalya Cumhuriyet Başsavcılığından İzmir DGM. Başsavcılığına gönderilmiş olup yargılamaları halen devam etmektedir.

Yukarıdaki olayda Antalya İlinin turistik bir belde olmasından dolayı, hazineye ait arazilerin, usulsüzlük yapılarak, teşekkül halinde köylülerin de katılımı ile paylaşıldığı, bu paylaşımından sonra, yüksek miktarlarda maddi menfaat temin edildiği anlaşılmıştır.

OLAY 5 :

02.04.2001 Günü Saat:19.30 sıralarında Antalya ilinde 2 şahsın silahla vurulması olayı ile ilgili, çalışmalara başlanılmış, olaya karışan 6 şüpheli yakalanmış, 5 şüpheli firar etmiştir. Yakalanan 6 şüpheli haklarında, 4422 SKM. suçundan tanzim edilen tahkikat evrakı ile birlikte Adli makamlara sevk edilmiş 2 şüpheli tutuklanmış, 4 şüpheli serbest kalmıştır.

Firarda olan suç örgütü liderinin talimatı ile 20.08.2001 günü Antalya ilinde, önceki olayın müdafiliğini yapan bir avukatın vurulması sonucu operasyon başlatılmış, yapılan çalışmalarda;

22.08.2001 günü olayın gözcüsü ve tetikçisi olan şahıslar, olayda kullanmış olduğu 1 adet ruhsatsız tabanca ve bu tabancaya ait 17 adet fişekle birlikte yakalanmıştır. Yakalanan şüpheliler ile yapılan görüşmede; suç örgütü lideri ve bazı örgüt üyelerinin İzmit ilinde bulunduğunu beyan etmeleri üzerine olayın tetikçisi ile suç örgütü liderine buluşma için randevu aldırılarak 1 ekip İzmit iline görevli gönderilmiştir. Görevlilerin İzmit ilinde Jandarma görevlileri ile yapmış oldukları operasyonlarda, suç örgütü lideri ve 4 suç örgütü mensubu yakalanarak Antalya iline getirilmiş, İzmit ilinde yakalanan şahıslardan 1 tanesinin Avukatın vurulması olayında örgüt liderliği yaptığı ve olayın azmettiricisi olduğu, diğerinin de İstanbul ilinde başka olayların azmettiricisi ve örgüt lideri olduğu belirlenmiş, haklarında 4422 SKM suçundan tanzim edilen tahkikat evrakı ile birlikte Cumhuriyet Başsavcılığına sevk edilmiş, neticede 5 şüpheli tutuklanmış 2 şüpheli serbest kalmıştır.

Devam eden çalışmalarda 02.04.2001 günü vurulan 2 müştekinin tetikçisi olan şahsın Antalya'nın bir İlçesinde bulunduğu tespit edilmesi üzerine, 1 ekip bu ilçeye gönderilmiş ve yapmış oldukları operasyonda olayın tetikçisi ve 3 şüpheli şahıs yakalanmıştır. Olayın tetikçisinden 02.04.2001 günü olayda kullandığı 1 adet tabanca ve 23 adet fişek elde edilmiştir.

Tetikçi ile yapılan görüşmede;bu olayın liderliğini yapan şahsın, Antalya ilinde başka bir şahıs ile irtibatla olduğunu beyan etmesi üzerine,bu şahısta yakalanmış, şahsın irtibatlı olduğu suç örgütü liderinin başka bir İlçede bulunduğu tespit edilmiş, buraya da bir Ekip görevlendirilmiş, 09.08.2000 günü söz konusu ilçede, Jandarma görevlileri ile birlikte yapmış oldukları Operasyonda suç örgütü lideri yakalanmış, şahsın kalmakta olduğu bir otel odasında yapılan aramada, 2 Adet ruhsatsız Tabanca ve 56 Adet dolu fişek yakalanmıştır.

Yakalanan şüpheliler haklarında tanzim edilen tahkikat evrakları ile birlikte Cumhuriyet Başsavcılığına sevk edilmişler, bu olayda da 2 şüpheli tutuklanmıştır. Her iki olayında Cumhuriyet Başsavcılığınca İddianame ile İzmir DGMmsine gönderildiği belirlenmiş, halen davaları devam etmektedir.

Yukarıda 02.04.2001 günü 2 kişinin silahla vurulması olayında, olayın bir lideri,bir azmettirici, bir gözcüsü,birde tetikçisi olduğu, 20.08.2001 günü Avukatın vurulması olayının 'da bir azmettiricisi, bir tetikçisi, bir gözcüsü ve bir lideri olduğu görülmüş,şahısların tamamının bir iş adamında yüklü miktarda para isteme olayından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Organize suçlulukta ileri teknoloji ürünü haberleşme, ulaşım araçları, bilgisayar gibi teknik araç gereçten yararlanılarak suç işlenmesi halinde çoğu kez işlenen suçu belirleyebilmek dahi son derece zor olmaktadır. Bilinenlerin pek çoğu da suç paylaşımından dolayı faili meçhul olarak kalmaktadır.

Suç işleyerek kazanç elde etmek maksadıyla, en az üç kişinin katılımıyla kurulup, iç yaptırım sistemiyle pekiştirilen ve süreklilik arz eden hiyerarşik bir yapı oluşturularak “suç organizasyonu” meydana getirilerek suç işlenmesi suçluların işini kolaylaştırırken bununla mücadeleyi büsbütün zorlaştırmaktadır. (9,14) sözü Öztürk’ün Organize Suçlarla ilgili mücadele eden birimlere 97-98 ve 2000 yıllarında verdiği seminerlerden alınmıştır. İncelediğimiz dosyalarda organize suça dahil olan 197 kişinin özelliği ili 32 dosyanın içeriği Öztürk’ün anlatımları ile pekiştirilmiştir.

İncelediğimiz dosyalarda edindiğimiz bilgiye göre; 01.01.2000 ile 31.08.2001 tarihleri arasında Antalya Emniyet Müdürlüğü, Mali, Narkotik, Silah Kaçakçılık Şube Müdürlüklerinde ve daha sonra 01.01.2001 tarihinde Bakanlar kurulu kararı ile İstanbul ili hariç diğer illerde Kaçakçılık ve Organize suçlarla Mücadele Şube Müdürlükleri tek çatı altında toplanmıştır. Biz de incelediğimiz dosyalarımızı önceki şube müdürlükleri ve şu anda mevcut tek şube müdürlüğüne gelen toplam 352 olay üzerinde çalıştık. Bu olaylarda 32’si hakkında organize suç kapsamında yani 313,314 ve 4422 sayılı kanuna muhalefetten işlem yapıldığını tespit ettik. Tablo 1 de görüldüğü gibi meydana gelen toplam olay sayısı 352 bu olayda yakalanan sanık sayısı 992 tutuklanan sanık sayısı 431 % 43.47’dir. Tabloyu genel olarak değerlendirdiğimizde başarılı bir grafik sergilendiğini görmekteyiz.

Meydana gelen olay sayısı içerisinde 32 olayın 313,314 veya 4422 sayılı kanuna muhalefet etmekten dolayı işlem yapıldığı bunun da olay sayısı bakımından % 9.09 unu oluşturduğu görülmüş (Tablo 2) diğer suçlara oranla çok düşük bir rakam gözlenmiştir.

İncelediğimiz dosyalarda 352 olayda toplam 992 kişi yakalanmış, organize suça dahil olan 32 olayda 197 kişi yakalanmış ve hakkında tahkikat yapılmış bu da yakalanan kişi sayısı bakımından % 19.8 dir.(Tablo 3) diğer suçlara oranla yine çok düşük olduğu görülmüştür.

İncelediğimiz 352 olayda 32 olayın çıkar amaçlı suç örgütü kapsamında fezleke ile ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği görülmüş buda yine toplam suç sayısının % 9.09 unu kapsadığı anlaşılmıştır.(Tablo 4)

Tetkik ettiğimiz dosyaların tamamı ilgili Cumhuriyet Savcılığına fezleke ile yazıldığı görülmüş bu fezlekelerde görevlilerin zaman, zaman kendi kanaatlerini belirttikleri anlaşılmış oysaki hazırlık tahkikatındaki kanun maddelerini koymak Cumhuriyet Savcısına aittir burada görevlilerin kolayca kaçtığı üst yazı ile evrakları Savcılığa göndermeleri gerekirken göndermedikleri tespit edilmiştir.(Tablo 4)

Araştırdığımız konu ile ilgili olarak literatürlerde ve seminerlerde organize suça dahil olan şahıslarla ilgili herhangi bir tabloya rastlamadık.

Yazılmış eserlerde, konferans ve seminerlerde organize suç gurubunun teşkilat yapısı ile ilgili olarak herhangi bir tablonun olmadığı ancak bilgi olarak çıkar amaçlı suç örgütünün teşkilat yapısının genelde tek liderli olduğu zaman ,zaman ara beyinlerin kullanıldığı ve olayın şekline göre iki liderinde bulunduğu bahsedilmektedir bizim incelediğimiz dosyalarda 30 olayın tek liderli % 93.8 , 2 olayın 2 liderli % 6.2 olduğu belirlenmiştir. Öztürk organize suçlarla mücadele seminer notunda ara beyinden ve örgütün tek liderli yapısından söz etmektedir.(14)

İncelediğimiz olaylarda organize suça dahil gurubun hiyerarşisinin yine 30 olayda % 93.8 lik tek kişi ile yürüdüğü anlaşılmış buda oldukça yüksek bir oran olup literatürlerdeki bilgilerle örtüşmektedir.

9 Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Avrupa Organize Suçlarla Mücadele çalışma grubu üyesi Öztürk, “organize suçlarla mücadele seminerinde” mafyanın teşkilat yapısını lider,liderin altında eleman, muhasip, kurye, tetikçi bir tarafta da yardımcıları ve koruyucuları olduğunu belirtmiştir.(7,14)

Bizim yaptığımız çalışmalarda ise aynı kurala uyulduğu görülmüştür, 32 olayda yakalanan 197 kişi içerisinde 5 olayda birer tetikçi,% 15.62, birer gözcü % 15.62, bu olayların 3 ünün tek liderli % 9.37, 2 sinin 2 liderli % 6.25 olduğu belirlenmiştir. Fakat yüzdelerin çok sağlıklı olduğu söylenemez.

Tetkik ettiğimiz dosyalarda organize suça dahil işlem yapılan 197 kişiden 14 ‘ü müdafî huzurunda ifade vermiş, bu % 7.6 dır. Diğerlerinin ise müdafîsiz olarak ifadeleri alınmış % 92.4. (Tablo 8) Tabloda da görüldüğü ki müdafîden yararlanma oranı oldukça düşüktür, bu da şahısların suçlarını mahkemede kabul etmemeleri anlamına gelmektedir. Aynı zamanda sürekli olarak işkence iddiaları ile hukuka aykırı delil toplamaktan bahsedilmektedir. Bize göre müdafîden çete kapsamında hazırlık tahkikatı bittikten sonra faydalanmanın hiçbir sakıncası yoktur.

Yine incelediğimiz dosyalarda 197 kişiden 14 ‘ünün müdafî ile ifadesi alınmış bu şahıslardan 2 si suçunu kabul etmiş % 14.3 diğer 12 kişi % 85.7 kendilerine isnat edilen suçlamaları kabul etmemişlerdir. (Tablo 9)

Dosyalarda 183 kişiden 102 sinin müdafîsiz ifadesi alınmış kendilerine isnat edilen suçlamaları 102 kişi kabul etmiş % 55.7, 81 i kabul etmemiş % 44.3 tür. (Tablo 10)

Müdafîsiz ikrarlar daha yüksek görülmekte olup yine suç işleyenlerin mahkemelerde suçlarını inkar ettikleri bu yüzden de davaların uzun süre devam ettiği görülmektedir.

İncelediğimiz dosyalarda 193 erkek % 97.3, 4 bayanın % 2.7 organize suçlara dahil olduğu belirlenmiştir. (Tablo 11)

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığının 1998, 2000 yılları arasında Türkiye genelinde; Organize suçun en çok işlendiği bölge, suça karışan kişilerin meslek, eğitim durumu ve yaş gurupları hakkında hazırlanmış oldukları yüzdesiz çizelgede; en çok suçun Marmara bölgesi, suça en çok karışan kişilerin ilkokul, mesleklerine göre serbest, yaşlarına göre 21-40 yaş gurubunda oldukları belirtilmiştir (24).

Bizim incelediğimiz dosyalarda da 21-40 yaş gurubu 137 kişi % 69.56 , 18-20 yaş gurubu 30 kişi % 15.22, 41-60 yaş gurubu 30 kişi % 15.22 olarak dosyalardan anlaşılmış, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığının Türkiye genelinde hazırlanmış olduğu çizelgeye uyduğu görülmüştür. (Tablo 12)

Yine incelediğimiz dosyalarda organize suça dahil 12 kişi 4 yıllık yüksek okul % 6.09, 14 kişinin 2 yıllık yüksek okul % 7.10, 79 kişinin lise % 40.13, 30 kişinin ortaokul % 19.79, 48 kişinin ilkokul % 24.36, okuma yazma bilmeyen 5 kişinin % 2.53 olduğu belirlenmiş. Daire başkanlığının belirtmiş olduğu çizelgede ilk okul mezunlarının daha yüksek oranda çıkar amaçlı suça dahil olduğu belirtilmiş bizim incelediğimiz dosyalarda % 40.13 ile lise mezunlarının katılımının yüksek olduğu görülmüştür, bu nedenle rakamların sağlıklı olmadığı anlaşılmaktadır. (Tablo13)

İncelediğimiz dosyalarda çıkar amaçlı suça dahil olan kişilerin mesleki ayrımında 83 kişi serbest meslek % 42.13, 37 boşta gezer % 37.55, 43 işçi % 21.82, Emniyet görevlisi polis 4 % 2.03, öğrenci 5 % 2.53, Müteahhit 10 % 5.07, galerici 15 % 7.61 olarak tespit edilmiştir. (Tablo 14)

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığının mesleklerle ilgili suça karışan şahıslar sayısında Türkiye genelinde almış olduğu rakamda en yüksek sayının serbest meslek olduğu görülmüş bizim dosyamızda da % 42.13 le yüksek çıktığı görülmüştür.

İncelediğimiz dosyalarda çıkar amaçlı suça dahil 32 dosyadan 39 kişinin mağdur olduğu diğer suçlarda 320 olayda 207 kişinin mağdur olduğu belirlenmiş, diğer suçlara oranla mağdur sayısının % 11.07 ile düşük olduğu gözlenmiş bunun sebebinin ise mağdurların suç örgütü mensuplarından korkup çekindikleri için şikayetlerini gizledikleri anlaşılmıştır. (Tablo 15)

İncelediğimiz dosyalarda mağdurlar ile suç örgütleri mensupları arasında direk bir ilginin olmadığı, fakat mağdurlar ile olayın azmettiricileri arasında mutlaka bir bağın bulunduğu görülmüş, literatürde de organize suç örgütleriyle mağdurlar arasında direk bir irtibat olmayıp mağdurlarla azmettiriciler arasında bir irtibatın bulunduğu belirtilmiştir.

Literatürlerde açık olarak organize suç gruplarına ulaşma şekilleri yazılmamış ancak suç mağduru olan kişilerin ulaştığı makamlar belirtilmiş. İncelediğimiz olaylarda 197 kişinin yakalanmasında 21 olay için ilgili makamlara dilekçe %65.62 , 2 tanesine ihbar %6.25, 2 tanesinin istihbari takiple %6.25, 7 tanesinin de görevlilerin kendi takibiyle %21.8 ulaştıkları anlaşılmıştır. Burada da gözüküyor ki literatürlerde belirtildiği gibi suça mağdur olan kişilerin müracaatıyla en çok suçun ortaya çıktığı anlaşılmıştır. (Tablo 16)

Öztürk, Uygulamalı Ceza Muhakemesi adlı eserinde ve Organize suçlarla ilgili görevlilere vermiş olduğu seminer notlarında:

Organize suç kavramı suç işleyerek kazanç elde etmek maksadıyla en az üç kişinin katılımıyla kurulup iç yaptırım sistemiyle pekiştirilen ve süreklilik arz eden hiyerarşik bir yapı oluşturularak suç organizasyonu meydana getirme şeklinde tarif etmiştir (7,11,14).

İncelediğimiz dosyalarda şahısların bir araya gelmesinde 29 olayda % 90.62 maddi bir menfaat olduğu en az üç kişinin katılımı ve süreklilik arz ettiği görülmüştür. (Tablo 17)

Yine Öztürk organize suç gruplarının bir araya gelmesinde başlangıçta adi suçların işlenmesi daha sonrada cezaevi ortamı olduğunu söylemektedir (14).

İncelediğimiz dosyalarda organize suça dahil olan şüphelilerin alınan ifadelerinde cezaevi ortamından sonrada aralarında ilişkilerin devam ettiğini ifade etmektedirler.

Galeri, Organize Suçlarla Mücadelede elektronik takibin rolü adlı eserinde bu mücadelede kullanılan sızma, bilgi kaynağı kullanma ,takip metotlarından ve rızaya dayalı elektronik takipte Avrupa ülkelerindeki başarıdan bahsetmektedir (25).

İncelediğimiz dosyalarda Organize Suçlarla Mücadelede kullanılan sızma,bilgi kaynağı kullanma, teknik takip gibi metotların açık olarak kullanıldığına dair hiçbir belgeye rastlanılmamıştır.

Yine incelediğimiz dosyalarda rızaya dayalı elektronik takibin yapıldığına dair herhangi bir belge de yoktur. Sadece meydana gelen 32 olaydan bir tanesi için ilgili mahkemeden dinleme talebinde bulunulmuş fakat herhangi bir somut delil elde edilemediğinden vazgeçilmiştir. Buda görevlilerin delilden sanığa gitme yöntemini pek benimsemediğini göstermektedir.

ÖZET

Organize suç örgütleri, "Çıkar amaçlı Suç Örgütleri"; bazı karakteristik yapıları itibariyle diğer suçlardan daha karmaşık yapıya sahip olduklarından, daha az ortaya çıkan suçmuş gibi gözükmemektedir.

Organize suç grupları ile karşı karşıya kalan mağdurların tehdit edilip korkutulduklarından dolayı çoğu zaman şikayetçi olmadıkları, veya şikayetlerinden vazgeçtikleri, bundan dolayı da diğer suçlara oranla ilgili makamlara daha az bildirildiği, bu nedenle olayların hangi oranda gerçekleştiği hakkındaki bilgilerin güvenilir olmadığı, bizim çalışmamızda da verilerin güvenilir olmadığı anlaşılmıştır. Fakat organize suç olgularının irdelenmesinde bir fikir vereceği kanaatindeyim.

Bu çalışmamızda organize suç olgularının irdelenmesinde suça en yakın emniyet kaynaklarından, müşteki olarak müracaat eden şahısların alınan ifadelerinden ve yürütülen tahkikatlardan bu olaylar içerisinde gerçekte hangi olayların çıkar amaçlı suç örgütü kapsamına girip değerlendirildiği ve bu konuda fezleke hazırlandığı hususları çalışılmıştır, ancak hazırlanan fezlekelerin çoğunda hazırlayan şahısların suçlular hakkında ön yargılı davrandıkları, kanun maddelerini Cumhuriyet Savcısından önce kendilerinin belirlediği görülmüştür.

Çalışmamızda elde edilen verilerin incelenmesinde çıkar amaçlı suç örgütü elemanlarının her türlü tekniği ve teknolojiyi kullanarak suç işledikleri, suçun işlendikten sonra bir çok kişi tarafından paylaşımından dolayı tam olarak delillendirilerek olayların aydınlatılmasının zor olduğu, zaman aldığı da düşünüldüğünde mücadelenin büsbütün zorlaştığı görülmüştür, buda organize suç guruplarının çoğalarak büyümelerini sağlamıştır.

Suçtan zarar gören mağdurların davalarından vazgeçmeleri iyi hazırlanmamış ve delillendirilememiş hazırlık tahkikatı her durumda suç işleyen bir kişide hazırlık tahkikatının tıkanması yani tetikçiden öteye gidilememesi sadece suçu ferdileştirmektedir,buda gerçek manada çıkar amaçlı suç örgütü elemanlarının deşifre olmasını engelleyecektir ve organizasyonlarına daha güvenle devam edeceklerdir.

Olayla ilgili olarak delil toplayıp delilden sanığa gidemeyen görevliler,hazırlık tahkikatı esnasında müdafinin olmayışı, “karakolda doğru söyler mahkemede şaşar” prensibinin hala geçerli olduğu bu dönemde çıkar amaçlı suç örgütlerine ve özellikle 4422 sayılı yasadan çok şey beklenmenin doğru olmadığını düşünmekteyim.

Organize suç oluşumlarının tam olarak değerlendiremeyen olay mağdurları,iyi delil toplayamayan görevliler çoğu zaman iyi hazırlanmamış hazırlık tahkikatı tam olarak suçun ortaya çıkmasını sağlayamadığından olayların çoğunun halk deyimi ile çete kapsamına girmediği, çoğu zamanda yapılan hadiselerin tek bir olayda kaldığı oysaki suçun organize olabilmesi için “suç işleme konusunda bir süreklilik” arandığı ve diğer maddelerde pekiştirilmesi gerektiği görülmüştür.

KAYNAKLAR

- 1-Şener,E., Hukuk Sözlüğü, Seçkin Yayınları, Ankara,2001
- 2-Özek, Ç., “Organize Suç.”Prof. Dr.Nurullah Kunter Armağanı İstanbul 1998 s.195, nakleden, Köroğlu,H., Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri ile Mücadele ve Cürüm İşlemek İçin Teşekkül Oluşturmak, Seçkin, Ankara, 2001, s.19,20,21
- 3- Kazan, T., “Hukuk Kurultayı” 12-16 OCAK 2000 Copyright,s.149
- 4- Özuer, A., Organize Suçluluk Kavramı ve Batı Ülkelerinde Bu Suçluluk İle Mücadele İle İlgili Gelişmeler M.Ü.Hukuk Araştırmaları, İstanbul, 1995 c.9.s:1,3 ,s.255
- 5- Yücel, .M.T., Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri Kanunu Üzerine Hukuk Kurultayı, 2000, s.174
- 6- Yenisey, F., Hukuk Kurultayı, 2000 Çıkar Amaçlı Örgütlü Suçlardaki Araştırmalar, s.103, Mukayeseli Hukukta Çıkar Amaçlı Örgütlerle Mücadele ve Türkiye,”*Seminer*” notu Asayiş Daire Başkanlığı Yayın No:4 Nisan 1998 s.71...108
- 7- Öztürk, B.,Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları No:46, Ankara Üniversitesi Basımevi, (1995) s.496,497...502
- 8- Yılmaz, H., “Organize Suç Semineri” Ankara, 1998, Asayiş Daire Başkanlığı Yayın No:4 s.160...180
- 9- Öztürk. B.,Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta Organize Suç Kavramı, Ankara, 1998

10- Van de Reyt, Niederlande, in: Besondere Ermittlungsmabnahmen zur Bekämpfung der organisierten Kriminalitat, Herausg. Gropp. Freiburg 1993, s.490 vd.; Lütznner, USA, in: Besondere Ermittlungsmabnahmen zur Bekämpfung der Organisierten Kriminalitat, herausg. Gropp, Freiburg ,1993, s.731, nakleden, Öztürk, B., Organize Suçlulukla Mücadele, *Organize Suç*, Asayiş Daire Başkanlığı yayın no.4 s.46

11- Öztürk, B., Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku Ankara, 1994 s.242

12- Lütznner, s.731(e) Tellenbach, gewinnabschöpfung... Wiesbaden 1989, s.404. Welt am Sonntag'dan naklen Cumhuriyet, 4, nakleden Öztürk, B., Organize Suçlulukla Mücadele, Asayiş Daire Başkanlığı yayın no. 4 ,1998 s.46,47

13- Körner, Betaubungsmittelgesetz, s. 798 vd.; Hürriyet, 5.2.1994, s.26; Cumhuriyet, 5.2.1994, s.3; 25.5.1995, s.1,17; Sabah, 25.11.1995 den nakleden, Öztürk, Organize Suçlulukla Mücadele, *Organize Suç*, Asayiş Daire Başkanlığı, yayın no.4, 1998 Ankara s.47

14- Öztürk, B., Organize Suçlulukla Mücadele “*Seminer Notu*” Asayiş Daire Bşk.lığı Yayın No:4 Nisan-1998 s.2-38...70, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla mücadele Daire Başkanlığı, 2000-II, Ankara s.117, 118

15- Topaç, Ö., Şebinkarahisar Cumhuriyet Savcısı, Organize Suç Örgütleriyle Hukuksal Mücadele Yöntemleri, Yeni Yüzyıl, 18.02.1997 s.2, nakleden, Yılmaz, H., Organize Suç ve Ceza Adalet Sistemi, Seminer, Asayiş Daire Başkanlığı, yayın no.4, 1998, Ankara

16- Organize Suç Semineri Hazırlık Toplantısı 19 Eylül 1997 Ankara Asayiş Daire Başkanlığının Yayın No:3, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, E.G.M, Kombd yayınları, 1998 Ankara

17- Compendium of United Nations Standarts and Norms in Crime Prevetion and Criminal Justice,United Nations, New York 1992 ,s.14, nakleden yenisey, F.,Mukayeseli Hukukta Çıkar Amaçlı Örgütlerle Mücadele Türkiye, Organize Suç, Asayiş Daire Başkanlığı, yayın no.4 ,1998, Ankara

18- T.C İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, (EGM-KOMBD yayınları, 2000/3) Ankara 2001 s.114...117, 118..120, 121.

19- T.C İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, (EGM-KOMBD yayınları, 1999/2) Ankara Nisan 1999 s.75,76,77

20- T.B.M.M. Susurluk Komisyonu Raporu s. 204,287

21-Bayramoğlu, A.,Medyanın gözüyle Susurluk, nakleden, Yılmaz, H., Organize Suç ve Adalet Sistemi, Organize Suç , Asayiş Daire Başkanlığı, yayınları no.4,1998, Ankara

22- Haber Merkezi, 1996 “Susurluk’ta Dünya Altıncısı Olduk) Yeni Yüzyıl 18.12.1996 s.2, nakleden, Yılmaz, H., Organize Suç ve Adalet Sistemi,Organize Suç ,Asayiş Daire Başkanlığı, yayınları no.4, 1998, Ankara

23- Parlar,A.:&Yıldırım, F., Açıklamalı İçtihatlı Silahlı Çeteler ve Terör Suçları, Haksız Yakalanma ve Tutuklamaya ilişkin Tazminat Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2001 s.1-3

24- T.C İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, (EGM-KOMBD yayınları, 2000/2) Ankara-2000 s.72-73

25- Galeri, A., Organize Suçlarla Mücadelede Elektronik Takibin Rolü, 'Organize Suç Semineri' Nisan-1998 Ankara Asayiş Daire Başkanlığı Yayın no:4 s-181,192

26- Organized Crime and Illicit Traffic in Narcotics, Hearings before Permanent Subcomm. Of Investigations of Senate Government Operations Comm., 1963. 88 th Cong., 1. Sess.Pt.1, s.66..68

27- Shieber, B.M., "Electronic Surveillance, The Mafia and Individual Freedom", Louisiana Law Review_1982., Vol.42, Part 4, S.1344

28- Natianol Wiretap Commission, Law Enforcement Effectiveness Conference, 1976 Testimony of FBI Director Clarence M. Kelley, Report of the National Commission for the Review of Federal and State Laws Relating to Wiretapping and Electronic Surveillance,s.96...114...117...256

29- Godfrey, E.: JR.: & D. Harris, Basic Elements of Intelligence,21. Law Enforcement Assistance Administration, Department of Justice, 1971

30-Öztürk, B.,Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 3.Baskı, Ankara, 1994 Organize Suçlarla Mücadele Semineri, Emniyet Genel Müdürlüğü, 16-17-Ekim 1997, Ankara

31- Yenisey, F., "Organize Suçlulukla Mücadele Semineri" Emniyet Genel Müdürlüğü, İzmir 16-17 Ekim 1997

32- A. Review of Surveillance Within the Metropolitan Police, Metropolitan Police, Internal Report, London, 1998

33- National Wiretap Commission, Law Enforcement Effectiveness Commission, 1976, Testimony of FBI Direktor Clarence M. Kelley, Report of the National Commission for the Review of Federal and State Laws Relating to Wiretappingi and Electronic Surveillance, s.96

34- The Interception of Communication in Great Britain, London 1980, Home Office, nakleden, Galeri, Organize Suçlarla Mücadelede Elektronik Takibin Rolü,Asayiş Daire Başkanlığı,yayın no.4 s.181

35- Goldsmith, M., 'The Supreme Court and Title III: Rewriting the law of electronic surveillance', *The Journal of Criminal Law & Criminology*, Vol. 74, No. 1, 1983, s.46

36- 'Pennsylvania Crime Commission, A Decade of Organized Crime', 1980, Report VI, 1980

37- Shieber, B.M., sayfa 1362 ve Dennis Tölborg, 'Undercover in Sweden: The Swedish Security Police and Their Modi Operandi', *Undercover Police Surveillance in Comparative Perspective*, C. Fijnaut ve G.T. Marx (Ed), Kluwer Law International, 1995, The Hague, London, Boston, s.255...1362

38- Nadelmann, E.A., 'The DEA in Europe', C. Fijnaut ve G.T. Marx (ed) ve (s.57,287), nakleden, Galeri, A., *Organize Suçlarla Mücadelede Elektronik Takibin Rolü*, Asayiş Daire Başkanlığı, yayın no.4, 1998, Ankara, s.188

39- Report on Applications for Orders Authorising or Approving the Interception of Wire or Oral Communications', Administration Office of the United States Courts, 1982, s.57,58

40- Report on Applications for Orders Authorizing or Approving the Interception of Wire or Oral Communications for the period January 1, 1980 to December 31, 1980' Administrative Office of the United States Courts, s.21

41- Gölcüklü, F., & Gözübüyük, Ş. A., *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması* Ankara 1994 s.179,180,186,187

42- Kunter, N., & Yenisey, F., "Yakalama ve İfade Alma" Beta yayınları 1. Baskı İstanbul 2000

43- Yenisey, F., *Uygulanan ve olması gereken Ceza Muhakemesi Hukuku Hazırlık Soruşturması ve Polis* 3. Baskı İstanbul 1993 s.174

44- Centel, N., “Ceza Muhakemesi Hukukunda Tutuklama ve Yakalama” İstanbul 1992 s.187

45- Geerds Friedrich, Vernehmungstechnik, 5.Auflage, Lübeck 1976, s.79; nakleden , Öztürk,,B., Ceza Muhakemesi, s.346

46-Wieczorek Eberhard, Kriminalistik, Grundlagen der Verbrechensbekaempfung, 6. Auflage,Stuttgart-München-Hannover 1984,s. 105

47- Demirbaş,T., Sanığın Hazırlık Soruşturmasında İfadesinin Alınması, İzmir 1996 s.189

48- Ergül,E.,AT Ülkeleri Hukuklarında Uyuşturucu madde suçları İstanbul Barosu dergisi Cilt:70 Sayı:7,8,9 Temmuz 1996 Sayfa-457.-Bektaş, H.,Sayfa-42-Özden, S.Y.,,Sayfa-404

49- Yücel, M.T., M.Ü.Hukuk Fakültesi ‘Sempozyum’ S. 46,47,384,385

50- Dinçkol, A., Ergül, E., AT Ülkelerinde Uyuşturucu Madde Suçları, S.126,457

51- Kocasakal,Ü., M.Ü. Hukuk Fakültesi Sempozyum s-820-822

52-Yücel, M.T.,&Kocasakal, Ü., M.Ü Hukuk Fakültesi Sempozyumu, s.54,55,823,824

53- Özden, S.Y., &Ergül,E. AT Ülkeleri Hukuklarında Uyuşturucu Madde suçları” s.405,458

54- Ergül, E., & Dinçkol, A., &Yücel, M.T., AT Ülkeleri Hukuklarında Uyuşturucu Madde Suçları s-54,127,459

55-Yücel, M.T., M.Ü. Hukuk Fakültesi “Sempozyum” s.45,54,384,386

56- TCK, CİK, CMUK, TMK, Beta Basım Yayım Dağıtım Aş. 2. Baskı, İst., Temmuz 1991

57- Eryılmaz, M.B., Polis, Jandarma, Özel Güvenlik Kuvvetleri ile Polis Akademisi ve Polis Okulları Öğrencileri İçin, Güvenlik Mevzuatı & Uluslar Arası İnsan Hakları Belgeleri 1. Baskı Eylül 2000 Ankara

58- T.C İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, 4422 Sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu ve Uygulaması (EGM-KOMBD yayınları, 2001/1) Ankara Şubat 2001 (s.3,4,5,6,7,8)

59- Gözübüyük, A.P., Türk Ceza Kanunu Açıklaması Kazancı Yayınları s...541

60- Esen , K., Termal Kaymakamı İdarecinin Sesi s.32

61- Erol, H., İctihatlı Türk Ceza Kanunu 2. Baskı, Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi Ankara 2000

62- Dönmezer, S., 4422 Sayılı Çıkar Amaçlı Yönetmelik Notları, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Rehberi III, Ankara-Şubat-2001

63- Yenisey, F., 4422 Sayılı Çıkar Amaçlı Kanunun uygulanmasında yönetmelik notları, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Rehberi III, Ankara-Şubat-2001